

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

Diplomová práce

**Možnosti a limity předškolní výuky francouzského jazyka na příkladu
mezinárodní školky Modré nebe**

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jitka Radimská, Dr.

Autor práce: Šárka Veselá

Studijní obor: Učitelství francouzského jazyka a občanské výchovy pro 2. stupeň ZŠ

Ročník: 8.

2012

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. dubna 2012

.....

Šárka Veselá

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce prof. PhDr. Jitce Radimské, Dr. za poskytnutí studijního materiálu, odbornou pomoc a cenné rady. Dále bych prof. PhDr. Jitce Radimské, Dr. chtěla poděkovat za trpělivost, kterou se mnou celou dobu měla a za její lásku k dětem.

Poděkování patří také dětem a učitelkám z mateřské školy Šindlovy Dvory a ze soukromé mateřské školy Viva Bambini – Montessori centrum České Budějovice. Dětem za jejich energii, zvědavost a nadšení a učitelkám za jejich ochotu, stále dobrou náladu a úsměv.

Emmanuelovi Baronovi děkuji za obětavé vedení lekcí francouzštiny ve školkách, za konzultace během příprav a podporu.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá předškolní výukou francouzského jazyka, jejími možnostmi a limity.

Na problematiku je nahlíženo z psychologického hlediska a východiskem je duševní vývoj dítěte. Hlavním cílem je zjistit, zda je možné francouzský jazyk v předškolním věku vyučovat a pokud ano, jakým způsobem a s jakým výsledkem.

Bádání probíhalo ve dvou mateřských školách, pro které autorka připravila a s rodilým mluvčím uskutečnila výuku francouzštiny.

Závěrečné vyhodnocení vyplývá z této osobní zkušenosti autorky.

Annotation

This diploma thesis is focused on the topic of preschool education of french language, its possibilities and limits.

The question is considered from a psychological perspective and the starting point is the mental evolution of child. The main aim is to discover if it's possible to teach french language in the early years, from three to six years old, and, if so, how and with which results.

Investigations were conducted in two preschools for which the author prepared and with a native speaker taught french lessons.

Final results of this thesis follow from this personal experience of the author.

Obsah

Obsah	6
Úvod.....	8
1. Vzdělávání dětí v předškolním věku očima Jana Ámose Komenského	10
1.1. <i>Informatorium školy mateřské</i>	11
2. Psychologické hledisko a duševní vývoj dítěte podle Jeana Piageta.....	14
2.1. Socializace jednání	17
2.2. Zrod myšlení.....	18
2.3. Intuice	19
2.4. Citový život	20
3. Vybrané oblasti z <i>Diagnostiky dítěte předškolního věku</i> (Jiřina Bednářová, Vlasta Šmardová).....	22
3.1. Řeč.....	23
3.2. Sluchové vnímání a paměť	28
4. Představení mateřských škol.....	33
4.1. Mateřská škola Šindlovy Dvory	33
4.1.1. Základní informace	33
4.1.2. Umístění a prostory	33
4.1.3. Vzdělávací program mateřské školy Šindlovy Dvory	34
4.1.4. Psychosociální podmínky.....	35
4.1.5. Organizace dne	35
4.1.6. Jednotlivé třídy.....	36
4.1.6.1. Třída Sluníček.....	36
4.1.6.2. Třída Hvězdiček.....	36
4.1.6.3. Třída Měsíčků	36
4.1.7. Metody a formy vzdělávací práce	36
4.1.8. Vzdělávací obsah	37
4.2. Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice	37
4.2.1. Základní informace	37
4.2.2. Umístění a prostory	37
4.2.3. Pomoz mi, abych to dokázal sám.....	37
4.2.4. Maria Montessori (1870 – 1952).....	38
4.2.5. Pedagogika Marie Montessori.....	38

4.2.6. Jednotlivé oblasti vzdělání	39
4.2.6.1 Praktický život	39
4.2.6.2. Výchova smyslů.....	39
4.2.6.3. Matematika	39
4.2.6.4. Jazyk	39
4.2.6.5. Kosmická výchova.....	39
4.2.7. Některá další specifika této pedagogiky	40
4.2.7.1. Senzitivní fáze neboli citlivé fáze vývoje dítěte	40
4.2.7.2. Samostatná práce	40
4.2.7.3. Práce s chybou	40
4.2.7.4. Elipsa	40
4.2.8. Program dne	40
4.2.9. Dvanáctero Marie Montessori pro MŠ.....	41
5. Jazyková příprava (26 lekcí)	42
5.1. Obsahové a metodické přípravy, pozorování a zhodnocení	42
5.2. Konečné zhodnocení a poučení vyplývající z mé osobní zkušenosti.....	91
5.2.1. Den a hodina výuky	91
5.2.2. Prostory výuky	92
5.2.3. Koncepce předškolního vzdělávání.....	92
5.2.4. Spolupráce s učitelkami	93
5.2.5. Spolupráce s rodiči	93
Závěr	94
Résumé.....	95
Seznam literatury a internetových zdrojů	97
Seznam příloh	99

Úvod

Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem, říká známe přísloví. Ovládáme-li cizí jazyk, můžeme se na chvíli „stát jiným člověkem“. Můžeme jet do cizí země, hovořit zde s lidmi, přečíst si místní noviny, knihu v originále, rozumět a chápat dění kolem nás, zkrátka být součástí běžného tamního života. S každým jazykem, kterým hovoříme, se před námi otevírá nový svět, nová kultura a nové možnosti.

Dobrá znalost cizích jazyků není již v dnešním uspěchaném světě výhodou, ale nutností. Znalost jednoho cizího jazyka se stala samozřejmostí a znalost dvou cizích jazyků je běžná. Žijeme v době, která si toto žádá pro úspěšnou kariéru. Nevytrácí se však radost z učení a možnosti poznání na úkor pracovního úspěchu? Neúspěšná doba hlásá jasně, čím více jazyků a na vyšší úrovni, tím lépe.

Proč tedy nezačít s výukou cizích jazyků co nejdříve? Výukou, která bude více hrou a zábavou než učením, výukou přizpůsobenou potřebám dětí dané věkové kategorie, která bude především seznámením s cizím jazykem. Jazykové školy nabízejí kurzy angličtiny pro děti již od 3 měsíců, kroužky angličtiny jsou nabízeny i v jiných volnočasových centrech a také v mateřských školách.

Jako budoucí učitelka francouzského jazyka jsem měla jeden sen. Spojit výuku francouzštiny a výuku v mateřské škole. Diplomová práce na téma *Možnosti a limity předškolní výuky francouzského jazyka na příkladu mezinárodní školky Modré nebe* mi splnění mého snu umožnila.

Hlavním cílem této práce je zjistit, zda je možné francouzský jazyk v předškolním věku vyučovat, a pokud ano, jakým způsobem a s jakým výsledkem. Výchozím bodem je duševní vývoj dítěte a psychologické hledisko.

Celá práce je rozčleněna do pěti hlavních kapitol, které obsahují podkapitoly. V první kapitole nazvané *Vzdělávání dětí v předškolním věku očima Jana Ámose Komenského* se seznámíme s názory Jana Ámose Komenského na předškolní vzdělávání a myšlenky z jeho díla *Informatorium školy mateřské* nás obecně uvedou do tématu. Druhá kapitola s názvem *Psychologické hledisko a duševní vývoj dítěte podle Jeana Piageta* představuje teoretický základ, ze kterého byly vyvozeny hypotézy a hlavní myšlenky pro praktickou část práce. Ve třetí části pojmenované *Vybrané oblasti z Diagnostiky dítěte předškolního věku (Jiřina Bednářová, Vlasta Šmardová)* se zaměříme na to, co by děti v tomto věku měly umět v oblasti řeči a v oblasti sluchového

vnímání a paměti. Tyto první tři kapitoly jsou teoreticko-metodologickým východiskem práce.

Následující dvě kapitoly tvoří praktickou část této diplomové práce. Uskutečnění praktické části bylo domluveno v mezinárodní školce Modré nebe, kde se také uskutečnily úvodní náslechy. Školka však k 31. prosinci 2009 ukončila svoji činnost z finančních důvodů. Následovalo několikaměsíční hledání a kontaktování mateřských škol s prosbou o spolupráci a s žádostí o umožnění uskutečnění praktické části. Žádosti končily bez odezvy nebo odmítnutím, kromě dvou. Mateřská škola Šindlovy Dvory a soukromá mateřská škola Viva Bambini – Montessori centrum České Budějovice přijaly prosbu a žádost bez váhání a s radostí.

Čtvrtá kapitola *Představení mateřských škol* představuje dvě výše zmíněné školky a jejich rozdílná pojetí předškolního vzdělávání. Pátá kapitola nesoucí název *Jazyková příprava (26 lekcí)* je jádrem praktické části a skládá se z obsahových a metodických příprav, pozorování a zhodnocení jednotlivých lekcí francouzštiny, které jsem pro děti připravovala a s rodilým mluvčím uskutečnila. Tato poslední kapitola obsahuje také konečné zhodnocení vyplývající z mé osobní zkušenosti.

1. Vzdělávání dětí v předškolním věku očima Jana Ámose Komenského

Vývoj dítěte je velmi složitý a komplexní proces, který probíhá ve třech rovinách současně. V rovině duševní, fyzické a sociální. Proto je celý tento proces rozdělen do několika vývojových stádií. Každá etapa má svá specifika a jsou pro ni vytyčené cíle, ke kterým má vývoj spět a naplnit je.

Pedagogika toto zcela respektuje a její systém škol a vzdělávání vychází právě z poznatků o vývoji dítěte. Chceme-li tedy zjistit, jak může být předškolní výuka cizího jazyka úspěšná a pro dítě přínosná, je nutné se nejdříve velmi dobře seznámit s vývojem, který v této etapě života probíhá.

Má práce se zaměřuje na děti ve věku od 3 do 6 let, což odpovídá období mateřské školy. Z tohoto důvodu mé kroky směřovaly nejprve k dílu předního českého pedagoga Jana Ámose Komenského (1592 – 1670) *Informatorium školy mateřské*¹, neboť se jedná pravděpodobně o první systematické pojednání o vzdělání dětí v předškolním věku. Komenský v něm spojuje teorii s praxí, každá teoretická úvaha je vhodně doplněna praktickými poznámkami². Ve vzdělání nejmladších dětí bylo toto dílo ve své době (raném novověku) evropsky ojedinělé a některé jeho části si uchovaly aktuálnost až dodnes.

Výchova a formování člověka byly pro Komenského tématy, jež naplnila celý jeho život. Během svého bádání došel k závěru, že celý život je vlastně školou a zaměřil se na hledání struktury celoživotního vzdělávání a náplně jednotlivých stupňů. Předškolní etapa (zahrnující i prenatální stádium) zde tvoří základ, na kterém závisí úspěch etap následujících. Vjemy a návyky, které člověk získá v prvním věku, jsou základem osobnosti, proto má v rozvoji člověka toto období rozhodující roli. Komenský svým pochopením pro svět dítěte nabádá k důslednému postupu od jednoduššího ke složitějšímu, od známého k méně známému či neznámému a klade na dítě pouze takové

¹ KOMENSKÝ, Jan Ámos, *Informatorium školy mateřské*, Edice Europa, Academia, Praha 2007.

Informatorium školy mateřské vzniklo v roce 1632 v polském Lešně. Komenský tehdy zpracovával koncepci reformy českého školství, ve které mělo být *Informatorium* jednou z částí plánu celoživotního vzdělávání člověka. Podobných informatorií bylo zamýšleno více, každé mělo být zaměřené pro výchovu na jiném stupni věku žáka. Z reformy českého školství bohužel sešlo, když Komenský ztratil naději na návrat zpět do vlasti.

² V textu se objevuje mnoho užitečných rad a rodičovských postupů, nápady na hračky a hry rodičů s dětmi, říkanky, jazykolamy a další náměty pro výchovu a vzdělání dětí, které Komenský čerpal i z vlastních zkušeností, neboť v té době vychovával své čtyři děti.

požadavky, které jsou přiměřené jeho věku a schopnostem. Tyto didaktické zásady mají stále svou platnost, a to i ve výuce cizích jazyků. Aktivní přístup k osvojovanému je pro Komenského velmi důležitý, stejně jako mají nenahraditelné místo hry.

1.1. *Informatorium školy mateřské*

Moudré povědění v úvodu *Informatoria* praví: „*Protože na začátku záleží všecko, k dobrému i zlému: Kam jak co jíti začne, tam tak jde: za hlavou tělo, za ojem vůz. A nejsnáze jest začíti na počátku, jinde těžko.*“³ Dnes bychom mohli použít rčení *Proutek se má ohýbat, dokud je mladý*. Komenský zde má jistě na mysli výchovu a vzdělávání dítek v nejširším smyslu. Současné tendence výuky cizích jazyků jako by si braly z Jana Ámose Komenského příklad. Posouvají věkovou hranici pro první seznamování s cizím jazykem stále do ranějšího věku. Dokázat, zdali je tento trend oprávněný a pokud ano, pak do jaké míry je předmětem následujících stran.

K čemu mají být děti vedeny, vytyčuje Komenský zcela jasně: „*Suma tedy toho, k čemuž nevyhnutelně mládež vedena býti má, jest troje toto: víra a pobožnost; mravové a ctnosti; jazyků a všelijakých lidských umění povědomost.*“⁴ (Z pozice duchovního a později i z pozice biskupa Jednoty bratrské je *Informatorium* nevyhnutelně také dílem náboženským, prostoupeným vírou.) To, že *jazyků povědomost* je jednou ze tří hlavních oblastí výchovy a vzdělávání, poukazuje na její nezastupitelné místo.

Ve výčtu toho, čeho by děti měly dosáhnout do šesti let věku, najdeme všechny oblasti života. Od *středmosti, pravdomluvnosti a pracovitosti*, přes *optiku, astronomii a historii* až k jazyku, který se formuje a zdokonaluje *gramatikou, rétorikou a poetikou*. *Gramatika* má být v šesti letech na takové úrovni, aby dítě umělo vypovědět (třeba i s nedostatky) o věcech, kterým rozumí, a srozumitelně vyslovovalo. Do *rétoriky* náleží v tomto věku užívání několika gest a napodobování rétorických ozdob řeči. Do *poetiky* pak patří znát z paměti pár veršů, říkanek či jednoduchých písniček. Zde vychází najevo nerovnost nadání, se kterou se v počátečním věku setkáváme. Některé děti začínají rozumět a mluvit dříve než ostatní.

O gramatice Komenský začíná hovořit od šesti měsíců věku, nejčastěji však před prvním rokem, když děti začínají vyslovovat některé hlásky a slabiky. V druhém roce se pak pokoušejí o jednoduchá dvojslabičná slova. Jakmile se však jazyk trochu navykne a

³ KOMENSKÝ, Jan Ámos, *Informatorium školy mateřské*, Edice Europa, Academia, Praha 2007, s. 18.

⁴ Tamtéž, s. 29.

získá na ohebnosti, měl by se začít klást důraz na výslovnost. Jakou výslovnost děti slyší, takovou si osvojí. (Což neplatí pouze pro jazyk mateřský, ale i ve výuce cizích jazyků.) Do šestého roku se řeč hojně rozvine ruku v ruce s rozumem. Nejruznějšími otázkami se napomáhá k procvičování slovní zásoby a říkankami a jazykolamy se pak zdokonaluje ostrost a hbitost jazyka. *Rétorika* se také rozvíjí již během prvního roku života a jedná se především o gesta. Než se plně začne rozvíjet rozum a řeč, učí se děti rozumět gesty a posunky. Hned, jak děti začnou slovům rozumět, objevuje se kladné reagování na rytmický souzvuk způsobený rýmy říkanek a zpívánek. Od třetího roku se je již můžou začít učit znát z paměti.

„...na věky pravé jest, že *primae impressiones haerent*⁵, co se lidem mladým nejprve do mysli uvede, buď dobré nebo zlé, to jim nejlouběji vězí, dokud živi jsou...“⁶
„...lidí mladých teprv se formující mysl vosku jest podobná, na kterýž jaká se pečeť za měkka vtiskne a on s ní zatvrdne, tu drží, aniž jiné chytí, leč s velikou prací a násilně, a to i nehladce. ... mozek pak náš aby co jednou chopil, zase to pustiti měl, na to na světě prostředku není žádného. ... přirozená jest paměti naší moc, cokoli ujme, to snadně držeti, nesnadně pustiti.“⁷

Pokud dítě získá v raném věku určité množství poznatků z cizího jazyka a dobře si je osvojí, přestane-li se pak jazyk učit nebo s ním ztratí kontakt, paměťové stopy se uchovávají. Vrátili-li se dítě k danému jazyku v pozdějším věku, rychle a snadno si vybaví či obnoví, co se již dříve naučilo. To je ta lepší stránka Komenského moci paměti *snadně držeti, nesnadně pustiti*. Jak tomu tak bývá, existuje ovšem i negativní stránka této schopnosti naší paměti. Ta nastane, naučí-li se dítě něco nesprávně. Odnaučení a přeučení špatně naučeného vyžaduje trvalé a dlouhodobé úsilí. Aby se dítě učilo cizí jazyk správně a bez chyb, závisí z velké části na učiteli, na jeho bezchybné výslovnosti, dokonalém ovládnutí jazyka a pedagogických schopnostech. U předškolních dětí by měl být tento požadavek ještě naléhavější, protože si zatím samy nemohou učivo ověřit ani doplnit.

Sám Komenský však zastával výuku cizích jazyků až v pozdějším věku dítěte. Výchovu dětí rozdělával po šesti letech na věk *děinství*, *pácholetství*, *mládenecství* a *jinošství*. Prvních šest let měl člověk strávit u matky, druhých šest let ve škole obecní

⁵ *primae impressiones haerent* – první dojmy pevně utkví, zde je toto rčení použito v kapitole *Jak v pobožnost mládež zavoditi?*, Komenský ho však použil i v *Didaktice* a také v *Nejnovější metodě jazyků*.

⁶ KOMESNKÝ, Jan Ámos, *Informatorium školy mateřské*, Edice Europa, Academia, Praha 2007, s. 84.

⁷ Tamtéž, s. 85.

preceptorské, třetích šest let ve škole latinské, kde se měl učit cizím jazykům a svobodným uměním, a čtvrtých šest let v akademii a peregrinacích⁸.

⁸ „Akademická peregrinace - migrace doktorů, mistrů a studentů často ve skupinách od jedné univerzity ke druhé. Motivací mohla být touha po vzdělání, snaha po uplatnění, následování oblíbeného učitele či "pouze" poznání jiného univerzitního města a jiné země. Předpokladem akademické peregrinace byla latina jako univerzální vyučovací jazyk a všeobecně uznávaný systém univerzitních titulů.“
<http://www.gacr.cz/~borovic/matrika/projekt/pojmy/pojmy.htm#peregrinace> (25. ledna 2010)

2. Psychologické hledisko a duševní vývoj dítěte podle Jeana Piageta

Pro svůj teoretický základ, který je nezbytný k vytvoření počátečních hypotéz, jsem si zvolila jednu z psychologických studií Jeana Piageta⁹, zabývající se duševním vývojem dítěte. Výchozím bodem mi tak bude právě psychologická rovina a výše zmíněná studie.

Podle Piageta je psychický vývoj, který začíná hned po narození a dovršuje se v dospělosti, srovnatelný s organickým růstem a v podstatě spočívá v cestě k rovnováze. „*Vývoj duševního života může být chápán jako směřování ke konečné podobě oné rovnováhy, kterou je dospělá mysl. Vývoj je tedy v určitém smyslu postupným uváděním do rovnováhy, stálým přecházením z nižšího stavu rovnováhy do vyššího stavu rovnováhy.*“¹⁰ Duševní vývoj je jako nepřetržité stavění, s každým připojením se stává pevnějším a postupné fáze upravování a vyrovnávání vedou k pružnosti a mobilitě a rovnováha se tak stává stabilnější.

Porovnáváme-li dítě a dospělého člověka, všimneme si velmi brzy stejnosti reakcí, avšak současně objevíme i mnoho rozdílů. Existují neměnné prvky, které jsou společné pro jakýkoli věk. Ve všech úrovních čin (jednání) vždy předpokládá nějaký zájem, který ho spustí. „*Ve všech úrovních intelligence hledá porozumění či vysvětlení.*“¹¹ Všem fázím je společná např. funkce zájmu nebo vysvětlení. Zájmy se na jednotlivých duševních úrovních značně liší a jednotlivá vysvětlení mají velmi odlišné podoby podle stupně intelektuálního vývoje.

Mojí první pracovní hypotézou je, že děti mají přirozenou potřebu porozumět a najít vysvětlení toho, co prožívají, co je obklopuje. Mým prvním úkolem tak bude ověřit existenci této potřeby vzbuzením zájmu u dětí pro něco nového a neznámého.

⁹ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964.

¹⁰ „[...] la vie mentale peut être conçue comme évoluant dans la direction d'une forme d'équilibre finale représentée par l'esprit adulte. Le développement est donc en un sens une équilibration progressive, un passage perpétuel d'un état de moindre équilibre à un état d'équilibre supérieur.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 9. Překlad: Š. Veselá.

¹¹ „[...] à tous les niveaux, l'intelligence cherche à comprendre ou à expliquer [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 11. Překlad: Š. Veselá.

Dle Piageta lze obecně říci, že „každé jednání (čin), přesněji řečeno každý pohyb, každá myšlenka i každý pocit, odpovídá určité potřebě“¹². „Tato potřeba je vždy projevem ztráty nebo narušení rovnováhy. Potřeba vzniká, když se něco vně nás či v nás (v našem fyzickém nebo duševním organismu) pozměnilo a když je potřeba přizpůsobit chování vzhledem k této změně.“¹³ Např. hlad či únava vyvolají hledání potravy či odpočinku, kontakt s cizím předmětem vyvolá potřebu si s ním hrát. „Jednání (čin) skončí, jakmile dojde k uspokojení potřeb a tím i k znovuoobnovení rovnováhy.“¹⁴ Jednání (čin) je stále vyváděno z rovnováhy změnami, které nastávají ve vnějším či vnitřním světě. A každé nové chování nevede pouze k znovuoobnovení rovnováhy, ale současně také směřuje k rovnováze, která bude stabilnější než ta, která předcházela ve stavu před narušením. „V tomto nepřetržitém mechanismu přizpůsobování se nebo uvádění do rovnováhy spočívá celé lidské jednání.“¹⁵

Druhou hypotézou je, že každé jednání odpovídá určité potřebě, která se projevuje vyvedením z rovnovážného stavu. Toto jednání však skončí, jakmile se potřeba uspokojí a rovnováha znovu obnoví. Druhým úkolem bude vytvářet tyto potřeby (narušením rovnováhy něčím novým, neznámým), které u dětí povedou k jednání, a vytvářet jich dostatek, aby při znovuoobnovení rovnováhy následoval jiný podnět, který povede k plynulosti procesu.

Každá potřeba má dva cíle: 1. začlenit věci a osoby do vlastní aktivity, tedy přizpůsobit a přirovnat vnější svět k již známému, zažitému a 2. upravit, přizpůsobit známé, zažité v závislosti na změnách, kterým bylo vystaveno, tedy upravit ho vnějším předmětům.

¹² „[...]toute action - c'est-à-dire tout mouvement, toute pensée ou tout sentiment - répond à un besoin.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 12-13. Překlad: Š. Veselá.

¹³ „[...]un besoin est toujours la manifestation d'un déséquilibre: il y a besoin lorsque quelque chose, en dehors de nous ou en nous (dans notre organisme physique ou mental), s'est modifié, et qu'il s'agit de réajuster la conduite en fonction de ce changement.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 13. Překlad: Š. Veselá.

¹⁴ „[...]l'action se termine dès qu'il y a satisfaction des besoins, c'est-à-dire lorsque l'équilibre est rétabli [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 13. Překlad: Š. Veselá.

¹⁵ „C'est en ce mécanisme continu et perpétuel de réajustement ou d'équilibration que consiste l'action humaine [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 13. Překlad: Š. Veselá.

Při každé vnější změně se jednání a myšlení upraví, přizpůsobí. „*Rovnováhu těchto osvojování a přizpůsobování můžeme nazvat adaptací.*“¹⁶

Třetí hypotézou je potřeba dítěte vstřebat a zvnitřnit vše nové a následně se na to adaptovat. Zde bude mým úkolem vybrat pro děti vhodný obsah učiva, nabídnout jim látku, kterou by mohly zahrnout do svého života, toho, co znají a co je obklopuje. Dále se budu snažit vytvořit dětem podmínky, aby si na nové mohly zvyknout (navození příjemného kamarádského prostředí vzbuzující důvěru, pozitivní motivace, prožít úspěch z učení) a přizpůsobit se mu (dostatek hravých aktivit pro fixaci a následné procvičování).

Obsah učiva se bude odvíjet od intelektuálního vývoje dítěte v období batolete. Velmi důležité bude také vytvoření vhodného prostředí po citové stránce. Obě složky jsou komplementární, jak se dočteme v Piagetově studii.

Čtyři základní procesy charakterizují intelektuální vývoj batolete, který je dovršen po prvních dvou letech života. Je to vytvoření kategorií věci, prostoru, příčinnosti a času. Všechny čtyři fungují samozřejmě jakožto kategorie praktické či jakožto vlastní jednání.

Tyto čtyři praktické kategorie budou hrát důležitou roli při volbě učiva, které by nemělo překročit okruh známého. Obsah učiva by se měl pohybovat v oblastech dětem známých a zažitých.

Citový vývoj v prvních dvou letech odpovídá vývoji duševnímu. „*Mezi citovým a intelektuálním životem existuje stálá paralela.*“¹⁷ „*Citovost a inteligence jsou tedy neoddělitelné a představují dva navzájem se doplňující aspekty každého lidského chování.*“¹⁸

Jelikož nelze oddělovat inteligenci od citovosti, bude velmi důležité, aby se děti cítily dobře.

Po období batole následuje u Piageta období dětského věku od 2 do 7 let, do kterého spadá věk dětí, se kterými budu v mateřských školách pracovat. Bude se jednat o děti od 3 do 6 (7) let. V tomto období dochází k zásadním změnám.

¹⁶ „*On peut appeler „adaptation“ l'équilibre de ces assimilations et accomodations [...]*“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 15. Překlad: Š. Veselá.

¹⁷ „*Il existe[...]un parallèle constant entre la vie affective et la vie intellectuelle.*“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 22. Překlad: Š. Veselá.

¹⁸ „*Affectivité et intelligence sont donc indissociables et constituent les deux aspects complémentaires de toute conduite humaine.*“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 23. Překlad: Š. Veselá.

S užíváním řeči se hluboce mění chování z hlediska afektivního i intelektuálního. „Dítě je díky řeči schopno zrekonstruovat své již uskutečněné činy ve formě vyprávění a předvídat své budoucí činy slovní představou. Pro duševní vývoj z toho vyplývají tři podstatné důsledky: možná výměna mezi individui, která představuje počátek socializace jednání, zvnitřnění řeči a počátek samotného myšlení a především zvnitřnění jednání, které bylo až do teď čistě perceptivní a hybné a nyní se bude moci znovu utvářet v intuitivní rovině představ a duševních zkušeností. Co se týče afektivní stránky, probíhá řadou paralelních přeměn: rozvoj interindividuálních pocitů (sympatie, antipatie, respekt...) a rozvoj vnitřní citovosti, která se stává stabilnější.“¹⁹

Chování v tomto období projde tedy třemi hlavními změnami, které se odrazí také v citovém životě. Vývoj dítěte ve věku 2 až 7 let tak Piaget zkoumá ve čtyřech rovinách: socializace jednání, zrod myšlení, intuice, citový život. První tři oblasti se týkají chování, čtvrtá představuje citový život. Duševní a citový vývoj probíhá stále paralelně.

2.1. Socializace jednání

„Nejzřetelnějším důsledkem užívání řeči je umožnění výměny a souvislé komunikace mezi jednotlivci.“²⁰ Tyto mezilidské vztahy mají svůj původ již v druhé polovině prvního roku v napodobování, kdy se kojeneček učí postupně napodobovat. Napodobování zvuků, které jsou přiřazeny k určitým činům, se postupně vyvíjí až k dosažení samotné řeči.

Základní funkce jazyka dělí Piaget do tří oblastí.

První oblastí je oblast podřízenosti a určitého duchovního nátlaku dospělého na dítě. Dítěti se předkládají různé příklady, jsou mu dávány zejména rozkazy a příkazy, které dítě přijímá, jelikož dospělého respektuje.

¹⁹ „[...]l'enfant devient, grâce au langage, capable de reconstituer ses actions passées sous forme de récit et d'anticiper les actions futures par la représentation verbale. Il en résulte trois conséquences essentielles pour le développement mental: un échange possible entre individus, c'est-à-dire le début de la socialisation de l'action ; une intériorisation de la parole, c'est-à-dire l'apparition de la pensée elle-même [...] ; enfin et surtout une intériorisation de l'action comme telle, qui de purement perceptive et motrice qu'elle était jusque-là, peut désormais se reconstituer sur le plan intuitif des images et des „expériences mentales“. Du point de vue affectif, il s'ensuit une série de transformations parallèles: développement des sentiments interindividuels (sympathies et antipathies, respect, etc.) et d'une affectivité intérieure s'organisant d'une manière plus stable [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 25. Překlad: Š. Veselá.

²⁰ „Le résultat le plus clair de l'apparition du langage est de permettre un échange et une communication continue entre les individus.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 26. Překlad: Š. Veselá.

Druhou oblastí jsou výměny s dospělou osobou nebo s ostatními dětmi. Konverzace mezi dětmi zůstávají však velmi jednoduché. Přibližně do sedmi let mezi sebou děti neumějí příliš diskutovat, spokojí se s konfrontováním svých opačných tvrzení. Mluví, jako kdyby mluvily pro sebe. Při práci v jedné místnosti nebo u jednoho stolu se jim často stává, že si mluví každý pro sebe a domnívají se, že se navzájem poslouchají a rozumějí si. Jedná se o kolektivní monolog.

Třetí oblast představuje povídání si pro sebe. Dítě nemluví pouze s ostatními, ale také samo se sebou. Neustále vede různé monology, které doprovázejí jeho hry a činy.

Z těchto poznatků bude pro mou práci důležité stále mít na paměti, že konverzace dětí jsou velmi jednoduché a že neumějí příliš diskutovat. Obsah učiva bude nutné zpracovat tak, aby zůstal dětem přístupný, např. reagovat správnou odpovědí na danou otázku, a nezařazovat aktivity, které ještě neodpovídají duševnímu vývoji, např. udělat rozhovor. Monology dětí, i ty kolektivní, je třeba přijmout jako přirozenou součást jejich projevu a ponechat jim prostor.

2.2. Zrod myšlení

V tomto období (2 až 7 let) dochází k „*přeměně inteligence, která se ze senzomotorické či praktické, kterou byla na počátku, přeměňuje na myšlení v pravém slova smyslu*“²¹.

Mezi druhým a sedmým rokem se nacházejí přeměny mezi dvěma krajními podobami myšlení. První formou je myšlení pomocí pouhého začlenění či osvojení. Druhou formou je myšlení přizpůsobené druhým a skutečnosti, které připravuje myšlení logické. Mezi první a druhou podobou se pohybuje většina činů dětského myšlení.

Mezi těmito dvěma podobami myšlení je také rozdílná forma hry, charakteristická pro tento věk. Do této hry zasahuje myšlení v podobě individuální myšlenky s naprostým minimem kolektivních prvků. Jedná se o hru symbolickou, hru představivosti nebo imitace (napodobování), např. hraní si s panenkami.

Na konci tohoto období, kdy je forma myšlení přizpůsobena skutečnosti, ji můžeme nazývat intuitivním myšlením. „*Intuice je svým způsobem logikou tohoto období.*“²²

²¹ „[...]une transformation de l'intelligence qui, de simplement sensori-motrice ou pratique qu'elle était au début, se prolonge désormais en pensée proprement dite [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 30. Překlad: Š. Veselá.

²² „[...]l'intuition est en quelque sorte la logique de la petite enfance.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 32. Překlad: Š. Veselá.

Mezi těmito dvěma krajními podobami myšlení má své místo verbální podoba myšlení, která má v porovnání s hrou již určitou vážnost, ale je více vzdálena od skutečnosti než samotná intuice. Verbální podoba myšlení je běžná pro děti ve věku dvou až sedmi let. V tomto věku děti pokládají otázky v hojném počtu. Mezi nejjednoduššími otázkami jsou otázky, jejichž cílem je dozvědět se, „kde“ se nachází toužený předmět a jak se jmenují věci dítěti málo známé „Co to je?“. Od věku tří let (někdy i dříve) se objevuje základní podoba otázky, která se stává stále častější až do věku sedmi let – „Proč?“. Slovo „proč“ může mít pro dospělé dva významy: účel nebo příčinu. Naopak dětské „proč“ má nerozlišený význam, pohybuje se někde na půl cesty mezi účelem a příčinou, avšak zahrnuje v sobě současně obojí.

Pro tento věk je také charakteristický dětský animismus, což je tendence chápat věci jako živé a nadané úmyslem.

V této oblasti budou pro mne důležité formy hry, odpovídající věku dětí, se kterými budu pracovat. Snahou bude nabídnout dětem aktivity inspirované těmito formami hry, využít při hrách bude možné i dětský animismus.

2.3. Intuice

Klademe-li otázky dětem do sedmi let, překvapí nás jejich nedostatek důkazů a neschopnost odůvodnit svá tvrzení. Dítě mezi čtvrtým a sedmým rokem se spokojí s ukázáním odpovídajícího předmětu či jeho definováním pomocí užití („To je na / pro ...“).

Existuje „praktická inteligence“, která hraje mezi druhým a sedmým rokem významnou roli. Na jedné straně je jakýmsi pokračováním senzomotorické inteligence z předverbálního období a na straně druhé připravuje základní technické znalosti, které se budou vyvíjet až do dospělosti. Tato rodící se praktická inteligence byla hodně zkoumána, jednalo se o vynalézavé mechanismy (dosáhnout cíle prostřednictvím různých taktik, např. přitáhnout si něco hůlkou, háčkem, taháním za podložku) a závěrem bylo konstatování, že „*dítě je často vyspělejší v jednání než v řeči*“²³.

²³ „[...]l'enfant était souvent plus avancé en actions qu'en paroles.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 39. Překlad: Š. Veselá.

„Přibližně do sedmi let zůstává dítě předlogické, logiku nahrazuje intuicí.“²⁴

Děti používají primitivní formu intuice, která spočívá v odhadnutí správného výsledku. Rovnocennost pro dítě existuje, pokud existuje vizuální či optická shoda, stejnost se ale nezachovává logickou shodou. Není zde racionální operace, ale pouhá intuice.

Po prvotních intuicích následuje intuice artikulovaná (vyslovená), která umožňuje anticipaci (myšlenkové předjímání) a rekonstrukci (opětné utvoření).

Piagetovu poznatku, že děti jsou často vyspělejší v jednání než v řeči, se budu snažit přizpůsobit výběrem aktivit pro děti. Pokusím se zařazovat aktivity, které nepotřebují řečovou schopnost, ale budou založené na porozumění a následnému jednání (např. najít správný obrázek či věc). Jelikož v tomto věku duševní vývoj ještě nedosahuje rozumové úvahy, bude mou snahou uzpůsobit materiál a úkoly pro děti tak, aby mohly najít správné řešení pomocí intuice.

2.4. Citový život

Jak již bylo zmíněno, mezi vývojem citovosti a vývojem intelektuálních funkcí existuje úzká paralela, neboť se jedná o dva neoddělitelné aspekty každého jednání. Nikdy není jednání pouze intelektuální a čin pouze afektivní, ale jedno předpokládá druhé.

Zájem je totiž pokračováním potřeb, je to vztah mezi předmětem a potřebou, jelikož předmět se stává zajímavým do té míry, jakou odpovídá dané potřebě. *„V období mezi druhým a sedmým rokem si všimneme zájmu o slova, kreslení, obrázky, rytmus, některé cvičení (pohyb)...“²⁵* K zájmům a hodnotám vztahujícím se k vlastní činnosti jsou úzce spojeny pocity samohodnocení.

Jakmile je mezi dítětem a jeho okolím možná komunikace, rozvíjí se sympatie a antipatie. *„Všeobecně se bude sympatie objevovat pro osoby, které budou odpovídat zájmům dítěte a které ho budou kladně hodnotit.“²⁶* Naopak antipatie má často svůj původ v neexistenci společných zálib, názorů či společného žebříčku hodnot.

²⁴ „[...]jusque vers sept ans l'enfant demeure prélogique, et il supplée à la logique par le mécanisme de l'intuition [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 40. Překlad: Š. Veselá.

²⁵ „[...]durant la petite enfance, on notera des intérêts pour les mots, pour le dessin, pour les images, les rythmes, pour certains exercices physiques, etc. [...]“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 45. Překlad: Š. Veselá.

²⁶ „En règle générale, il y aura sympathie pour les personnes qui répondent aux intérêts du sujet et qui le valoriseront.“ PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964, s. 46. Překlad: Š. Veselá.

První morálkou dítěte je poslušnost. Dětská morálka zůstává v podstatě předeepsaná, závisí na vnější vůli, tedy na vůli respektovaných osob či rodičů.

Z této oblasti bude pro mne důležitý zájem, hodiny se budu snažit připravovat tak, aby odpovídaly zájmům dětí, naplnily jejich potřeby a očekávání. Dále bude velmi důležité děti kladně hodnotit, chválit, podporovat je a motivovat a v neposlední řadě se snažit o rozvíjení sympatií.

3. Vybrané oblasti z *Diagnostiky dítěte předškolního věku* (Jiřina Bednářová, Vlasta Šmardová)

Častá otázka rodičů i pedagogů na to, co by dítě v předškolním věku mělo umět, úzce souvisí se zájmem o to, co, kdy a jak u dítěte rozvíjet. Všechny tyto dotazy vycházejí se snahy o správný a vyvážený vývoj dítěte a o vytváření co nejvhodnějších podmínek jeho rozvoje.

Vědět, co by dítě mělo v určitém věku přibližně zvládat, je velmi důležité pro správný výběr aktivit pro rozvoj určité schopnosti či dovednosti, a tedy i pro efektivnost práce s dětmi. Pro co nejlepší zabezpečení potřeb dítěte je nutné dítě poznat a především vycházet z toho, co již umí a zná. Abychom mohli aktivně zasahovat do jeho rozvoje, měli bychom se tedy orientovat v jeho potřebách a možnostech.

V dnešní době se můžeme setkat i s extrémem, kdy jsou některé děti vystavovány přemíře podnětů bez ohledu na věk a potřeby. Tato situace bývá nejčastěji způsobena obavami rodičů z nadměrných nároků školy a následného selhání ve škole. Někdy požadavky rodičů vycházejí z jejich zkreslených představ o tom, co by dítě v určitém věku mělo umět nebo z toho, co by si rodiče přáli, aby jejich dítě umělo.

Dílčí oblasti vývoje jsou vzájemně propojené a podmíněné. Jednotlivé funkce tak nejsou izolované, ale na každé činnosti se podílí hned několik funkcí, které se vzájemně ovlivňují a podporují.

Vývoj dítěte má určitou posloupnost a časovost. Časovost značí období, kdy schopnost, dovednost nastupuje. Dítě k ní v určitém věku či věkovém rozmezí dozraje. Dítě nemůže zvládnout něco, k čemu ještě není vyzrálé. Posloupnost vyjadřuje, že se daná schopnost, dovednost rozvíjí postupně po jednotlivých krocích. Postupuje od snadnějšího k obtížnějšímu, od jednoduššího k složitějšímu. Obtížnost úkolu by měla být stanovována dle možností dítěte. Úkoly, které jsou příliš jednoduché, stejně jako ty, které překračují možnosti dítěte, nejsou motivující.

V předškolním věku se diagnostika dítěte zaměřuje na sledování a rozvoj následujících oblastí:²⁷

- ✓ motorika, grafomotorika

- ✓ zrakové vnímání a paměť
- ✓ sluchové vnímání a paměť
- ✓ vnímání prostoru
- ✓ vnímání času
- ✓ základní matematické představy
- ✓ řeč (myšlení)
- ✓ sociální dovednosti
- ✓ sebeobsluha (samostatnost)
- ✓ hry

S přihlédnutím k tématu mé práce se zaměřím hlavně na dvě oblasti, a to na řeč a na sluchové vnímání a paměť.

3.1. Řeč

Jedním z nejdůležitějších momentů je vývoj řeči a komunikace. Prvním projevem dítěte je novorozenecký křik, dalšími zvukovými projevy, které jsou doprovázeny řečí těla, vyjadřuje dítě spokojenost či nespokojenost. Tyto projevy se pak postupně vyvíjejí v řeč a ta se stává prostředkem komunikace a nástrojem myšlení. „*Kolem dvou let se řeč a myšlení začínají prolínat, vzájemně se ovlivňují a podmiňují, řeč se postupně stává intelektuální a myšlení verbálním.*“²⁸ Období do šesti až sedmi let je pro vývoj řeči zásadním. Do tří až čtyř let je tempo vývoje řeči nejrychlejší.

Raný vývoj řeči podmiňuje a ovlivňuje:²⁹

- ✓ motorika
- ✓ vnímání
- ✓ sociální prostředí

Motorika mluvních orgánů má základy již v době těhotenství (patří sem např. polykací pohyby, vyšpulování rtů...), po narození podporuje rozvoj řeči sání, žvýkání,

²⁷ Rozdělení jednotlivých oblastí bylo převzato z následující literatury: BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, ŠMARDOVÁ, Vlasta, *Diagnostika dítěte předškolního věku, Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*, Computer Press, a. s., Brno 2007, s. 2.

²⁸ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, ŠMARDOVÁ, Vlasta, *Diagnostika dítěte předškolního věku, Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*, Computer Press, a. s., Brno 2007, s. 28.

²⁹ Rozdělení jednotlivých oblastí bylo převzato z následující literatury: BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, ŠMARDOVÁ, Vlasta, *Diagnostika dítěte předškolního věku, Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*, Computer Press, a. s., Brno 2007, s. 28.

broukání... Pozitivně působí na vývoj řeči také rozvoj hrubé motoriky (sed, lezení a chůze), neboť vzpřímená poloha je pro řeč přijatelnější. Kolem prvního roku se tak s prvními krůčky objevují i první slova, obojí se začíná rozvíjet. Kromě hrubé motoriky podporuje rozvoj řeči také jemná motorika (uchopování předmětů rukama).

Na rozvoji řeči se podílí i zrak. To, co dítě vidí, ho aktivuje k vokalizaci, když vidí hračku nebo osobu, kterou zná, automatizuje se mu reakce hlasem. Zrakem dítě odezírá především 2 oblasti. Pohyby mluvidel a neverbální komunikaci. Sledování pohybů mluvidel napomáhá dítěti právě v osvojování artikulace. První slova, která se dítě naučí, jsou vždy spojena se zrakovými vjemy. Dítě má určité slovo spojené s daným předmětem či osobou. Až později je schopno si předmět či osobu vybavit prostřednictvím slova. Zásadní význam pro osvojení správné artikulace a rozvoj řeči má také sluch. Dítě velmi brzy rozpozná hlas matky, ve třetím až čtvrtém měsíci hledá, co nebo kdo zvuk vydává, ve čtvrtém až pátém měsíci hledá, odkud zvuk vychází, a kolem šestého měsíce je již schopno záměrného poslechu.

Z vnějších faktorů, které ovlivňují řeč, je nejvýznamnější sociální prostředí. V raném věku zaujímá hlavní úlohu rodina. Od výchovného stylu, přes podnětnost až po mluvní vzory je rodina nedílnou součástí vývoje řeči.

Schopnost řeči můžeme rozdělit do čtyř jazykových rovin:

- ✓ foneticko-fonologické
- ✓ morfologicko-syntaktické
- ✓ lexikálně-sémantické
- ✓ pragmatické

Ve foneticko-fonologické rovině se jedná o fonemickou diferenciaci a artikulaci, tedy o sluchové rozlišování jednotlivých hlásek a jejich výslovnost. Dítě je od narození obkloповáno nesčetným množstvím zvuků, ze kterých se postupně naučí rozeznávat hlásky mateřského jazyka. Tato schopnost se u dítěte začíná projevovat již kolem šestého až osmého měsíce a vyvíjí se velmi dlouho, neboť k rozlišování všech hlásek dochází u dítěte až v šestém roce (vývoj této schopnosti se může prodloužit až do osmého roku). Sluchové rozlišování úzce souvisí s výslovností. Aby dítě mohlo správně vyslovovat, musí umět rozlišovat hlásky a k tomu dále rozeznat jejich správné a nesprávné znění. Ve dvou až třech letech jsou mluvní orgány plně připraveny pro artikulaci. Vývoj výslovnosti jde od hlásek, které jsou artikulačně nejlehčí (např. p, b,

m, t, d, n) až po ty artikulačně nejobtížnější (r, ř, z, s, c, ž, š, č). Do pěti let je nesprávná výslovnost normálním jevem, mezi pátým a sedmým rokem se může výslovnost ještě vyvíjet, avšak po sedmém roce by měla být výslovnost plně vyvinuta. (Není-li tomu tak, je většinou nutné konzultovat problém s odborníkem, neboť šance, že se výslovnost po sedmém roce upraví sama, je jen málo pravděpodobná.)

Morfologicko-syntaktická rovina zahrnuje morfologii, flexi a syntax, tedy užívání slovních druhů, tvarosloví a větosloví. Užívání slovních druhů se rozvíjí s věkem. Mezi první slova, která dítě používá, se řadí především podstatná jména, pak slovesa a přídavná jména. Postupně začíná používat zájmena, číslovky i ostatní slovní druhy a po čtvrtém roce by mělo dítě používat všechny druhy slov. První náznaky časování a skloňování se objevují ve dvou až dvou a půl letech. Nejdříve si dítě začne uvědomovat rod, poté číslo a následně i pád. Přibližně v jednom roce tvoří jednoslovné věty typu „Haf!“, které zatupují celou jeho myšlenku (To je pes. Tady/Tam je pes.). Ve věku jeden a půl až dva roky už tvoří věty dvouslovné („Máma pá.“). Ve dvou a půl až třech letech je dítě schopno již vytvořit víceslovné věty a ve třech až čtyřech letech i souvětí. Do věku čtyř let jsou dysgramatismy zcela přirozeným jevem odpovídajícím vývoji, poté by se však již ve větším rozsahu neměly objevovat (mohly by naznačovat opoždění ve vývoji řeči, eventuálně i intelektu).

Lexikálně-sémantická rovina představuje dvě oblasti, perceptivní a expresivní. Tedy jak dítě řeči rozumí a jak se vyjadřuje. Asi v deseti měsících dochází k porozumění řeči. Porozumění se projeví motorickou reakcí dítěte. Může se otočit, ukázat na hračku atd. Kolem roku až roku a půl nastupuje rozvoj aktivní slovní zásoby a dítě začíná slovy označovat osoby a předměty. V této etapě je proto třeba všechno dítěti pojmenovávat a vytvářet tak vhodné podmínky pro rozvoj řeči. Tím, že vše pojmenováváme, napomáháme přesnému spojení osoby, věci, činnosti se slovem. Dítě je přirozeně zvědavé a ptá se „Kdo to je?“ a „Co to je?“. Po třetím roce se začíná zajímat o to, „Proč?“ něco tak je a „Kdy?“.

V pragmatické rovině jde o užití řeči v praxi. Patří sem dovednosti vyžádání a sdělení informace, vyjadřování pocitů, zážitků, vztahů a událostí i orientace a pohyb v sociálních interakcích. Mezi dvěma až dvěma a půl lety dává dítě přednost slovní formě komunikace a kolem dvou a půl až tří let se postupně učí, jak pomocí řeči dosáhnout cíle. Rozvíjí se také konverzační schopnosti, ve třech až čtyřech letech je již dítě schopno konverzaci navázat, udržet ji a rozvíjet. Velmi důležitá je však pro něj neverbální komunikace, jejíž prvky by měly odpovídat a doplňovat to, co dítěti

sdělujeme. Pokud tomu tak není, zabraňujeme dítěti v porozumění dané informace a následně v reakci na ni.

Ve všech rovinách se vývoj řeči zcela přirozeně odehrává v určité posloupnosti a časovosti. Vývoj každého dítěte je individuální, a tak mohou být mezi dětmi poměrně velké rozdíly. Proto má každá schopnost, dovednost své věkové rozmezí.

Autorky *Diagnostiky dítěte předškolního věku*³⁰, Jiřina Bednářová a Vlasta Šmardová, předkládají následující vývojové škály řeči spolu s jejich věkovým rozmezím, ve kterém by dítě mělo k dané dílčí schopnosti, dovednosti každé oblasti dozrát. Každý bod je hodnocen na škále: nezvládá – zvládá s dopomocí – zvládá samostatně.

	Lexikálně-sémantická rovina	věk
1	pojmenuje běžné věci na obrázku	3
2	ukáže obrázek věci podle použití	3
3	ukáže na obrázku činnost	3
4	chápe pojmy „já, moje“	3
5	správně používá slova „ano, ne“	3
6	odpovídá na otázky „Co děláš?“ „Kde?“	3
7	má zájem o obrázkové knížky, příběhy	3
8	ukáže obrázek podle podstatného znaku	3-3,5
9	klade otázky „Proč?“ „Kdy?“	3-3,5
10	řekne, co je na obrázku	3-3,5
11	reprodukuje jednoduchou říkanku	3-3,5
12	chápe jednoduché protiklady	3,5
13	identifikuje věci podle společných podstatných znaků	3,5
14	zařazuje různé obrázky pod nadřazené pojmy	4
15	ukáže obrázek podle aktuální situace	4
16	vysvětlí, na co máme oči, knihy, auta...	4
17	poslouchá pohádky, chápe děj	4
18	spontánně vypráví podle obrázku	4
19	doplní protiklady s názorem	4

³⁰ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, ŠMARDOVÁ, Vlasta, *Diagnostika dítěte předškolního věku, Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*, Computer Press, a. s., Brno 2007.

20	definuje význam pojmů	5
21	chápe jednoduché vtipy a hádanky	5
22	sestaví dějovou posloupnost a popíše ji	5
23	pojmenuje, co dělá určitá profese	5
24	přiřadí, co k sobě patří, a vysvětlí to	5
25	umí z paměti kratší texty	5-6
26	tvoří nadřazené pojmy	5-6
27	tvoří protiklady (antonyma)	5-6
28	tvoří slova podobného významu (synonyma)	5,5-6
29	pozná a vymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu (homonyma)	5,5-6
30	pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku	5,5-6
31	správně posoudí pravdivost či nepravdivost tvrzení	5,5-6
32	interpretuje pohádky, příběhy bez obrázkového doprovodu	5,5-6
33	chápe a ve správném pořadí realizuje i poměrně dlouhé a komplikovanější pokyny	5,5-6

	Morfologicko-syntaktická rovina	věk
34	mluví ve větách, k podstatným jménům a slovesům postupně přidává přídavná jména, zájmena atd.	3
35	rozlišuje mezi jednotným a množným číslem	3
36	skloňuje	3
37	tvoří souvětí souřadná	3
38	tvoří souvětí podřadná	3,5-4
39	užívá čas minulý, přítomný, budoucí	4-5
40	užívá všechny druhy slov	4-5
41	mluví gramaticky správně	4-5
42	pozná nesprávně utvořenou větu	5-6
43	do příběhu doplní slovo ve správném tvaru	5-6

	Pragmatická rovina	věk
44	upřednostňuje verbální formu komunikace, pomocí řeči dosahuje cíle	3
45	řekne svoje jméno, jména sourozenců, kamarádů	3-3,5

46	mluví nenuceně, pokouší se o krátkou konverzaci	3,5-4
47	spontánně informuje o zážitcích, pocitech, přáních	4
48	předá krátký vzkaz	4
49	řečový projev po obsahové i formální stránce odpovídá kritériím běžné konverzace	5-6
50	aktivně a spontánně navazuje řečový kontakt s dětmi i dospělými	5-6
51	dodržuje pravidla konverzace a společenského kontaktu	5-6
52	dokáže zformulovat otázku, adekvátně odpovědět na otázku (samostatně a smysluplně)	5-6
53	smysluplně vyjádří myšlenku, nápad, mínění, popíše situaci, událost, vyjádří svoje pocity, prožitky...	5-6
54	Řekne svoje jméno a příjmení, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, svoji adresu	5-6

	Prvky neverbální komunikace	věk
55	oční kontakt	3-4
		4-5
		5-6

	Foneticko-fonologická rovina	věk
56	výslovnost	3-4
		4-5
		5-6
57	artikulační obratnost	3-4
		4-5
		5-6

3.2. Sluchové vnímání a paměť

Sluch jako jeden z prostředků komunikace má velký vliv na rozvoj řeči a na abstraktní myšlení. Před zkoumáním sluchového vnímání je nutné prověřit slyšení a zjistit, zda nejsou přítomny sluchové vady. (Sluchové vady se mohou projevat např. tím, že dítě často nerozumí instrukcím, přehnaně se otáčí na osobu, která mluví, odezírání ze rtů či natáčí za zvukem jedno ucho. V těchto případech je nutná konzultace

s odborníkem, který vyloučí či potvrdí vadu sluchu.) Pozorujeme-li sluchové vnímání, musíme se zaměřit především na fonemické uvědomování, neboť právě ono má nezastupitelné místo v rozvoji řeči i čtení.

Již v prenatálním období vnímá plod sluchové podněty. Ty u něj vyvolávají pohybovou reakci. Od narození dítě reaguje na matčin hlas, který se stává jistotou bezpečí. Ostrých či neznámých zvuků se může dítě leknout. Ve třetím až čtvrtém měsíci začíná zvuk lokalizovat, otáčí se za zdrojem, původcem zvuku. Hlas matky vyvolá kladnou reakci i pokud jí dítě nevidí. Postupně začne dítě vnímat i zvuky tišší nebo vzdálenější, lokalizací zvukových podnětů se rozvíjí i prostorová orientace. Do prvního roku dítě zvládne jednodušší pokyny jako je „ham“ (otevře ústa) či „pá“.

V předškolním období dítě stále více rozlišuje zvuky i prvky řeči. Zlepšuje se vnímání figury a pozadí. Dítě se dokáže zaměřit na hlavní zvuk a nedůležité zvuky či zvukové pozadí vytlačit. S bohatším a pestřejším pozadím se pozornost a soustředění dítěte na hlavní zvuk ztěžuje. Postupně, jak je dítě schopno koncentrovat pozornost, dochází k rozvoji záměrného naslouchání. Učí se naslouchat (krátké říkanky, písničky) a rozlišovat zvuky. Kolem věku tří let by mělo dítě udržet pozornost a naslouchání krátkého a jednoduchého příběhu. Ke konci předškolního období musí dítě zvládnout vyslechnout celý příběh nebo pohádku, což je nezbytné pro následné udržení pozornosti během výuky ve škole.

Věta, ať už krátká či obsažná, představuje pro dítě akustickou jednotku, která nese informaci. Až do věku čtyř let je věta vnímána jako jednotka. Poté dítě začíná rozlišovat jednotlivá slova. Nejrůznější říkanky, rozpočítadla a další rytmická cvičení jsou nácvikem pro členění slov na slabiky, které se objevuje právě po čtvrtém roce. Dochází k rozvoji sluchové analýzy a syntézy. Přibližně v pěti letech začíná dítě vydělovat jednotlivé hlásky. Nejdříve je schopno rozeznat počáteční hlásky slov a poté i koncové. Hlásky, které se nacházejí uprostřed slova, stejně jako rozhláskování slov zatím dítě neovládá.

Rozlišení, neboli sluchová diferenciací, úzce souvisí se správnou výslovností, pro kterou je odlišování jednotlivých hlásek základem. Sykavky, měkké a tvrdé souhlásky, znělé a neznělé souhlásky a krátké a dlouhé samohlásky je důležité rozeznat nejen pro výslovnost, ale i pro čtení a psaní. Diferenciací krátkých a dlouhých samohlásek souvisí s tím, jak dítě vnímá rytmus. Proto jsou rytmická cvičení důležitá.

V procesu učení hraje sluch nezastupitelnou roli, neboť zachycuje a zpracovává informace přicházející zvukovou cestou a následně je uchovává ve sluchové paměti.

Autorky Jiřina Bednářová a Vlasta Šmardová předkládají následující vývojové škály sluchového vnímání spolu s jejich věkovým rozmezím, ve kterém by dítě mělo k dané dílčí schopnosti, dovednosti každé oblasti dozrát. Každý bod je opět hodnocen na škále: nezvládá – zvládá s dopomocí – zvládá samostatně.

	Naslouchání	věk
1	lokalizuje zvuk (ukáže směr)	3
2	pozná předměty podle zvuku	3-4
3	poznává písně podle melodie	4
4	naslouchá krátkému příběhu, pohádce	4

	Sluchové rozlišování	věk
5	rozliší slova s vizuálním podnětem (změna hlásky) hodinky – holínky, tráva – kráva, bota - nota	4
6	rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna hlásky) most – kost, kniha – kniha, vložka – vložka, udice – ulice, konec - kopec	5
7	rozliší slova s vizuálním podnětem (změna samohlásky) kapr – kopr, perník - parník	4
8	rozlišení slova bez vizuálního podnětu (změna samohlásky) plot – plat, sud – sad, drak – drak, slavit – slevit, kus – kos, les - les	4,5-5
9	rozliší slova s vizuálním podnětem (znělé a neznělé hlásky, sykavky) kos – koš, pije – bije, kosa – koza, pupen - buben	4,5-5
10	rozliší slova bez vizuálního podnětu (znělé a neznělé hlásky, sykavky) hrad – hrad, tělo – dělo, zem – sem, myš – myš, ples – pleš, noc – nos, vozy - vosy	5
11	rozliší slova s vizuálním podnětem (změna délky) lyže – líže, páni - paní	5
12	rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna délky) dráha – drahá, kára – kára, mává – mává, žila – žíla, lak – lák, síla – síla, pára – párá, vila - víla	5-5,5
13	rozliší slova s vizuálním podnětem (změna měkčení) nemá – nemá, hrozny – hrozní	5,5

14	rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna měkčení) čistí – čistý, dýky – díky, mladý – mladý, lety – letí, hrady – hradí, psaní – psaní, tyká - tiká	5,5-6
15	rozliší bezvýznamové slabiky tam – dam, dyn – din, dlo – plo, zni – zny, tam – tam, tyl – tyl, čil – žil, kni – kny, don – don, díl – dyl, fal – val, pny – pny, hal – chal, del – děl, bro – bro, těk – tek	6-6,5

	Sluchová paměť	věk
16	zopakuje větu ze tří slov	3
17	zopakuje tři nesouvisející slova	4
18	zopakuje větu ze čtyř slov	4
19	zopakuje čtyři nesouvisející slova	5
20	zopakuje větu z pěti slov	5
21	zopakuje větu z více slov	6
22	zopakuje pět nesouvisejících slov	6

	Sluchová analýza a syntéza	věk
23	roztleská slovo na slabiky	4
24	zvládá rozpočítadla	4
25	z trojice slov najde rýmující se dvojici	4,5-5
26	určí, zda se dvě slova rýmují	4,5-5
27	vyhledá rýmující se dvojice	5
28	určí počet slabik	5
29	určí počáteční hlásku slova	5
30	určí slova začínající danou hláskou	5-5,5
31	určí poslední hlásku ve slově (les)	5,5-6
32	slovní kopaná	6-7
33	určí poslední samohlásku ve slově	6-7
34	určí, zda slovo obsahuje danou hlásku	6-7
35	z hlásek složí slovo (uzavřenou slabiku: p-e-s)	6-7
36	jednoslabičné slovo analyzuje na hlásky (myš)	6-7
37	z hlásek složí dvouslabičné slovo (k-o-l-o)	7

38	dvouslabičné slovo analyzuje na hlásky (voda)	7
----	---	---

	Vnímání rytmu	věk
39	určí, zda dvě krátké rytmické struktury jsou shodné	4
40	určí, zda dvě delší rytmické struktury jsou shodné	5
41	napodobí rytmus (2-4 tóny, více)	5-6
42	zvládá záznam krátké rytmické struktury	5,5-6
43	zvládá záznam delší rytmické struktury	6

4. Představení mateřských škol³¹

4.1. Mateřská škola Šindlovy Dvory

4.1.1. Základní informace

Název školy: Základní škola a mateřská škola Šindlovy Dvory

Adresa: Šindlovy Dvory 40, 370 01 České Budějovice

Zřizovatel školy: obec Litvínovice, Šindlovy Dvory 22, 370 01 České Budějovice

Součástí ZŠ a MŠ jsou: základní škola Šindlovy Dvory, mateřská škola Šindlovy Dvory, mateřská škola Litvínovice, školní družina, školní jídelna

Ředitelka ZŠ a MŠ: Mgr. Pavlína Růžičková

Vedoucí učitelka MŠ: Václava Bartošová

4.1.2. Umístění a prostory

Mateřská škola Šindlovy Dvory je součástí právního subjektu ZŠ a MŠ Šindlovy Dvory. Budovy základní školy a mateřské školy se nacházejí hned vedle sebe, v části obce Litvínovice, Šindlovy Dvory, která je v blízkosti města České Budějovice.

Dvoutřídní mateřská škola, která byla postavena v roce 1979, svou kapacitu po dlouhou dobu nenaplnila a v provozu tak byla pouze jedna třída pro 24 dětí (s výjimkou pro 28 dětí). V posledních letech započala a stále pokračuje velká výstavba nových domů v lokalitách obcí Litvínovice, Šindlovy Dvory a Mokré a zájem o přijetí dětí do mateřské školy se zvýšil. Provoz druhé třídy, také pro 24 dětí, byl v mateřské škole obnoven v únoru 2006. Zájem o umístění dětí do mateřské školy dále narůstal, a tak byla část objektu zrekonstruována a v březnu 2011 byla otevřena třetí třída pro 18 dětí. Dnešní kapacita mateřské školy umožňuje přijmout 66 dětí.

Komplex budovy mateřské školy je tvořen třemi pavilony se třídami, kuchyní a jídelnou ZŠ. Přízemní stavba mateřské školy je natřena veselými pastelovými barvami a je umístěna ve veliké zahradě. Na zahradě se nacházejí dvě terasy, dvě krytá pískoviště, velký a malý dřevěný domeček, houpadla, kovové průlezky, kolotoč, skluzavky a zahradní domek pro uskladnění hraček a sportovních pomůcek na ven. K dispozici je též asfaltové hřiště základní školy. Umístění v klidné lokalitě umožňuje procházky v okolí a pobyt venku každý den.

³¹ Školky jsou představeny na základě prezentací převzatých z jejich internetových stránek. Mateřská škola Šindlovy Dvory: http://www.zssindlovydvory.cz/MS_sindlovy_dvory.html (3. dubna 2012). Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice: <http://www.montessoricb.cz/> (3. dubna 2012).

Každá třída má dvě části. Část se stolečky a prostor s kobercem na hraní. Všechny třídy jsou smíšené pro děti od 3 do 6 (7) let. Tímto uspořádáním školka umožňuje nejen společné zařazení sourozenců či kamarádů, ale také u dětí rozvíjí vzájemnou pozornost, toleranci a empatii, čímž ustupuje soutěživost a rivalita.

Mateřská škola nabízí také výuku hry na zobcovou flétnu a účastní se projektu „Bezpečná školka“, který seznamuje děti s pravidly pohybu v silničním provozu, s možnými nebezpečnými situacemi a snaží se tak zvýšit bezpečnost dětí v silničním provozu.

4.1.3. Vzdělávací program mateřské školy Šindlovy Dvory

Filozofií mateřské školy Šindlovy Dvory je vytvořit mateřskou školu rodinného typu s úzkými vazbami na rodiče, sourozence a kamarády. MŠ chce dětem umožnit aktivní a šťastné dětství, vytvářet jim pohodové a přátelské prostředí, vybudovat z MŠ kamarádké místo plné pochopení a lásky, kde se budou děti cítit dobře. Paní učitelky usilují o rozvoj samostatných a zdravě sebevědomých dětí cestou přirozené výchovy. Jejich cílem je dát dětem základy celoživotního vzdělávání, respektovat možnosti, zájmy a potřeby dětí, vést je k zdravému stravování, k odpovědnosti.

Školní vzdělávací program MŠ Šindlovy Dvory se jmenuje „Jsme kamarádi a máme se rádi“ a je zaměřen na smysluplné a radostné naplnění každého dne, který děti ve škole prožijí.

Pedagogické záměry školního vzdělávacího programu MŠ Šindlovy Dvory jsou následující:

Přiblížit se rodinnému prostředí – vzájemná důvěra mezi rodiči, dětmi a zaměstnanci školy.

- ✓ Podporovat kamarádké vztahy – naučit se vážit si sebe i druhých a podle toho se k nim i chovat, vzájemná úcta, pomoc a otevřenost mezi dětmi.
- ✓ Rozvíjet komunikační schopnosti - komunikovat s vrstevníky i dospělými a umět jim soustředěně a aktivně naslouchat.
- ✓ Učit děti pozitivně vnímat své tělo, chránit zdraví své i druhých, vést děti k uplatňování zdravého životního stylu.
- ✓ Připravovat děti na vstup do základní školy a do života.
- ✓ Rozvíjet schopnost spolupráce, práce ve skupině a týmové práce.
- ✓ Seznamovat děti s pravidly chování k druhému - vést děti k pochopení a dodržování pravidel MŠ (některá společně vytvořena s dětmi).

- ✓ Seznamovat děti s místem a prostředím, ve kterém žijí, a vytvářet pozitivní vztah k němu.
- ✓ Vést děti k ochraně přírody, péči o okolí a rozvíjet v nich úctu k životu ve všech jeho formách.

4.1.4. Psychosociální podmínky

- ✓ Na vytváření přátelského prostředí ve škole se podílejí všichni zaměstnanci, důležitými hodnotami jsou tolerance, ohleduplnost, vzájemná úcta, naslouchání, podpora druhého, ochota pomoci, dbaní na dobré vztahy mezi dětmi i mezi dospělými.
- ✓ Učitelky i ostatní zaměstnanci respektují individuální potřeby dítěte a pomáhají mu je řešit.
- ✓ Rovnocenné postavení dětí.
- ✓ Jsou stanovena jasná pravidla, na jejichž vytváření se podílejí i děti.
- ✓ Snaha pedagogů o kladné hodnocení, podpora samostatnosti a sebedůvěry dítěte.
- ✓ Společné oslavy narozenin, svátků a společné rituály.
- ✓ Děti nejsou zbytečně organizovány. Zatěžovány jsou přiměřeně, vzhledem k věku a jejich možnostem.

4.1.5. Organizace dne

Každodenní program je uspořádán do přibližných časových intervalů. Uspořádání dne je možné měnit podle potřeb a přání dětí, pevně stanoveny jsou pouze časy pro podávání jídla.

6:10 – 8:30 volné hry dětí, tvořivá činnost, individuální práce s dětmi, tělovýchovná chvílka

8:30 – 9:00 hygiena, svačina

9:00 – 9:30 tvořivé chvílky, skupinová práce s dětmi, výchovné činnosti zaměřené na celkový rozvoj osobnosti dítěte

9:30 – 11:30 příprava na pobyt venku, pobyt venku

11:30 – 11:50 oběd

11:50 – 12:15 hygiena (čištění zoubků), přechod dětí, ukládání na lůžko

12:15 – 14:00 mladší děti – chvílka s pohádkou, odpočinek, starší děti – odpočinek, klidné činnosti, individuální práce

14:00 – 14:15 vstávání, oblékání

14:15 – 14:45 svačina

14:30 – 16:10 hry dle zájmu dětí, za příznivého počasí pobyt venku

4.1.6. Jednotlivé třídy

4.1.6.1. Třída Sluníček

Třída Sluníček je prostorově největší, je tvořena dvěma místnostmi, hernou a třídou se stolečky. Díky velkému prostoru se zde učitelky zaměřují zvláště na pohybové aktivity.

4.1.6.2. Třída Hvězdiček

Třída Hvězdiček je prostorově menší. Je to jedna místnost rozdělaná na herní část s kobercem a pracovní část se stolečky. Učitelky se zde nejvíce zaměřují na výtvarné a pracovní činnosti.

4.1.6.3. Třída Měsíčků

Nově otevřená třída Měsíčků je prostorově podobná třídě Hvězdiček. Třída je zaměřena na klidnější výtvarné a hudební činnosti.

V každé třídě jsou dvě učitelky.

4.1.7. Metody a formy vzdělávací práce

- ✓ volná hra (nejpřirozenější vzdělávací forma činností dítěte)
- ✓ pohybové hry (forma vedoucí k radosti z pohybu)
- ✓ prožitkové učení hrou a činnostmi dětí (podporující dětskou zvědavost, založeno na přímých zážitcích dětí)
- ✓ kooperativní učení (vede ke spolupráci dětí)
- ✓ situační učení (praktické ukázky v životních souvislostech – stravování, hygiena, chování, vztahy ...)
- ✓ spontánní sociální učení (přirozené učení nápodobou)
- ✓ spontánní a řízené aktivity (ve vyváženém poměru odpovídajícím potřebám předškolního dítěte)
- ✓ projektové vyučování (propojení teorie a praxe – Drakiáda, Sv. Martin ...)
- ✓ řízené individuální činnosti (podle potřeb jednotlivce)
- ✓ komunitní kruh (setkání, vyprávění zážitků, rozhovor, tematické vyprávění ...)
- ✓ experiment (různé výtvarné a přírodní pokusy)
- ✓ výlety (poznávání blízkého a vzdáleného okolí)

4.1.8. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je rozpracován do deseti integrovaných bloků. Jednotlivé bloky na sebe navazují, prolínají se a tvoří tak souvislý celek, který se vztahuje k životu dětí a dění kolem nich. Každý integrovaný blok nastiňuje záměry, okruhy, návrhy činností a očekávané výstupy.

4.2. Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice

4.2.1. Základní informace

Název školy: Viva bambini s.r.o. – Montessori centrum České Budějovice

Adresa: Modřínová 354, Hrdějovice

Ředitelka školky (a vychovatelka): Jana Hlávková

Od září 2011 se zde nachází také Montessori škola.

4.2.2. Umístění a prostory

Montessori centrum funguje od roku 2007 a nachází se v obci Hrdějovice v těsné blízkosti města České Budějovice. Dům, ve kterém jsou prostory školky (i školy), je umístěn v klidné lokalitě nedaleko lesa. Děti mají k dispozici hlavní pracovní místnost, která je rozdělena na část se stolečky a část s kobercem, pokojíček pro odpočinek či odpolední spaní, místnost na kroužky a tvořivé dílny, terasu a menší zahradu s pískovištěm a herní částí (skluzavka, průlezka, lezecká stěna...). Obědy a svačinky v bio kvalitě zajišťuje zdravá jídelna Spirála. Strava je vegetariánská, tj. s vyloučením masa a masných výrobků a omezením (až vyloučením) mléčných výrobků. Maximální kapacita je 15 dětí, o které se starají 2 vychovatelky. Montessori školičkové hlídání je určeno pro děti od 3 do 6 let. Centrum nabízí individuální a respektující přístup v malém kolektivu. Dále výuku angličtiny (popř. jiných jazyků) přirozeným způsobem, tj. dvojjazyčnou realitou, kdy jsou do programu zařazeny dny, kdy je jeden z přítomných vychovatelů rodilý mluvčí nebo český lektor, který mluví pouze anglicky, a jiné kroužky.

4.2.3. Pomoz mi, abych to dokázal sám

Školka se nechává vést principy Montessori pedagogiky pro předškolní věk a zároveň si vybírá inspirující prvky z ostatních pedagogických směrů. Důležitou roli při práci s dětmi zde hraje intuice, pocit správnosti a přirozenosti. Školka se snaží být přátelská a zábavná a současně v ní vládne řád a pořádek. Děti se učí nejen od

vychovatelek, ale také od sebe navzájem. Základním pravidlem je respektovat a být respektován. Děti se učí naslouchat svému vnitřnímu řádu, zároveň získávají svobodu pohybovat se volně prostorem školky a volit si aktivity dle své vlastní potřeby. Vychovatelky podporují vnitřní motivaci dětí učit se novým věcem a být součástí kolektivu. Velký důraz je kladen na etické hodnoty a ekologii.

V Montessori pedagogice je role učitele založena na nenápadném vedení a taktní pomoci, tak jak to vyjadřuje i její motto „Pomoz mi, abych to dokázal sám.“. Postupuje se od konkrétního k abstraktnímu a pro jednotlivé okruhy se využívají zvláštní, speciálně vyvinuté pomůcky. Tyto pomůcky usnadňují pochopení nových jevů, ale také zásadní měrou přispívají k hlubšímu a trvalejšímu uchování nově nabytých zkušeností a vědomostí. Důležitá hesla výuky a výchovy jsou bezpečnost, spolupráce, ohleduplnost, ticho, klid a láska.

4.2.4. Maria Montessori (1870 – 1952)

Italská lékařka se po studiu začala zabývat problémy výchovy a vzdělávání dětí. Věnovala se výzkumu vzdělávání duševně nemocných dětí a předložila hypotézu, že každý člověk má sklon k vývoji. Dospěla k překvapivému zjištění, že dítě se naučí chodit, mluvit, manipulovat s předměty skrze svou vlastní tvořivost, nikoli proto, že ho to dospělí učí. Na základě toho vypracovala tzv. Metodu Montessori, která pomocí speciálních učebních pomůcek a vytvořením vhodného prostředí podporuje přirozený zájem dítěte, pomáhá mu zafixovat si správné pracovní návyky i vytvářet svůj vlastní úsudek. Vzdělávací systém Montessori vychází z potřeb malého dítěte, učí ho rozvíjet jeho přirozené schopnosti a smyslové vnímání.

4.2.5. Pedagogika Marie Montessori

Montessori pedagogika vychovává svobodné, zodpovědné a samostatné osobnosti, které umějí řešit problémy, vzájemně si naslouchat, chrání naši planetu, rozumějí okolnímu světu i vesmíru v jeho celistvosti, jsou upřímné, trpělivé, tolerantní, ale zároveň se nebojí říct svůj názor.

Respektuje individualitu každého dítěte, nechává jej pracovat na své osobnosti podle svého vnitřního učitele. Tak vedle sebe můžou pracovat děti různého věku a na různé úrovni poznání v toleranci, respektu a lásce.

Nehodnotí děti, ale učí je, aby každé dítě umělo samo ocenit a dokončit svou práci. V atmosféře klidu se tak v dětech utváří zdravá sebedůvěra, vnitřní klid a

harmonie. Podporuje děti ve vzájemné komunikaci a spolupráci, v samostatnosti a seberealizaci.

4.2.6. Jednotlivé oblasti vzdělání

4.2.6.1 Praktický život

- ✓ Manipulace s předměty každodenního života
 - dítě zkoumá a objevuje prostřednictvím nabízených předmětů, s nimiž se setkává v běžném životě (pokusy s vodou, přesýpání, čištění...)
 - péče o sebe sama (zapínání, oblékání, česání...)
- ✓ Součástí života třídy je setkávání se "na elipse" - zde dochází k propojení vztahů mezi dětmi, vzájemnému poznání, chůze po elipse učí děti soustředění, trénují rovnováhu

4.2.6.2. Výchova smyslů

Smyslové pomůcky Montessori pomáhají dětem prostřednictvím zraku, hmatu, sluchu, chuti a čichu objasnit a zhodnotit jejich svět a porozumět mu.

4.2.6.3. Matematika

Dětské myšlení se vyznačuje smyslem pro přesnost a reálnou skutečnost. Proto jsou pomůcky přehledné a věcně správné. Nejdříve dítě získává zkušenost při práci s praktickým a smyslovým materiálem a potom přechází k matematické pomůcce a hrou s ní se učí velice lehce a rychle. Postupuje od konkrétního k abstraktnímu. Konkrétní matematické pomůcky pomohou k pochopení matematických zákonitostí, podpoří vynalézavost a touhu experimentovat.

4.2.6.4. Jazyk

Dítě v prvních třech letech absorbuje jazyk prostředí, v němž žije. V období tří až šesti let ho zdokonaluje. Rozvoj jazyka se řídí pevnými zákonitostmi a jazyk složitý je vstřebáván stejně jako jednoduchý. Dítě pracuje na jeho tvorbě nevědomky a s lehkostí. Je třeba vytvořit podmínky bohaté na slovo, podněty vybízející k pohybu a dospělé s kvalitní vyjadřovací schopností. Důraz je kladen na mluvený jazyk jako základ všech lingvistických výrazů. Děti se učí názvům předmětů a jevů, jež je obklopují. V tomto vývojovém období je dítě fascinováno vztahy mezi písmeny, která tvoří slova, slovy, která v určitém pořadí tvoří věty. Dětem se nabízí pestrost materiálu k jejich objevování.

4.2.6.5. Kosmická výchova

Kosmická výchova pojímá do svého obsahu "celý svět".

- ✓ poznání vlastního "já", rodiny, města, země, ve které žije, světadly, pevniny, moře. Sluneční soustava, jíž je naše Země součástí, vznik života na této Zemi.
- ✓ vstupujeme do říše živočichů a rostlin

4.2.7. Některá další specifika této pedagogiky

4.2.7.1. Senzitivní fáze neboli citlivé fáze vývoje dítěte

Každé dítě prochází jednotlivými fázemi vývoje, kdy je citlivé a vnímavé pro určité činnosti. Trvají vždy určitou dobu a pak končí, ať jsou využity nebo ne. Využití senzitivní fáze umožní dítěti zvládnout rychle a lehce určité dovednosti. Učitel musí těmto fázím rozumět a připravit pro dítě prostředí, nabídnout vhodné materiály a pomůcky, vybrat činnosti, které v této fázi potřebuje. Sledování senzitivních fází předpokládá individuální přístup ke každému dítěti, protože každé dítě získává lehkost k učení dané dovednosti v jiný okamžik.

4.2.7.2. Samostatná práce

Dítě nepracuje na povel, samo si vybírá práci, o kterou má zájem, může pracovat samo, ve dvojici nebo kolektivu, vybírá si místo, kde bude práci provádět. Učitelka zde dítě pozoruje, neruší ho při koncentraci, čeká, kdy dítě samo požádá o pomoc a hlídá, aby dítě práci dokončilo a všechny pomůcky si po sobě uklidilo. To vyžaduje speciálně připravené prostředí, kdy všechny pomůcky musí být dítěti dostupné.

4.2.7.3. Práce s chybou

Děti nejsou hodnoceny záporně. Chyba není vytýkána, ale ukazuje, že je ještě třeba opakovat a procvičovat. Chyba je brána jako přirozený jev. Všechny didaktické pomůcky jsou připraveny tak, aby si dítě mohlo svou práci zkontrolovat, najít chybu a opravit ji.

4.2.7.4. Elipsa

Elipsa je cvičení psychické a fyzické rovnováhy, klidu, ticha, harmonie a koncentrace pozornosti. Je vyznačena na zemi v dostatečné velikosti. Čím je elipsa užší, tím těžší je cvičení. Začíná se sedem kolem elipsy. Děti se učí pomalu a koordinovaně po elipse chodit a nosit v obou rukou předměty (hrníček s vodou, talířek s kuličkou), což je nutí se na chůzi soustředit. Věci si děti dále předávají a učí se nevybírat si pouze kamaráda, ale všimnout si, kdo ještě nebyl a zapojit ho.

4.2.8. Program dne

7:30 – 9:00 děti se scházejí, vlastní činnosti

9:00 – 9:30 1.svačinka

9:40 elipsa, ticho, klid

10:00 – 10:30 práce s Montessori pomůckami

10:30 – 10:45 postupně se oblékáme

10:45 – 12:00 pobyt na čerstvém vzduchu

12:10 – 13:00 oběd

13:00 – 14:30 odpočinek, poslech pohádky nebo spánek podle individuální potřeby dítěte

14:00 – 16:00 2.svačinka

14:30 – 15:30 kroužky

15:30 – 16:30 vlastní činnost, příchod rodičů

4.2.9. Dvanáctero Marie Montessori pro MŠ

Pro MŠ Marie Montessori vytvořila následující dvanáctero:

1. Vychovatel musí vytvořit předem připravené prostředí a starat se o něj.
2. Vychovatel musí sám ovládat užívání a využití didaktického materiálu a umět dětem zprostředkovat jeho používání.
3. Vychovatel je aktivním, když zprostředkovává dítěti vztah s okolím, je pasivním, pokud se tento vztah již uskutečnil.
4. Vychovatel musí děti neustále pozorovat a diagnostikovat, aby uměl pomoci v okamžiku, kdy je požádán o pomoc.
5. Vychovatel musí a smí podat pomocnou ruku jen tehdy, když je požádán o pomoc.
6. Vychovatel musí umět naslouchat a potom se ptát.
7. Vychovatel musí respektovat dítě, když pracuje, a nevyrušovat ho.
8. Vychovatel musí respektovat dítě, když dělá chyby, aniž by ho hned opravoval.
9. Vychovatel musí respektovat dítě, které odpočívá a přihlíží práci jiných, aniž by ho rušil a nutil do práce.
10. Vychovatel se musí stále pokoušet nadchnout děti pro práci.
11. Vychovatel musí děti nechat pocítit, že se na jeho pomoc mohou kdykoliv spolehnout, nesmí ale svoji pomoc nikdy vnucovat.
12. Vychovatel nabízí dítěti, které dokončilo svoji práci a vyčerpalo své síly, mlčky svoji duši.

5. Jazyková příprava (26 lekcí)

Ve výše představených školkách se od listopadu 2010 do června 2011 konala jazyková příprava pro děti formou zájmového kroužku. Kroužek francouzštiny probíhal jedenkrát týdně 30 minut. Pro děti jsem připravovala výuku, kterou jsem uskutečňovala s rodilým mluvčím Emmanuelem Baronem. V MŠ Šindlovy Dvory nejvíce vyhovoval pátek ráno od 8:00 do 8:30, v soukromé mateřské škole Viva Bambini – Montessori centru České Budějovice si vybrali čtvrtek odpoledne 15:00 – 15:30 (později upraveno na 14:45 – 15:15).

5.1. Obsahové a metodické přípravy, pozorování a zhodnocení

Praktickou část představuje 26 lekcí. Každá se skládá z obsahové a metodické přípravy, za kterou následuje pozorování a zhodnocení dané lekce v obou školkách. Přípravy byly pro obě školky shodné, pouze v některých případech jsou přípravy lekcí odlišné (např. z důvodu nepravidelné účasti dětí).

Lekce první – první seznámení s francouzským jazykem

Datum: 25. listopadu 2010; 26. listopadu 2010

Čas: 15:00 – 15:30; 8:00 – 8:30

Představení lektora Emmanuela Barona dětem. Seznámení s čtvrteční odpolední/páteční ranní aktivitou, během které si budeme hrát s francouzštinou a společně se naučíme některá slovíčka a věty.

Děti se posadí rozkročmo do kroužku na koberec. Lektor řekne „Bonjour!“ („Dobrý den!“) a pozdrav doplní gestem – zamáváním ruky. Poté pošle míč jednomu z dětí, které když se k němu míč přikutálí, zopakuje pozdrav a napodobí gesto. Míč vrátí zpět lektorovi a ten tak vystřídá několikrát všechny děti. Pokaždé pozdrav zopakuje, dle potřeby i vícekrát.

Děti stále sedí rozkročmo v kroužku na koberci. Lektor řekne „Bonjour!“ („Dobrý den!“), dá mu ovšem jiný hlas a pozdrav doplní gestem – zamáváním ruky. Střídat se budou různé hlasy: hlas obra, dětský hlásek, hlas kouzelníka, stydlivý hlásek, hlas staré osoby, hlas čarodějnice, hlasité volání, šeptání... Poté pošle míč jednomu

z dětí, které když se k němu míč přikutálí, zopakuje pozdrav, napodobí hlas a gesto. Míč vrátí zpět lektorovi a ten tak vystřídá několikrát všechny děti.

Děti si pak posílají míč navzájem a zdraví se. „Bonjour Eliška!“, „Bonjour Honzík!“, „Bonjour Barborka!“...

Po chvíli si vezme míč lektor a řekne „Je m'appelle Emmanuel. Et toi?“ („Jmenuji se Emmanuel. A ty?“). Obě věty doplní výraznou gestikulací, při té první po celou dobu ukazuje na sebe a při té druhé na jedno z dětí. Dle potřeby několikrát zopakuje. Míč pošle tomu, na koho ukazoval a jeho úkolem bude říct, jak se jmenuje. Tedy např. „Je m'appelle Lukášek.“. Jedno po druhém, tak, jak na ně přijde řada, dostanou děti obláček se svým jménem, napsaným francouzskými zvířátky³². Před každým lektor jednou či vícekrát zopakuje „Je m'appelle Emmanuel. Et toi?“.

Na závěr si po příkladu lektora děti jedno po druhém stoupnou, pozdraví a představí se kamarádům. Např. „Bonjour, je m'appelle Yamato.“

Pozorování a zhodnocení první lekce – Montessori centrum České Budějovice

Na první lekci byly přítomny tyto děti: Yamato, Jendášek, Barborka, Terežka, Lukášek, Jiřík, Eliášek a paní učitelka Jana. Ostatní děti, které docházejí do centra ve čtvrtek (Eliška, Adrianka, Hedvička, Mikolášek, Filípek, Bára, Šimi, Kryštof a Matouš) v dobu, kdy francouzština probíhá, již ve školce nebyly nebo chyběly celý den.

Paní učitelka svolala děti na koberec, na elipsu. Při představování bylo využito velké nástěnné mapy světa se zvířátky, která byla pověšená na zdi, a děti se tak mohly podívat, odkud lektor je. Dle principů Montessori filozofie si děti svobodně volí aktivity podle svých momentálních potřeb. Současně s francouzštinou si tak Jiřík, Jedndášek a Yamato hráli se stavebnicí, která nikterak neubírala jejich pozornosti francouzštině, neboť pečlivě poslouchali a účastnili se bez jakýchkoli problémů všech aktivit. Barborka a Terežka se účastnily po celou dobu i přes svou značnou stydlivost. Vyslovovaly si pro sebe tichounkým hláskem. Eliášek se žádné z činností aktivně nezúčastnil, ale po celou dobu dění velmi pilně sledoval. Lukášek se přibližně po 15 minutách začal věnovat stavebnici, zůstal však mezi ostatními dětmi, které pokračovaly ve francouzštině.

³² Příloha č. 1: Příklady kartiček se jmény (vystřižené do tvaru obláčků).

První aktivitu děti zvládly velmi dobře, i když byla znát maličká nejistota. Změny hlasů je vždy rozesmály a jejich napodobování je bavilo. V další aktivitě nebyly až tak zaměstnání výrazem „Bonjour!“, který se pomalu stával známým, ale rozhodováním, komu míč pošlou. Při větě „Je m'appelle ...“ měly děti za začátku tendenci opakovat po lektorovi „Je m'appelle Emmanuel.“, neboť až doposud po lektorovi opakovali to, co říkal. Lektor nebo paní učitelka dětem pomohli sestavit větu s jejich jménem a při dalším opakování děti postupně začaly v této větě používat své jméno. Závěrečnou aktivitu zvládly nejstarší z dětí, ty menší si ji zkrátily na „Bonjour!“. Kromě prvních minut byla po celou dobu přítomna také maminka Yamata, která si po skončení aktivit napsala, co se děti učily, a zeptala se také na výslovnost.

Pozorování a zhodnocení první lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Na první lekci byly ze zapsaných přítomny tyto děti: Barborka, Žanetka, Stáník, Adélka, Nikolka. Dále se připojily Eliška, Honzík, Lukášek a Ondrášek. Tyto děti rodiče na kroužek francouzštiny nezapsali, ale děti se chtěly podívat a zúčastnit se. Po celou dobu první lekce byla přítomna a aktivně se s dětmi účastnila paní učitelka Vendula.

Paní učitelka svolala zapsané děti do herny na koberec, dětem, které zapsané nebyly, ale o aktivitu projevíly zájem, dovolila zůstat a posadila se s nimi do kroužku na koberec. Všechny děti zůstaly při aktivitách po celou dobu, jevíly o ně zájem a byly plně soustředěné.

Všechny aktivity děti zvládly velmi dobře. Nejvíce je bavilo měnění hlasů. I v této skupině měly děti za začátku tendenci opakovat po lektorovi „Je m'appelle Emmanuel.“, ale s pomocí velmi brzy tvořily věty správně se svým jménem. Závěrečnou aktivitu zvládly některé děti úplně samy, některé s menší nápovědou.

Ondrášek se nám pochlubil, že také umí něco francouzsky, a všem krásně předvedl slovo „monsieur“ (pán) s velmi dobrou výslovností.

Lekce druhá – seznámení s francouzským jazykem II

Datum: 2. prosince 2010; 3. prosince 2010

Čas: 15:00 – 15:30; 8:00 – 8:30

Vzhledem k tomu, že většina dětí na první lekci nebyla (děti byly omluvené z důvodu nemoci), je náplň lekce totožná s lekcí první, změní se však uspořádání. Místo míče je použit kouzelný klobouk, zakoupený v hračkářství v oddělení kostýmů a převleků. Černý látkový klobouk dětské velikosti je do špičky a připomíná tak opravdický čarodějnický klobouk.

S dětmi se francouzsky pozdravíme a posadíme ve třídě na koberec. Emmanuel začne dětem francouzsky vyprávět příběh o klobouku (který je zatím schovaný) a pomalu, kousek po kousku, ho bude vyndávat z tašky. Tam, kde to historka umožní, např. při popisu kouzelníka, bude použito výrazných gest a mimiky. Celá příhoda bude dětem vyprávěna ve francouzštině, což jim umožní postupně si přivykat na melodii jazyka. Celý příběh bude následně odvyprávěn česky neboť zde bude důležité porozumění. Součástí historky o klobouku je totiž i vysvětlení jeho kouzelné moci.

Kouzelný klobouk: Jednou, když jsem byl malý, byl jsem na představení pana kouzelníka, který byl velmi starý. Měl tmavý plášť až na zem, dlouhé bílé vousy, velké brýle a vysoký špičatý klobouk. Vypadal tajemně, byl velice moudrý a znal spoustu kouzel. Po představení jsem za ním šel a chtěl jsem, aby mi prozradil nějaké kouzlo a alespoň jedno mě naučil. Kouzelník mi rozvázným hlasem vysvětlil, že mi žádné tajemství ani kouzlo prozradit nemůže, protože tajemství už by nebylo tajemstvím a kouzlo už by nebylo kouzlem. Byl jsem z toho moc smutný. Všechny děti a jejich rodiče už odešli a já zůstal v tmavém sále sám. Najednou za mnou přišel kouzelník a podával mi černý špičatý klobouk. Byl to dárek, abych už nebyl smutný! Vysvětlil mi, že i když klobouk vypadá úplně obyčejně, obyčejný není. Nebyl to jen tak nějaký klobouk, ale kouzelný klobouk! Kdo si ho nasadí na hlavu, může mluvit francouzsky. Kdo se např. učí francouzsky nebo kdo chce francouzsky rozumět, s kloboukem mu to půjde mnohem lépe. Tuhle kouzelnou moc měl tedy ten klobouk! A tak jsem ho dnes přinesl, aby nám pomáhal.

Využijeme toho, že máme ve skupině děti, které jsou zde prvně, a děti, které již byly na první lekci. Děti, které se účastnily první lekce, budou moci předvést, co se naučily, a společně s lektorem to naučí ostatní kamarády. Hlavní slovo má vždy ten, kdo má nasazený kouzelný klobouk. (Zastupuje míč z první lekce; princip zůstává stejný.)

Děti si mezi sebou klobouk předávají nebo ho vracejí lektorovi. Když na ně dojde řada, nasadí si klobouk, řeknou např. „Bonjour!“ nebo „Je m'appelle Tereзка.“ a pak klobouk předají dále.

Pozorování a zhodnocení druhé lekce – Montessori centrum České Budějovice

Na druhé lekci byly přítomny tyto děti: Eliška, Adrianka, Yamato, Jendášek, Kryštůfek, Barborka, Eliášek. Ostatní děti se věnovaly jiným aktivitám s paní učitelkou Hankou nebo samostatně či tento ten chyběly.

Paní učitelka řekla dětem, že bude francouzština, a kdo chce, ať se jde posadit na koberec, kde bude francouzština probíhat. Po představení s novými dětmi vyprávěl Emmanuel příběh kouzelného klobouku. Eliška, Jendášek, Eliášek a Barborka se plně věnovali vyprávění, Yamato a Kryštůfek také poslouchali, ale každý si při tom ještě s něčím hrál. Po příběhu se ke skupince připojila Adrianka, Barborka odešla na svačinku. Předvedení toho, co se děti naučily na první lekci, se ujal Yamato, který vše ostatním dětem předvedl a řekl, a to i přes to, že se po celou dobu věnoval dál své hře s kostkami. Jendášek v průběhu francouzštiny několikrát odběhl a opět se vrátil, v momentech, kdy byl přítomen, se všeho účastnil a šlo mu to velmi dobře. Adrianka, stejně jako Eliášek, zůstala v roli pečlivého pozorovatele. Eliška a Kryštůfek zvládli novou látku výborně. U dětí, které se účastnily aktivně, sklidil klobouk úspěch.

Po celou dobu byla přítomna maminka Yamata, která si udělala několik poznámek a jako pozorovatel se účastnila i Yamatova mladší sestra Sara.

Pozorování a zhodnocení druhé lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Vzhledem k tomu, že kromě zapsaných dětí projevíly zájem i některé ostatní děti (stejně jako na první lekci), budou nadále tyto děti v pozorováních a hodnoceních napsané jako přítomné, bez rozdílu, zda jsou na nástěnce zapsané či nikoli.

Na druhé lekci byly přítomny tyto děti: Žanetka, Stáník, Adélka Š., Adélka, Nikolka P., Nikolka, Honzík, Viktorka, Ondrášek F., Sebík a jeho tatínek, paní učitelka Vendula.

Paní učitelka svolala děti do herny. S dětmi, které přišly poprvé, proběhlo představení, se Sebíkem, který se styděl a trochu bál, přišel tatínek, který se po celou dobu aktivně účastnil a pomohl tak úplnému zapojení Sebíka do všech aktivit. Aktivní

přístup paní učitelky dětem pomáhá, motivuje je a dává jim jistotu, neboť nás ještě moc neznají.

Příběh o kouzelném klobouku se dětem líbil a hned ho chtěli všichni vyzkoušet. Děti z první lekce naučily ostatní kamarády „Bonjour!“ a společně s lektorem si zopakovaly nebo se naučily říct, jak se jmenují.

Kouzelný klobouk si zde vysloužil jméno Pan Klobouk a těší se větší oblibě i úctě. Na konci lekce byl klobouk položen na zemi uprostřed kroužku a děti mu mohly říci, co chtěly, samozřejmě francouzsky. Tato neplánovaná aktivita sklidila nečekaný úspěch, neboť všechny děti se chtěly Panu Kloboukovi pochlubit a přicházely ho buď pozdravit nebo se mu představit, některé i vícekrát.

Během celé lekce byly děti soustředěné a všechny zůstaly až do konce. Paní učitelka byla střídavě se skupinou francouzštiny a s ostatními dětmi ve třídě.

Lekce třetí – představení se: jméno, věk

Datum: 9. prosince 2010; 10. prosince 2010

Čas: 15:00 – 15:30; 8:00 – 8:30

Opakování s kloboukem v kroužku na koberci pro lepší zapamatování a zdokonalení výslovnosti.

Po ověření, že na lektorovo „Je m'appelle Emmanuel. Et toi?“ děti správně odpovídají (např. „Je m'appelle Viktorka.“), začne lektor používat otázku „Comment tu t'appelles?“ („Jak se jmenuješ?“), kterou vždy přidá za původní „Je m'appelle Emmanuel. Et toi?“, aby navázal na to, co už děti znají. Věty doplní gestikulací. Odpověď dětí se nemění, jedná se o nacvičení porozumění otázky. Aktivita probíhá samozřejmě s kloboukem.

Dětem se rozdají podle věku kolečka s číslicí doplněnou do věty „J'ai 3/4/5/6 ans.“³³ („Jsou mi 3/4 roky/Je mi 5/6 roků.“). Lektor si ponechá od každého jedno a postupně se dětí ptá „Tu as quel âge?“ („Kolik je ti roků?“), vezme si kolečko se stejnou číslicí, jako drží ten, kdo má na hlavě klobouk, a několikrát zopakuje „J'ai 3/4/5/6 ans.“ Děti neopakují otázku, ale pouze odpověď, každý se svým věkem. Pokud je pro dítě věta na zopakování dlouhá, rozdělí se nejprve na části a poté se přejde k celku. Na závěr lektor vezme vždy jedno s čísel, tak aby ho všechny děti viděly, řekne odpovídající věk

³³ Příloha č. 2: Kartičky s číslicí pro věk (vystřižené do tvaru koleček).

a děti se stejným věkem si stoupnou a společně řeknou, kolik jim je. Kolečko si děti na konci vybarví.

Pozorování a zhodnocení třetí lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Terežka, Lukášek, Hedvička, Yamato, Jendášek, Kryštůfek, Barborka, Eliášek, Barunka, Mikolášek, Šimi, Mareček, Davídek a paní učitelka Hanka.

Paní učitelka řekla dětem, že bude francouzština, a poslala je posadit na koberec, obvyklé místo pro francouzštinu. Děti, které po obědě odpočívaly, se připojovaly postupně, tak jak vstávaly. Aktivně se účastnili Eliška, Jiřík, Lukášek, Kryštůfek, Yamato, Šimi a Jendášek. Ostatní děti (kromě Eliáška) pozorovali francouzštinu spíše z dálky a postupně odcházely k jiným aktivitám. Eliášek, opět v roli pozorovatele, zůstal v centru dění a po celou dobu pečlivě poslouchal.

Opakování šlo aktivní skupince velmi dobře a Šimi, který byl na francouzštině poprvé, vše rychle dohnal. Jiřík s Jendáškem si odešli hrát, zůstali však hned vedle kroužku francouzštiny. Jejich hra s auty a letadly i aktivity ostatních dětí byly poměrně hlučné, což značně znemožňovalo ostatním dětem dobře slyšet lektora. Elišku to rozčilovalo natolik, že kluky okřikla. Ti však na její okřiknutí a ani na naši prosbu o ztišení nereagovali. Okolní hluk narušoval soustředění ostatních dětí, které neslyšely, co se říká. Začlenění otázky „Comment tu t'appelles?“ děti přijaly se samozřejmostí. Eliška a Yamato si ji zkoušeli vyslovovat.

Rozdávání číselných obrázků přilákalo všechny děti (bez výjimky) zpět. Zde byla příprava pozměněna a kolečka se rozdávala za větičku „J'ai 3/4/5/6 ans.“, kterou děti s úspěchem opakovaly. Děti, které přišly pouze kvůli obrázku, po zopakování věku a obdržení kolečka opět odešly. S původní skupinkou aktivních dětí se aktivita dokončila. Děti, které se francouzštiny účastní pravidelně, nám pak přišly své vybarvené číslo ukázat.

Pozorování a zhodnocení třetí lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Žanetka, Eliška, Nikolka P., Nikolka, Honzík, Viktorka, Ondrášek F., Ondrášek V., Sebík, Stáník, Simonka, Natálka, Karolínka.

Paní učitelka Romana svolala děti na francouzštinu do herny. Děti se samy usadily na obvyklé místo a při opakování se představily nové děti a kamarádi je naučili, co už uměli. Mimo kroužek, kousek opodál seděla Karolínka, která se účastnit nechtěla. Herna, kde probíhá francouzština, je od třídy oddělena zasunovacími dveřmi, které jsou téměř zavřené. Menší pootevření zůstává pro děti, které přicházejí po osmé hodině a připojují se k francouzštině nebo naopak pro případ, že si někdo bude chtít jít místo francouzštiny hrát. Otázku „Comment tu t'appelles?“ si zkoušely téměř všechny děti opakovat, reakce na ni byly pozitivní, odpovědi správné.

Čísla se dětem velmi líbila, celá aktivita proběhla podle přípravy. Ten, kdo měl klobouk, opakoval odpověď a ostatní děti si jí opakovaly samy od sebe tišším hlasem také. Každý ukazoval na prstech, kolik mu je, a některé děti svůj věk dokonce napočítaly. Při závěrečné aktivitě, kdy si děti s určitým číslem stoupnou, se dětem čísla trochu pletla, aktivita je však bavila a některé děti si již svoji větu s daným věkem pamatovaly a říkaly ji bez pomoci. Vybarvená čísla nám přišly děti ukázat.

Lekce čtvrtá – představení se: jméno, věk II

Datum: 16. prosince 2010; 17. prosince 2010

Čas: 15:00 – 15:30; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Po zhodnocení předcházející hodiny a především vyzorovanému zvýšenému zájmu dětí o aktivitu, při níž se rozdávaly obrázky, se v této skupině zavedou sešítka na razítka. Z různě barevných čtvrtek formátu A4 si děti vyberou každou jednu. S pomocí či bez pomoci si čtvrtku přeloží na půl a tím jim vznikne sešítek formátu A5, na který se napíše jejich jméno. Tento sešit si děti budou nechávat ve školce ve svých přihrádkách a používat při každé následující hodině. Za každý úspěch či snahu (slovíčko, větu, odpověď...) budou děti odměňovány barevnými razítky zvířátek.

Následuje opakování s důrazem na představení se, tedy na odpovědi na otázky „Jak se jmenuješ?“ a „Kolik je ti roků?“.

S kouzelným kloboukem se děti naučí nový pozdrav „Coucou!“ („Kuk!/Ahoj!“).

MŠ Šindlovy Dvory: Zde podpurnou motivaci sbíráním razítek nepotřebujeme a můžeme začít rovnou opakováním. Opakování je s důrazem na představení se, tedy na odpovědi na otázky „Jak se jmenuješ?“ a „Kolik je ti roků?“.

S kouzelným kloboukem se děti naučí nový pozdrav „Coucou!“ („Kuk!/Ahoj!“).

Poté se přesuneme k vánočnímu stromečku a podle výzdoby, která bude v herně k dispozici, řekne lektor dětem, jak se řekne např. Ježíšek, stromeček, dárek... Vánoční dekorace a předmětů se využije pro nácvik poslechu francouzštiny a opakování slov.

Pozorování a zhodnocení čtvrté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Jiřík, Terežka, Filípek, Yamato, Jendášek, Kryštůfek, Eliášek, Hedvička a paní učitelka Jana.

Paní učitelka se s dětmi posadila na koberec a aktivně se účastnila s nimi. Některým dětem pomohla také s vytvořením sešítku. Hedvička a Filípek odešli začátkem lekce, přišli pro ně rodiče. Po celou dobu se účastnili Terežka, Jiřík a Eliášek. Terežka výborně odpovídala (opět velmi tichým hláskem). Jiřík vše věděl jako první a dění sledoval, i když se na chvíli vzdálil, aby si u stolečku pastelkami vyzdobil svůj sešítek na razítka. Eliášek, který se prozatím vždy účastnil jako pečlivý pozorovatel, se poprvé do všech aktivit zapojil aktivně a s velkým úspěchem využil své předcházející sledování. Yamato, Kryštůfek a Jendášek si během francouzštiny odešli hrát a po chvíli se znovu připojili. Yamato uměl i otázku „Comment tu t'appelles?“, na kterou se děti učily pouze odpovídat.

Pozdrav „Coucou!“ byl pro děti zábavný a razítka zvířátek je motivovala k aktivní účasti a k předvedení toho, co už umějí. Nasbíraná barevná zvířátka si pak radostně prohlíželi.

Pozorování a zhodnocení čtvrté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Žanetka, Eliška, Nikolka, Viktorka, Ondrášek F., Ondrášek V., Sebík, Stáník, Terežka, Kubík, Karolínka.

Paní učitelka Romana už nemusela děti na francouzštinu do herny ani svolávat. Byly nedočkavě připravené a francouzskými slovíčky a větami se to jen hemžilo. Děti se usadily na koberec, Karolínka zůstala opodál, účastnit se nechtěla. Kubík a Terežka se do všech aktivit snadno zapojili, i přesto, že byli na francouzštině prvně.

Opakování šlo dětem výborně, lektor občas pomohl s vyjádřením věku. Pozdrav „Coucou!“ se ihned stal velmi oblíbeným. U stromečku lektor dětem názorně představil slovní zásobu s tematikou Vánoc. Děti si zkoušely slova a slovní spojení vyslovovat společně s lektorem.

Lekce pátá – *Clic, Crac... C'est le loup?*³⁴

Datum: 6. ledna 2011; 7. ledna 2011

Čas: 15:00 – 15:30; 8:00 – 8:30

Po vánočních prázdninách začneme opakováním všeho, co už umíme. Lektor bude střídavě děti zdravít a ptát se jich na jméno a věk. Vše bude tedy na přeskáčku, na rozdíl od hodin, kdy tato látka byla pro děti nová a kdy všichni, jeden po druhém, odpovídali na stejný pozdrav či otázku.

Poté se s kouzelným kloboukem naučíme další nový pozdrav „Salut!“ („Ahoj!“), který budeme moci používat pro pozdravení se s dětmi při příchodu i pro rozloučení se při odchodu ze školky.

Následovat bude čtení pohádky *Clic, Crac... C'est le loup?*. Text této dětské knížky je krátký, ale velmi výstižný. Ilustrace, které nad textem výrazně převažují, jednoznačně vystihují daný text, který se často rýmuje. Lektor čtení doplní o výrazná gesta a mimiku. Zvířátka z knížky lektor předvede, přidá citoslovce. Důraz bude kladen na dva hlavní hrdiny, „Papa“ (tatínek) a „bébé“ (miminko), kteří se objevují na každé dvoustraně. Emmanuel na ně pokaždé ukáže a pojmenuje je. Stejně tak pojmenuje i všechna zvířátka, ta se však neopakují a nebude na ně kladen takový důraz, jako na tatínka a miminko, dvě slovíčka, která se děti při této pohádce naučí.

Pozorování a zhodnocení páté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Jiřík, Eliška, Jendášek, Eliášek.

Děti si ze svých přihrádek vyndaly sešítky na razítka a posadily se na koberec. Eliška si svůj sešítek vyrobila a sama i podepsala.

Opakování šlo dětem dobře, Eliášek se podruhé aktivně účastnil. Razítka zvířátek do sešítku za správnou odpověď či aktivní účast děti motivují. Nový pozdrav děti zvládly dobře, při jeho vyslovování bylo třeba ho rozdělit na slabiky a ty následně spojit. Děti však byly roztěkané, nesoustředěné, často odbíhaly a vracely se zpět. U žádné z aktivit, které střídaly, nezůstaly delší dobu, což by mohlo být způsobeno návratem do školky po vánočních prázdninách.

Na pohádku nám již čas nezbyl, aktivita bude zařazena následující lekci.

³⁴ MAUBILLE, Jean, *Clic, Crac... C'est le loup?*, Pastel l'école des loisirs, Paris 2008.

Pozorování a zhodnocení páté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Žanetka, Eliška, Nikolka P., Viktorka, Adélka, Ondrášek F., Ondrášek V., Sebík, Kubík, Honzík, Lukášek, Karolínka a paní učitelka Vendula.

Děti už byly připravené v herně, usadili jsme se na koberec a začalo opakování s panem Kloboukem. Lektor občas pomohl s větou, jinak proběhlo opakování výborně. Karolínka zůstala opět opodál, francouzštiny se bála (a tak ji paní učitelka vzala do třídy hrát si s ostatními). Lukášek seděl nejdříve stranou, ale po chvíli se sám přišel zapojit. Nový pozdrav zvládly některé děti hned, jiné si ho nejprve rozdělily na slabiky.

Paní učitelky v této třídě dětem pravděpodobně hodně čtou, protože jim knížka udělala velkou radost, ještě než Emmanuel začal číst. Usadily se před lektora a oči jim úplně zářily. Při čtení pohádky byly vzorné a naprosto soustředěné. S lektorem opakovaly samy od sebe „papa“, „bébé“, „clic“, „crac“ a napodobovaly zvířátka jak pohyby, tak i zvuky. Na konci samy ukazovaly na postavičky a správně říkaly, kdo je „papa“ a kdo „bébé“.

Lekce šestá – *Clic, Crac... C'est le loup? I* - Montessori centrum České Budějovice

Lekce šestá – *Clic, Crac... C'est le loup? II, On compte – 1, 2, 3* - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 13. ledna 2011; 14. ledna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Lekci začneme důkladným opakováním veškeré látky (pro ověření, že děti doposud probranou látku ovládají a že můžeme pokračovat dále). Protože se v této skupině děti velmi střídají a pouze malá část z nich se účastní pravidelně, zastavíme se např. u vyjádření věku, který byl pro děti obtížnější. Následovat bude čtení pohádky *Clic, Crac... C'est le loup?*, kterou máme připravenou z minulé lekce, ve které jsme ji již nestihli.

MŠ Šindlovy Dvory: Na začátku lekce proběhne opakování s panem Kloboukem, důraz bude kladen na nový pozdrav „Salut!“ a na hlavní hrdiny z pohádky čtené minulou lekci – „papa“ a „bébé“. Dle zájmu dětí z knížky použijeme pouze obrázky k opakování slovní zásoby nebo si můžeme pohádku přečíst ještě jednou, ale tentokrát za pomoci dětí, které budou doplňovat slovíčka, která již znají. (Knížku použijeme znovu, neboť v této skupině sklídila nečekaně velký úspěch.) Poté přejdeme

k nové látce. V několika následujících lekcích se budeme učit počítat od 1 do 10 – největší děti (předškoláci), od 1 do 5 menší děti a ty nejmenší od 1 do 3. Zda děti umějí počítat a do kolika, jsme si ověřili předem u paní učitelky. Počítat budeme s knížkou *L'imagerie des tout-petits – Les chiffres*³⁵. Kromě té budeme pro lepší vizualizaci a představě posloupnosti používat také okopírované a zalaminované zvětšené strany se zvířátky³⁶, které zjednoduší manipulaci. Všechny obrázky tak budou moci být rozložené vedle sebe bez potřeby listovat v knize. Kniha však bude dětem k dispozici také. S každou číslovkou budeme počítat jiná zvířátka a jejich názvy zazní samozřejmě nesčetněkrát, ale nebudou pro nás prioritní. Důraz bude kladen pouze na jednu věc, tedy na číslovky. V této lekci se bude jednat o číslovky 1, 2 a 3.

Pozorování a zhodnocení šesté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Jiřík, Eliášek, Terežka, Hedvička, Mikolášek, Adrianka. Děti si ze svých přihrádek vyndaly sešítka na razítka, kdo sešítek neměl, tak si ho vyrobil, a usadily se na koberec.

Hedvička a Mikolášek se odešli věnovat jiným aktivitám ještě během opakování, Eliášek se aktivně neúčastnil, ale zůstal s námi a vše poslouchal. Jiřík, Terežka i Adrianka zvládli celé opakování dobře, a tak mohlo následovat čtení pohádky.

Ve srovnání s druhou skupinou zde knížka sklidila menší úspěch, děti však poslouchaly pozorně. Jako jediný si od půlky příběhu začal slovíčka „papa“ a „bébé“ opakovat Jiřík. Adrianka s Terežkou se přidaly ke konci. Všem třem se však obě slovíčka pletla a pohádku chtěli ještě jednou. Při druhém čtení pohádky již obě slovíčka správně dosazovali a Jiřík si začal opakovat i jiná slovíčka, která se v pohádce opakují jako např. „clic“ a „crac“. Adrianka občas zopakovala nějaké zvířátko a všem 3 dětem se pak zalíbil „le loup“ (vlk), kterého opakovaly ještě po skončení hodiny. Adrianka pak sama ukazovala na postavičky a správně říkala, kdo je „papa“ a kdo „bébé“.

Pozorování a zhodnocení šesté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Žanetka, Eliška, Nikolka P., Adélka, Ondrášek F., Ondrášek V., Sebík, Kubík, Honzík, Lukášek, Nikolka, Terežka, Anetka, Stáník.

³⁵ TELIER, A., *L'imagier du Père Castor*, Éditions Flammarion, Paris 2007.

³⁶ Příloha č. 3: Číselné karty.

Ještě než jsme se usadili na koberec, si děti chtěly znovu přečíst pohádku s „bébé“ a „papa“. Opakování s panem Kloboukem proběhlo velmi dobře, lektor občas pomohl s věkem či novým pozdravem „Salut!“. Slovní zásobu z minulé hodiny nebylo nutné připomínat, protože děti říkaly jeden přes druhého správně obě slovíčka a byly nedočkavé na pohádku. Emmanuel tedy četl pohádku od začátku celou a děti velmi pečlivě poslouchaly, i když už ji znaly. Věděly, jak po sobě zvířátka v příběhu následují, pokaždé správně doplnily oba hlavní hrdiny a s lektorem si opakovaly většinu pohádky – krátké věty, jejich části, zvířátka, citoslovce (např. „clic“, „crac“, „le loup est là“, „Mais non!“, „regarde“, „un escargot“, „une souris“, „deux papillons“, „dodo“...). K tomu napodobovaly gesta i zvířátka.

Číslovky 1, 2, 3 šly dětem dobře, některé si opakovaly i názvy zvířat. Děti nám na konci předvedly, do kolika umí počítat v češtině.

Lekce sedmá – *Coin-Coin*³⁷, On compte – 1, 2, 3 - Montessori centrum České Budějovice

Lekce sedmá – *Coin-Coin*, On compte – 1, 2, 3, 4, 5 - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 20. ledna 2011; 21. ledna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Na začátku si zopakujeme vše, co už umíme. Poté se začneme učit počítat – viz příprava 6. lekce MŠ Šindlovy Dvory. Po číslovkách 1, 2, 3 bude následovat čtení pohádky *Coin-Coin*, se kterou se děti naučí ke slovíčkům „bébé“ a „papa“ také slovíčko „maman“ (maminka). Čtení bude opět bohatě doprovázeno prvky neverbální komunikace, především gesty a mimikou. Pohádka tak bude nejen zajímavější, ale především to napomůže jejímu porozumění.

MŠ Šindlovy Dvory: Lekci začneme opakováním veškeré látky s panem Kloboukem. Jako poslední zopakujeme a procvičíme číslovky 1 – 3 a přidáme čísla 4 a 5. Nejmenší děti si budou opakovat výslovnost čísel 4 a 5 (v následujících lekcích se bude postupně jednat o číslovky až do 10) také, ale na rozdíl od větších dětí zde půjde spíše o další seznámení s jazykem a správné vyslovování (opakování), než o zapamatování, neboť to může být pro nejmenší děti složité. Po číslovkách si přečteme pohádku *Coin-Coin*, se kterou se děti naučí ke slovíčkům „bébé“ a „papa“ také slovíčko

³⁷ STEHR, Frédéric, *Coin - Coin*, l'école des loisirs, Paris 1985.

„maman“ (maminka). Čtení bude opět bohatě doprovázeno prvky neverbální komunikace, především gesty a mimikou. Pohádka tak bude nejen zajímavější, ale především to napomůže jejímu porozumění.

Pozorování a zhodnocení sedmé lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Jiřík, Eliška, Šimi, Lukášek, Adrianka; později Filípek a Eliášek s maminkou.

Paní učitelka Jana svolala děti zvonečkem na francouzštinu a po celou dobu se lekce účastnila. Děti si vzaly sešítky na razítka a začalo opakování. Jiřík, Eliška, Šimi i Lukášek zvládli opakování výborně, Adrianka se aktivně neúčastnila, po celou dobu však zůstala s námi.

Číslo šla dětem dobře, Eliška si je hned napoprvé zapamatovala a Šimi vždy přidal název čísla i v češtině. Číslo s počítáním zvířátek se dětem líbila a zaujala je. Každé číslo lektor počítal na prstech a na kartičce, kde počítal a ukazoval zvířátka.

Na obrázcích z minulé pohádky *Clic, Crac... C'est le loup?* jsme ještě jednou zopakovali slovíčka „papa“ a „bébé“ a následovat mohla pohádka *Coin-Coin* o kačátku, které hledalo maminku. Na čtení pohádky se přišel podívat Filípek a také Eliášek s maminkou. Při poslouchání pohádky si děti nejčastěji opakovaly „coin-coin“ a „maman“, ale zkoušely si říkat i názvy ostatních zvířátek, která se v příběhu objevovala.

Pozorování a zhodnocení sedmé lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Žanetka, Eliška, Ondrášek F., Kubík, Viktorka.

Děti se připravily do herny na koberec a začalo opakování s panem Kloboukem. Při opakování některé děti samy od sebe začaly používat větu „Et toi?“ (A ty?), kterou Emmanuel často používá, když se dětí ptá na jméno a věk. Přesto, že jsme tuto větu děti cíleně neučili, samy si ji vybraly, naučily a správně ji používají. U opakování číslovek lektor poopravil a procvičil výslovnost.

Přidali jsme čísla 4 a 5, děti si kromě čísel opět opakovaly i počítaná zvířátka.

Po zopakování slovíček „papa“ a „bébé“, (které děti samy ukazovaly a správně říkaly, kdo je kdo) na obrázcích z minulé pohádky *Clic, Crac... C'est le loup?* přečetl lektor dětem novou pohádku *Coin-Coin* o kačátku, které hledalo maminku. Při pohádce si děti opakovaly nejčastěji citoslovce, např. „coin-coin“, „croac-croac“, „cric“, „crac“,

názvy ostatních zvířátek z příběhu, která i napodobovaly, a slovíčko „maman“, které se s pohádkou naučily. Po přečtení pohádky děti samy ukazovaly a pojmenovávaly správně všechny tři postavy, které jsme se ve dvou pohádkách naučili („papa, bébé, maman“).

Lekce osmá – Petit ours brun, On compte – 1, 2, 3, 4, 5 - Montessori centrum České Budějovice

Lekce osmá – Petit ours brun, On compte – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 27. ledna 2011; 28. ledna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Hodinu začneme opakováním a procvičením pozdravů, lektor se bude dětí ptát na jméno a věk a následně důkladně procvičí s obrázkovými číselnými kartami číslovky.

Po procvičení číslovek přidáme nové. 4 a 5 ve čtvrteční skupině (Montessori centrum České Budějovice) a 6 a 7 v páteční skupině (MŠ Šindlovy Dvory). Všechny číselné karty pak rozložíme na zem tak, aby na ně všechny děti viděly. Emmanuel bude vyslovovat číslovky, které po vyslovení napočítá na prstech, aby si číslo děti mohly ověřit. Děti pak ukážou na správnou číselnou kartu a řeknou, o jaké číslo se jedná. Nejprve bude lektor říkat číslovky postupně tak, jak jdou za sebou (1x či vícekrát dle potřeby dětí), a poté na přeskáčku.

Pomocí obrázků dvou pohádkových knížek z předcházejících lekcí procvičíme slovíčka „bébé“, „papa“ a „maman“. Pro následující hru použijeme nové zalaminované karty s barevnými obrázky z knížek *Petit ours brun*³⁸ (Malý hnědý medvídek). Na některých kartičkách je pouze „bébé“, někde je „bébé“ a „maman“, na jiných „bébé“ a „papa“ a na některých jsou všechny tři medvědí postavičky. Lektor je bude dětem postupně ukazovat a ony řeknou, koho na obrázku vidí. Velkých medvědí karet je 8 a stejné obrázky budeme používat v menším formátu, také barevně, vytištěné na čtvrtce a rozstříhané na jednotlivé malé kartičky³⁹. Budeme používat 4 malé sady, tedy 32 kartiček. Velké medvědí karty rozložíme na zem, aby na ně děti dobře viděly, a malé dáme do klobouku. Děti si budou jeden po druhém postupně z klobouku losovat malé

³⁸ Příloha č. 4: Velké medvědí karty.

³⁹ Příloha č. 5: Malé medvědí karty, medvědí pexeso.

medvědí kartičky, vylosovanou kartičku ukáží ostatním, řeknou, koho vylosovaly a přiřadí k velkým kartám rozloženým na zemi.

Pozorování a zhodnocení osmé lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Šimi a Barborka (ve školce byly pouze dvě děti, ostatní děti byly nemocné).

Paní učitelka Zuzka, která se také učí francouzsky, se s dětmi po celou dobu aktivně účastnila a také dětem pomáhala např. najít správné slovíčko.

Lektor se Šimim vše procvičil a zopakoval. Barborka pečlivě poslouchala, aktivně se však účastnit nechtěla. Když jsme vyndali knížky na procvičení slovíček „bébé“, „papa“ a „maman“, prosily obě děti, že chtějí pohádky přečíst. Během čtení si Šimi základní slovíčka opakoval a Barborka se je naučila. Oba poté správně všechny 3 postavičky pojmenovávaly.

Šimi nám pak přinesl ukázat všechny své figurky dinosaurů a také knížku o dinosaurech. Pomocí knížky a figurek nám dinosaury představil a vyprávěl nám o nich. Jelikož se názvy dinosaurů v obou jazycích velmi podobají, říkal Emmanuel jejich názvy ve francouzštině a Šimi si je opakoval např. „le stégosaure“ (stegosaurus), „le tricératops“ (triceratops), „le diplodocus“ (diplodocus), „le tyrannosaure“ (tyrannosaurus), „le dimétron“ (dimertodon). České názvy dinosaurů Šimi znal výborně, ty francouzské tak pro něj nebyly těžké. Společně si tak, i když každý ve svém jazyce, hráli s dinosaury a povídali o nich. Mezi dalšími používanými slovíčky, která si Šimi opakoval, byly např. „les dents“ (zuby), le cou (krk), „la queue“ (ocas).

Přípravenou lekci použijeme následující týden.

Pozorování a zhodnocení osmé lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Nikolka P., Eliška, Ondrášek F.; v polovině lekce přišly Tereška a Lucinka a ke konci Štěpánek. (Ostatní děti byly nemocné.)

Děti již byly připravené na koberci v herně. Opakování s panem Kloboukem jim šlo výborně, a tak jsme od opakování číslovek přešli k novým. 6 i 7 šly dětem hned od začátku dobře. Při hře s číselnými kartami některé děti hned po vyslovení čísla ukazovaly správnou kartu, jiné si nejdříve číslo s lektorem napočítaly a pak ukázaly. Některé děti si pak číslo ještě ověřily tím, že si ho napočítaly na prstech v češtině.

Slovní zásobu z pohádek děti ovládaly velice dobře a mohli jsme tak začít pracovat s medvědími kartami. Obrázky se dětem moc líbily a hra také. Při losování malých kartiček z klobouku se děti nemohly dočkat, až na ně přijde řada a jakou kartičku si z klobouku vytáhnou, protože si každý hned nějaký z obrázků oblíbil. Na kartičkách s více postavami je děti při pojmenovávání také ukazovaly.

Lekce devátá – Petit ours brun, On compte – 1, 2, 3, 4, 5 - Montessori centrum České Budějovice

Lekce devátá – Petit ours brun, On compte jusqu'à 10 - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 3. února 2011; 4. února 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Viz příprava osmé lekce z předchozího týdne.

MŠ Šindlovy Dvory: Na začátku hodiny proběhne již tradiční opakování všeho známého s panem Kloboukem.

Jako poslední lektor zopakuje číslovky a plynule přejde k novým – 8, 9 a 10. Používat bude opět obrázkové číselné karty, se kterými zopakuje hru z minulé hodiny. (Všechny číselné karty rozložíme na zem tak, aby na ně děti viděly. Emmanuel bude vyslovovat číslovky, které po vyslovení napočítá na prstech, aby si číslo děti mohly ověřit. Děti pak ukážou na správnou číselnou kartu a řeknou, o jaké číslo se jedná. Nejprve bude lektor říkat číslovky postupně tak, jak jdou za sebou, a poté na přeskáčku.) Důraz bude kladem především na nové číslovky, aby si je mohly děti více procvičit a následně lépe zapamatovat.

Všech deset číselných karet rozmístíme po celé herně na zem. Děti chodí (běhají – pokud jich je méně a prostory to umožní) mezi kartami a žádné se nedotýkají. Když Emmanuel vysloví číslo (např. 6), které napočítá dětem i na prstech (tedy např. od 1 do 6), mají děti za úkol toto číslo najít a dotknout se karty rukou nebo nohou, je-li dětí méně, zastavit se v chůzi/běhu u správné karty, je-li dětí více a nebylo by možné, aby se karty všechny dotkly.

S velkými medvědími kartami zopakujeme slovíčka a s malými si zahrajeme pexeso. Při velkém počtu dětí se děti na pexeso rozdělí na dvě skupiny, aby se mohly hry více účastnit a zůstaly pozorné.

Pozorování a zhodnocení deváté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Lukášek, Eliášek a Filípek.

Jelikož žádné z přítomných dětí nebylo na francouzštině předcházející týden, začal lektor postupným detailnějším opakováním a procvičením všeho známého. Eliášek si po 5 minutách odešel hrát s hudebními nástroji a Filípek se celé lekce účastnil v roli pozorovatele, aktivně se s ostatními dětmi zapojit nechtěl.

Opakování šlo dětem i po dvou týdnech velmi dobře, neboť Eliška i Jiřík se účastní francouzštiny téměř pokaždé, když jsou ve školce, a přítomen bývá často i Lukášek.

Opakování čísel šlo nejlépe Elišce, sama je ostatním dětem představila. Jiříkovi a Lukášekovi se čísla trochu pletla, proto se zde lektor zastavil a procvičoval. Čísla byla pro děti náročná, a tak Emmanuel přidal pouze jedno nové číslo 4. Při hře s číselnými kartami si děti čísla dobře procvičily a hra je bavila. Svou roli pak lektor předal Elišce, která chvíli hru vedla, neboť čísla ovládá výborně. Když se děti spletly, sama je i opravila.

Slovíčka „bébé“, „papa“ a „maman“ děti ovládají velmi dobře a hra s medvědími kartami je nadchla. Při této hře děti úplně ožily a měly radost, že umějí správně pojmenovat postavičky.

Jiřík si s Emmanuelem během francouzštiny opakoval „Hop là!“

Pozorování a zhodnocení deváté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Nikolka P., Ondrášek V., Sebík, Agneska. (Z důvodu probíhající chřipkové epidemie a také pololetních prázdnin bylo ve školce méně dětí.)

Děti nás již čekaly připravené na koberci v herně. Poprvé se dnes francouzštinu účastnila Agneska, po celou dobu byla aktivní, i když odpovídala tichounkým hláskem a byla stydlivá. Agneska chodí ve školce do jiné třídy než ostatní děti a nezná se s nimi tak dobře, do skupiny se však zapojila bez problémů.

Během opakování děti předvedly Agnesce, co všechno se už naučily (v opakování bylo vše kromě čísel), ta si něco opakovala, něco pouze poslouchala. Číslovky – větší opakování, nová čísla a hry s číselnými kartami necháme z důvodu velmi malého počtu dětí na následující týden.

Děti byly nedočkavé na medvědí karty a hry s nimi. Na velkých kartách lektor procvičil slovní zásobu. Děti chtěly opět losovat z klobouku a přiřazovat malé kartičky k velkým, tuto hru jsme s nimi zopakovali. Když děti říkaly, jaké postavičky si vylosovaly, a spletly se, tak se buď hned opravily samy nebo se opravovaly navzájem.

Velké karty pak Emmanuel rozložil před sebe a malé jsme rozmístili po celé herně (obrázkem nahoru). Řekl-li lektor např. „maman, bébé“, měly děti najít odpovídající kartičku. Děti byly připravené a vybíhaly najít správnou kartičku, kterou pak pokládaly k velké. Mohly vybíhat všechny najednou, protože byly pouze 4 a máme 4 sady malých kartiček, každý obrázek byl na zemi tedy 4x a každé z dětí ho mohlo najít.

Při medvědíh pexesu byly děti velmi pozorné a stalo se zatím nejoblíbenější hrou. Pexeso jsme si zahráli celkem 3x, a protože děti by hrály stále dál a dál, nechali jsme jedno medvědí pexeso ve školce.

Lekce desátá – Petit ours brun II, On compte – 1, 2, 3, 4, 5, 6 - Montessori centrum České Budějovice

Lekce desátá – Petit ours brun II, On compte jusqu'à 10 - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 10. února 2011; 11. února 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Lekci začneme již tradičním opakováním, na závěr kterého zařadíme čísla a přejdeme k novým. 5 a 6 ve čtvrté skupině (Montessori centrum České Budějovice) a 8, 9 a 10 v páté skupině (MŠ Šindlovy Dvory). Číslovky procvičíme na hře s číselnými kartami. Hru, kde děti ukazují na správnou kartu a říkají, o jaké číslo se jedná, použijeme ve čtvrté skupině (Montessori centrum České Budějovice), protože herna je zde několikanásobně menší. Tuto hru zařadíme i v páté skupině (MŠ Šindlovy Dvory), ale následně přejdeme k variantě, při které děti běhají a hledají správné číslo, u něhož se musí zastavit. Velmi prostorná herna je k této aktivitě vhodná.

Ke slovní zásobě z medvědíh karet, kterou děti již velmi dobře ovládají, si přidáme tři nová slovíčka. Ke kartě, kde si medvídek hraje s kočičkou, přidáme slovíčko „le chat“ (kočka), ke kartě, na které je medvědí rodina v restauraci, připojíme slovíčko „restaurant“ (restaurace) a ke kartě, kde mají postavičky piknik v přírodě, přidáme „pique-nique“ (piknik). Tato slova některé děti často připojovaly k obrázkům v češtině

již dříve. Slova „restaurant“ a „pique-nique“ budou navíc díky své podobnosti s českými ekvivalenty pro děti lépe zapamatovatelná.

Nová slovíčka procvičíme s malými medvědími kartami pexesem (při menším počtu dětí) či losováním z klobouku a přiřazováním k velkým kartám (při větším počtu dětí).

Pozorování a zhodnocení desáté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Jiřík, Šimi, Lukášek, Adrianka a Eliášek, který se účastnil v roli pozorovatele.

Děti si na koberci hrály se stavebnicemi či jinými hračkami a většina z nich se této aktivitě věnovala i při francouzštině. Děti tak během opakování nebyly plně soustředěné. Na otázky odpovídaly správně, lektor je však musel opakovat i vícekrát. Při číslovkách byly děti klidnější a soustředěnější. Po jejich procvičení jsme přidali čísla 5 a 6, která děti zvládly dobře, stejně jako hru s číselnými kartami.

Při opakování s medvědími kartami Lukášek, Adrianka i Jiřík neřekli jediné slovíčko správně. Záměrně říkali vše ostatní, jen ne správné slovíčko, a jejich hra je náramně bavila. Šimiho to naopak trochu rozčilovalo. Bylo zde velmi dobře vidět, že děti ovládají tuto slovní zásobu naprosto s přehledem a že mají smysl pro humor. Lektor na jejich hru „řekni vše, jen ne správné slovíčko“ přistoupil a snažil se zapojit nová čtyři slovíčka, i když to šlo poněkud obtížně. Ačkoli to tak nevypadalo, byly děti pozorné, neboť si zapamatovaly většinu nových slovíček. Adrianka, Lukášek a Jiřík si pak odešli hrát. Pexeso si s lektorem zahrál pouze Šimi.

Jelikož se děti naučily, jak se řekne kočička, přišel Jiřík po skončení francouzštiny ještě Emmanuelovi říci, že také měli doma kočičku. Jediné slovíčko, které ze své věty uměl říci francouzsky, byla právě kočička. Správně slovo významově použil, ale po vzoru češtiny ho vyskloňoval. Jeho věta tak zněla: „My jsme taky měli doma [l šu].“ „Le chat“ vyskloňoval jako kočičku.

Pozorování a zhodnocení desáté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Žanetka, Ondrášek F., Sebík, Kubík, Terežka, Honzík, Štěpánek a Lukášek.

Děti se připravily v herně na francouzštinu a mohlo začít opakování. Z důvodu chřipkové epidemie bylo na posledních lekcích výrazně méně dětí než obvykle, a tak se lekce, ve které jsme se učili čísla 4 a 5, i lekce s čísly 6 a 7 účastnily pouze některé z přítomných dětí. Pro většinu bylo opakování číslovek tudíž nové, proto mu lektor věnoval delší dobu. Poté jsme přidali pouze jednu novou číslovku, 8. Při hře s číselnými kartami děti čísla nejen správně ukazovaly, ale i říkaly. Při hře, ve které děti běhaly a hledaly správné číslo, reagovaly některé děti okamžitě, jiné až poté, co lektor dané číslo napočítal.

Nová slovíčka k medvědí kartám šla dětem velmi dobře. Děti chtěly losovat z klobouku a přiřazovat malé kartičky k velkým i pexeso, zahráli jsme si obojí. Při pexesu i při přiřazování obrázků si děti procvičily nová slovíčka.

Jelikož se v této školce rodiče o francouzštinu hodně zajímají a ptají se přes paní učitelku nebo přímo nás v pátek ráno v šatně např. na slovní zásobu, na výslovnost, na domácí procvičování aj., vyvěsili jsme dnes na nástěnku vzkaz s tabulkou, do které se rodiče mohou zapsat a my jim k francouzštině budeme na emailovou adresu zasílat nahrávky slovní zásoby s překladem, krátké pohádky, písničky, zkrátka vše, co se s dětmi učíme.

Na rozebrání domů zde také bylo u paní učitelky ponecháno 15 černobílých medvědí pexes a 15 čtvrtek formátu A4 s barevnými, různě velkými obrázky všech medvědí karet a slovní zásobou⁴⁰. Jedná se o stejné pexeso, které používáme v barevném provedení během francouzštiny. Pexesa byla rozstříhána a každé bylo v uzavíratelném sáčku. Ke každému pexesu patřila čtvrtka formátu A4 s barevnými medvědími obrázky a dopsanými slovíčky. (Rodiče, kteří se zapíší na nástěnku, obdrží emailem také nahrávku odpovídající slovní zásoby.)

⁴⁰ Příloha č. 6: Medvědí karty – slovní zásoba.

Lekce jedenáctá – Petit ours brun II, On compte – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 - Montessori centrum České Budějovice

Lekce jedenáctá – Petit ours brun II, On compte jusqu'à 10 - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 17. února 2011; 18. února 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Kouzelnou moc klobouku, která dětem pomáhala v prvních hodinách, nyní již nepotřebujeme. Některé děti si klobouk ještě občas na pomoc berou, jiné už jeho pomoc nepotřebují a vše říkají bez klobouku. Pan Klobouk bude i nadále samozřejmě přítomen každé lekce. Děti si ho mohou půjčovat a střídát se v nošení s lektorem, který ho bude používat např. při čtení pohádek.

Ústřední roli klobouku převezme Pinpin le Lapin, který se do klobouku nastěhoval a od nynějška v něm bydlí. Maňásek bílého plyšového králíčka, kterému lektor propůjčí svůj hlas, nás bude provázet příštími lekcemi.

Králíčka dětem představíme a ony se pak představí jemu. Protože je králíček nezná, po pozdravení se dětí bude ptát na jméno a věk.

Poté s dětmi procvičí čísla a přidáme nové, 7 a 8 ve čtvrté skupině (Montessori centrum České Budějovice) a 9 a 10 v páté skupině (MŠ Šindlovy Dvory). Na závěr číslovek zařadíme hry s číselnými kartami.

Králíček přinesl dětem knížku o malém lvíčkově *Bébé lion*⁴¹, kterou si společně přečteme. V příběhu, který bude lektor při čtení také předvádět, se několikrát objeví slovo „bébé“ a „maman“. Tato slova budou moci děti do příběhu doplňovat a podílet se tak s lektorem na jeho předvádění i čtení.

Na závěr si pro zopakování nových slovíček z minulé lekce zahrajeme jednu z her s medvědími kartami (hru vybereme podle počtu dětí a prostorových možností).

Pozorování a zhodnocení jedenácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Terežka, Jendášek a Baruška, která se po celou dobu účastnila v roli pozorovatele.

⁴¹ YEE, Patrick, *Bébé Lion*, Albin Michel Jeunesse, Paris 1993.

Králíček měl u dětí velký úspěch a hned si ho oblíbily. Díky maňáskovi dostalo opakování nový rozměr a bylo pro děti „nové“, zábavnější. Děti králíčkovi odpovídaly na pozdravy, představily se a s pomocí lektora vyjádřily i svůj věk.

Jelikož byl Jendášek naposledy na francouzštině na 5. lekci a Terežka na 6., ponechali jsme připravenou lekci až na následující týden a s dětmi jsme se věnovali aktivitám, na kterých chyběly. Terežka si pamatovala z první pohádky „bébé“ a „papa“, na druhé pohádce nebyla. Jendášek se neúčastnil ani jedné. Vzali jsme si tedy medvědí karty a věnovali se slovíčkům „bébé“, „papa“ a „maman“, která jsme následně procvičili přiřazováním malých kartiček k velkým a také pexesem.

Pozorování a zhodnocení jedenácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Žanetka, Lucinka, Adélka, Nikolka P., Ondrášek V., Ondrášek F., Sebík, Kubík, Honzík, Štěpánek a Lukášek.

Z důvodu opravy oken v herně, která byla tudíž zavřena, probíhala francouzština v jídelně. Děti se připravily do dvojic a Eliška nás dovedla do jídelny. V jídelně je několik standardně velkých stolů s židlemi a jeden malý dětský kulatý stoleček se židličkami. Usadili jsme se u kulatého stolečku a představili dětem králíčka. Opakování proběhlo výborně, děti byly z králíčka nadšené. Všechny si ho chtěly pohladit, pak si s králíčkem potřásly packou a ten je poté např. pohladil tlapkou po tváři. Seznámení s králíčkem a opakování nám zabralo více času než obvykle, a tak jsme číslovky vynechali a přistoupili k pohádce. K vynechání číslovek došlo také z prostorových důvodů. V jídelně jsme měli mnohem méně místa než v herně a pohybové aktivity či aktivity vyžadující více místa, např. rozložení karet a obrázků tak, aby na ně všechny děti viděly stejně, zde nebylo možné.

Pohádka o lvíčkově se dětem velmi líbila a po celou dobu čtení byly soustředěné. Slovíčka „bébé“ a „maman“ doplňovaly bez obtíží. Při čtení také s lektorem napodobovaly gesta a děj příběhu. Knížka je v této skupině zaručeným úspěchem, stejně tak jako pexeso.

Na závěr jsme si na pexesu procvičili slovní zásobu z medvědích karet. Děti bylo hodně, a proto se na pexeso rozdělily na dvě skupiny. S jednou skupinou byl Emmanuel, s druhou jsem byla já.

Po francouzštině jsme se společně vrátili zpět do třídy.

Lekce dvanáctá – Petit ours brun II, On compte – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvanáctá – Petit ours brun II, On compte jusqu'à 10 - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 24. února 2011; 25. února 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Viz příprava jedenácté lekce z předchozího týdne.

MŠ Šindlovy Dvory: Začneme opakováním s králíkem z klobouku a přejdeme k číslovkám, které jsem minule vynechali. Po zopakování číslovek, které již umíme, si přidáme poslední nové (9 a 10) a doplníme si je tak do deseti. Číslo procvičíme počítáním zvířátek na číselným kartách.

Poté společně zopakujeme slovní zásobu z velkých medvědích karet a pustíme se do soutěže. Králíček vybere dva kapitány a ti si budou po jednom vybírat děti do svých družstev. Družstva se seřadí za své kapitány do zástupu na jednom konci herny a postaví se vedle sebe. Lektor se s králíčkem posadí na zem na úrovni kapitánů. Sedí uprostřed, po pravici má jedno družstvo, po levici druhé. Na opačné straně herny jsme na zem rozmístili všech 32 malých medvědích kartiček obrázkem nahoru. Emmanuel bude dětem říkat, jakou kartičku chce králíček přinést, např. „bébé, papa, maman, pique-nique“. První z každého družstva vyběhne na druhý konec třídy najít odpovídající kartičku, aby ji přinesli králíčkově a lektorovi, který správnost obrázku zkontroluje. Název kartičky, kterou je třeba najít, lektor dle potřeby zopakuje. Po přinesení obrázku se oba první soutěžící zařadí na konec svého družstva a připraveni jsou a budou vybíhat druzí.

Pozorování a zhodnocení dvanácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Barborka, Hedvička, Jendášek, Lukášek a Adrianka.

Jendášek se na králíčka už těšil, pro ostatní děti byl králíček nový. Po pozdravení se s králíčkem si však Jendášek odešel hrát. Barborka s Hedvičkou se francouzštinou neúčastní často. Lektor s nimi procvičil pozdravy a představení se. Při představování si děti s králíčkem potřásly tlapkou. Procvičení číslovek, nové číslovky a aktivity s nimi spojené jsme vynechali, žádné z přítomných dětí se dřívějších aktivit s číslovkami aktivně neúčastnilo, aktivitu tedy nebylo kde navázat. Přešli jsme k pohádce, která

přilákala Lukáška, Adrianu a Jendáška. Příběh malého lvíčka se dětem líbil a při čtení si s lektorem opakovaly slovíčka „bébé“ a „maman“. S velkými medvědími kartami jsme si zopakovali slovní zásobu a Lukášek s Adrianou si pak ještě hráli s malými kartami. Na králíčkův pokyn hledali správný obrázek a soutěžili, kdo ho najde dříve a dá ho králíčkově.

Pozorování a zhodnocení dvanácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Žanetka, Lucinka, Adélka, Nikolka P., Barborka, Ondrášek F., Kubík, Honzík, Štěpánek a Lukášek.

Děti nás čekaly připravené v herně a nemohly se dočkat králíčka. Po opakování s králíčkem jsme přešli k číslovkám. Zopakovali jsme si čísla 1 až 8 a přidali poslední nová 9 a 10. Všechny číslovky jsme následně procvičili se zvířátky z číselných karet.

Po krátkém zopakování slovní zásoby z medvědích karet, kterou děti již výborně ovládají, jsme za pomoci králíčka vybrali dva kapitány a utvořili dvě družstva. Po rozmístění kartiček jsme si ujasnili pravidla hry a ta mohla tak začít. Při vytváření družstev i při hře samotné byly děti velice ukázněné. Samy se navzájem kontrolovaly, aby vybíhal ten, kdo byl na řadě, fandily a povzbuzovaly se. Když některé z dětí nenašlo správnou kartičku nebo nevědělo, který obrázek má králíčkově přinést, radily se děti mezi sebou a chybu společně opravily. Hra dětí nesmírně bavila a díky jejich ukázněnosti proběhla velmi úspěšně. Nový rozměr jí děti daly tím, že si navzájem pomáhaly, radily se společně a také opravovaly ostatní děti, když se spletly.

Lekce třináctá – On compte – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, Les histoires de Petit ours brun (avec révisions) - Montessori centrum České Budějovice

Lekce třináctá – Les histoires de Petit ours brun (avec révisions) - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 3. března 2011; 4. března 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Po pozdravení se s králíčkem, zopakování pozdravů, představení se a slovní zásoby z medvědích karet přejdeme ke zopakování a procvičování číslovek 1 – 6 a podle sestavy dětí přidáme čísla 7 a 8. K číselným aktivitám použijeme číselné karty.

Zatímco se Emmanuel s dětmi usadí na koberci, já připravím počítač, na kterém se děti podívají na dvě krátké epizody ze seriálu *Petit ours brun*⁴² (Malý hnědý medvídek). Epizody byly vybrány na základě slovní zásoby, kterou již děti znají, a každý příběh je doplněn aktivitami. S prvním příběhem *Petit ours brun dans le fauteuil*⁴³ (Malý hnědý medvídek v křesle) si procvičíme pozdravy, které jsme se naučili. Nejdříve se děti na video podívají dvakrát bez aktivity. Necháme je seznámit se s příběhem, ve kterém se medvídek schová za křeslo a vykukuje na různých místech. Když vykoukne poprvé řekne „Coucou!“. Poté zapojíme k příběhu aktivity. Při první aktivitě děti medvídkovi zamávají a řeknou „Coucou!“ pokaždé, když na ně vykoukne schovaný za křeslem. Při druhé aktivitě si děti mohou vybírat ze všech 3 pozdravů, které umíme, a při zamávání tak prostřídají všechny pozdravy. V druhém příběhu *Petit ours brun veut des histoires*⁴⁴ (Malý hnědý medvídek chce přečíst pohádky) chce medvídek, aby mu maminka nebo tatínek přečetli pohádku. S příběhem si tak procvičíme slovíčka „maman“, „papa“ a „bébé“. Nejdříve se opět s příběhem seznámíme a dvakrát se na něj podíváme. Při první aktivitě bude úkolem říci „maman“, když se v příběhu objeví maminka, a „papa“, když děti uvidí tatínka. Při druhé aktivitě budeme příběh různě zastavovat a na dětech bude, aby co nejrychleji řekly, jakou postavu či jaké postavy na zastaveném obrázku z příběhu vidí („maman“, „papa“, „bébé“).

MŠ Šindlovy Dvory: S králíčkem zopakujeme vše, co již umíme, při procvičování číslovek použijeme číselné karty.

Pak (stejně jako ve čtvrté skupině) budou následovat dvě epizody ze seriálu *Petit ours brun* s aktivitami.

Pozorování a zhodnocení třinácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Baruška, Šimi, Terežka, Lukášek a Kryštůfek.

Opakování šlo dětem dobře. Těm, které chodí méně často, Emmanuel pomáhal. Číslovky 1 – 6 si zopakovaly větší děti, ty menší počítaly do 3 nebo 4. S většími dětmi jsme si pak přidali dvě nové číslovky – 7 a 8.

Sledování medvědího příběhu děti nadchlo a aktivity prvního příběhu zvládly výborně. Mávání medvídkovi a zdravení je bavilo. Při druhé aktivitě děti prostřídávaly

⁴² Francouzský animovaný televizní seriál z roku 1988.

⁴³ Petit Ours Brun Vol. 2, 13e épisode, 1988.

⁴⁴ Petit Ours Brun Vol. 1, 16e épisode, 1988.

všechny tři pozdravy. Příběh pak chtěly pustit ještě několikrát, pokaždé používaly pozdravy.

Druhý příběh jsme nestihli, zůstal nám na následující týden.

Pozorování a zhodnocení třinácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Agneska, Nikolka P., Sebík, Ondrášek V., Kubík, Stáník, Štěpánek a Lukášek.

Společně s králíčkem jsme vše zopakovali, číslovky každý různě, do kolika kdo zvládl.

Z medvědích příběhů byly děti doslova nadšené. S prvním příběhem jsme výborně zopakovali všechny pozdravy a s druhým stejně tak slovíčka „maman“, „papa“ a „bébé“. Děti byly velmi soustředěné a čekaly na moment zamávání a pozdravu nebo na objevení postavičky či zastavení příběhu, aby mohly co nejrychleji říci, koho vidí. Příběhy děti chtěly pustit ještě několikrát a samy pokračovaly v aktivitách.

Lekce čtrnáctá – On compte jusqu'à 10, Les histoires de Petit ours brun (avec révisions) - Montessori centrum České Budějovice

Lekce čtrnáctá – Les histoires de Petit ours brun (avec révisions) - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 10. března 2011; 11. března 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Pozdravíme králíčka, procvičíme, co již umíme, a za opakování číslovek přidáme poslední dvě nová čísla 9 a 10 (pokud budou přítomny větší děti). Pak použijeme všech deset číselných karet, na kterých budeme počítat různá zvířátka.

Z minulého týdne nám zbyl druhý medvědí příběh, ke kterému přidáme ještě jednu epizodu ze seriálu *Petit ours brun*, příběh třetí (poslední). Já připravím počítač a lektor se s dětmi usadí tak, aby všechny děti dobře viděly. I třetí příběh byl vybrán s ohledem na slovní zásobu, kterou se s dětmi učíme, a je doplněn aktivitami. Nejdříve se tedy podíváme a následně si budeme hrát s druhým příběhem. Poté přejdeme

k příběhu třetímu, který se jmenuje *Petit ours brun joue dans l'escalier*⁴⁵ (Malý hnědý medvídek si hraje na schodech). Pro seznámení se s příběhem se na něj děti nejdříve podívají dvakrát bez aktivit. S touto epizodou, kde si medvídek hraje na schodech, skáče po nich a počítá si, procvičíme číslovky (1 – 9). Prvním úkolem bude najít v příběhu jakoukoli číslovku, zapamatovat si ji a po skončení příběhu ji říci. Příběh je velmi krátký, objevují se v něm číslovky 1 až 9 a některé dokonce vícekrát. Při druhé aktivitě budeme příběh po jednotlivých částech zastavovat. Části odpovídají větám, které medvídek říká, v každé napočítá 3 číslovky (např.: 1, 2, 3; 4, 5, 6; 5, 6, 7...) pak se budeme děti ptát, jaká čísla medvídek říkal.

MŠ Šindlovy Dvory: Pozdravíme se s králíčkem a procvičíme všechnu látku.

Poté bude následovat třetí epizoda ze seriálu *Petit ours brun* a aktivity (stejně jako ve čtvrté skupině).

Na závěr rozdělíme třídu na dvě poloviny pomyslnou čarou. Děti budou při písničce znělky ze seriálu *Petit ours brun* běhat po celé třídě, a když písničku zastavíme, zastaví se děti v běhu. V každé polovině třídy se děti budou muset spočítat a říci, kolik jich je.

Pozorování a zhodnocení čtrnácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Jendášek, Lukášek a Kryštůfek.

Opakování zvládly děti velmi dobře. Protože byly přítomny větší děti a děti, které se francouzštiny účastní často, přidali jsme nové číslovky 9 a 10.

Děti už se předem ptaly, zda se budeme znovu dívat na medvědí příběhy. Při druhém příběhu děti ukázaly, že tuto slovní zásobu zvládají výborně. S třetím příběhem šlo opakování číslovek dětem také velmi dobře. V první aktivitě si zapamatovaly i více číslovek než jen jednu a v druhé aktivitě bez problémů našly a zopakovaly čísla, která medvídek říkal v jednotlivých částech příběhu. Tyto aktivity je zaujaly, pokračovaly v nich ještě několikrát.

⁴⁵ Petit Ours Brun Vol. 2, 4e épisode, 1988.

Pozorování a zhodnocení čtrnácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Z důvodu jarních prázdnin bylo ve školce jen několik dětí. Z dětí, které se účastní francouzštiny, nebylo přítomno žádné. Hodina se tedy nekonala, příprava bude použita následující týden.

Lekce patnáctá – On compte avec des fleurs - Montessori centrum České Budějovice

Lekce patnáctá – Les histoires de Petit ours brun (avec révisions) - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 17. března 2011; 18. března 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Montessori centrum České Budějovice: Po pozdravení se s králíčkem a po opakování slovní zásoby se budeme i nadále věnovat číslovkám 1 – 10, ale tentokrát s novým materiálem. Z jemné pěny nejrůznějších barev (pěnového kartónu) jsem vystříhala větší kytičky, které budeme používat při aktivitách s čísly. Celkem je pěnových kytiček 16 barevných sad (16 různých barev či odstínů) a v každé sadě je 10 kytiček (+ 2 náhradní). Později bude mít každé dítě k dispozici svou sadu 10 kytiček jedné barvy. Nyní je prozatím použijeme všechny dohromady. Děti společně s lektorem vytvoří kytičkovou číselnou řadu a zopakují si tak čísla. Na čísle 1 bude 1 kytička, vedle, na čísle 2, budou kytičky 2, umístěné jedna nad druhou, a takto budeme pokračovat až do deseti. Děti tak uvidí, kolik má každé z čísel kytiček. Po vytvoření číselné kytičkové řady si všechny kytičky společně přepočítáme. Lektor pak bude říkat jednotlivá čísla, nejdříve postupně, tak, jak jdou za sebou, a poté na přeskáčku a na dětech bude, aby našly a ukázaly správný sloupec z kytiček.

MŠ Šindlovy Dvory: Příprava 14. lekce z předcházejícího týdne.

Pozorování a zhodnocení patnácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Jendášek a Adrianka.

Již při příchodu do školky nás paní učitelka upozornila, že děti mají mnoho energie, neboť dopoledne přšelo a nemohly jít ven. Nakonec se francouzštiny účastnily 4 děti, každé chvíli. Na opakování přišel Jiřík a šlo mu to výborně. Na chvíli se k němu připojil Jendášek, ale zůstal jen chvíli a odešel si hrát. Po opakování si odešel hrát i Jiřík. Barevné pěnové kytičky přilákaly Elišku. Vytvořila z nich číselnou řadu a společně s lektorem kytičky přepočítali. Při následném hledání určitého počtu

kytiček zvládla Eliška úplně sama čísla 1 – 5, ostatní s malou pomocí či nápovědou. Ke konci se připojila Adrianka, s Eliškou si zopakovala čísla 1 – 5.

Pozorování a zhodnocení patnácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Eliška, Terezka, Sebík, Ondrášek V., Ondrášek F., Kubík, Honzík, Agneska a Štěpánek.

Po pozdravení se s králíčkem proběhlo jako vždy opakování, které šlo dětem výborně.

Poté jsme se s dětmi podívali na třetí epizodu ze seriálu *Petit ours brun* a pustili se do aktivit. S prvním úkolem si děti lehce poradily, našly a zapamatovaly si jednu z číslovek. Větší děti si jich zapamatovaly i více. Druhá aktivita byla pro nejmenší děti náročnější, a tak jim větší děti pomáhaly, společně našly všechna čísla, která medvídek říkal. Všechny medvědí příběhy i aktivity sklidily nečekaně velký úspěch.

Při poslední aktivitě, kdy děti běhaly při písničce znělky ze seriálu *Petit ours brun*, byly ve svém živlu. Při zastavení hudby se děti na každé polovině třídy spočítaly. Tato skupina zde opět projevila svého týmového ducha. Počítaly se společně, radily se, navzájem se opravovaly a pomáhaly si.

Lekce šestnáctá – On compte avec des fleurs - Montessori centrum České Budějovice

Lekce šestnáctá – On compte avec des fleurs - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 24. března 2011; 25. března 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Nejdříve si vše společně s králíčkem zopakujeme a zahrajeme si medvědí pexeso. Při větším počtu dětí utvoříme dvě skupinky.

Pak si každé z dětí vybere barvu sady pěnových kytíček, se kterými bude pracovat. Každý bude mít svých 10 stejně barevných kytíček. Společně si je nejdříve spočítáme. Děti mají kytíčky rozložené před sebou na koberci. Lektor bude říkat číslovky nejdříve tak, jak jdou za sebou, a poté na přeskáčku a děti ze svých deseti kytíček vyberou tolik, kolik bude danému číslu odpovídat. Při této aktivitě se můžeme dle věku dětí rozdělit do dvou skupin. Menší děti, které budou počítat s 3 – 5 kytíčkami, a větší děti, které budou mít všech deset kytíček. Děti, které chodí na francouzštinu

častěji, si číslovky procvičí s novým materiálem a děti, které se účastní občas, se budou moci naučit číslovky z lekcí, na kterých nebyly.

Pozorování a zhodnocení šestnácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík a Terežka.

Opakování s králíčkem šlo dětem velmi dobře. Medvědí pexeso bylo napínavé a vyrovnané, tuto slovní zásobu děti ovládají výborně. Číslovky s pěnovými kytíčkami děti baví. Nejlépe šla čísla Elišce a tak Jiříkovi i Terežce pomáhala. Po chvilkách nás z druhé části třídy pozorovala Adrianka, účastnit se však nechtěla, stejně jako ostatní děti.

I v této školce někteří rodiče projeví velký zájem o výslovnost, slovní zásobu, domácí procvičování aj. S paní učitelkou Janou jsme se domluvili, že jí budeme průběžně zasílat nahrávky slovní zásoby s překladem, krátké pohádky, písničky... Rodičům, kteří budou chtít, je pak paní učitelka bude přeposílat.

Pozorování a zhodnocení šestnácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Žanetka, Terežka, Stáník, Ondrášek F., Kubík, Honzík, Agneska, Lukášek a Štěpánek.

Opakování zvládly děti velmi dobře. Pexeso v této skupině sklídí vždy obrovský úspěch a děti by ho hrály znovu a znovu. Na hru jsme utvořili dvě skupinky. Děti pak počítaly, kolik kdo našel obrázků, plynule jsme tak přešli k číslovkám. Pěnové kytíčky děti velmi baví. Nejen, že si mohou vybrat barvu, jakou chtějí, ale také je můžou ohýbat, různě skládat a neustále je mít v rukou a manipulovat s nimi. Kytíčky jsme společně spočítali, každý jich napočítal 10. Když říkal lektor číslovky, jak jdou za sebou, děti správně vybíraly odpovídající počet kytíček. Při číslovkách na přeskáčku zvládly děti nižší čísla samy, u vyšších s pomocí.

Lekce sedmnáctá – On compte avec des fleurs, Chanson: *Bonjour Madame!*⁴⁶ -

Montessori centrum České Budějovice

**Lekce sedmnáctá – On compte avec des fleurs, Chanson: *Bonjour Madame!* - MŠ
Šindlovy Dvory**

Datum: 31. března 2011; 1. dubna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Náš kamarád králíček Pinpin le Lapin má novou kamarádku, která s ním nyní v kouzelném klobouku bydlí a kterou přišel dětem představit. Je to šedivá myška, jmenuje se Mimi la Souris a stejně jako králíček nás i tento plyšový maňásek bude provázet následujícími lekcemi.

Myška se dětem představí a pak, abychom jí ukázali, co již umíme, si vše zopakujeme. Na číslovky si rozdáme pěnové kytičky, po jejich zopakování a hledání správného počtu kytiček k danému číslu aktivitu obrátíme. Lektor ze svých deseti kytiček vybere a rozloží na koberec např. 4 kytičky a na dětech bude, aby je spočítaly a řekly správné číslo.

Poté se začneme učit písničku *Bonjour Madame!*, ke které si následující lekci přidáme jednoduchou choreografii. Písnička má velmi chytlavou melodii a jednoduchý text. Aby se nám lépe zpívalo a byli jsme připraveni na choreografii následujícího týdne, stoupneme si v herně do kroužku. Nejdříve si písničku společně poslechneme. Poté ji lektor dětem bude po částech předříkávat a opakovat s nimi a postupně přejde k předzpívávání. Celou písničku si pak společně zkusíme několikrát zazpívat.

Nakonec se pohodlně usadíme a přečteme si pohádku o oslíkovi, který neměl rád sardinky *L'âne Trotro et la sardine*⁴⁷ (Oslík Trotro a sardinka). Oslík Trotro nemá rád sardinky a když se nikdo nedívá, schová jednu sardinku z talíře do kapsy, aby ji nemusel sníst. Pak si může dát dortík a jít si hrát s kamarády. Jenže ti si s ním nechtějí hrát, protože Trotro nevoní moc dobře... Oslík je smutný a rozpláče se. Když si chce z kapsy vyndat kapesník, vyndá místo něj schovanou sardinku a jeho kamarádi si myslí, že Trotro umí kouzlit a zatleskají mu. Čtení lektor opět doplní hraním děje. Aby mohl na konci vykouzlit barevnou papírovou sardinku, schová si ji před hodinou do kapsy.

⁴⁶ Příloha č. 7: Písnička *Bonjour Madame!*

⁴⁷ *Le trésor de l'enfance*, anthologie, Gallimard Jeunesse, Paris 2002, s. 11-14.

S touto pohádkou se děti seznámí s dalším zvířátkem, na což navážeme v následující hodině.

Pozorování a zhodnocení sedmnácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Šimi, Lukášek. V průběhu lekce se připojil Eliášek a na konci přišel na pohádku také Kryštůfek.

Myška Mimi la Souris se dětem moc líbila. Opakování proběhlo výborně, u vyšších číslovek pomáhala ostatním dětem společně s lektorem také Eliška, která čísla ovládá nejlépe. Materiál, ze kterého jsou kytičky vyrobeny, se dětem velmi líbí, rády si s nimi hrají.

Písničky se děti nemohly dočkat a již při poslechu při ní samy od sebe tancovaly. Opakování předříkávaného textu po částech bylo pro děti snadné. Stejně tak jim šlo dobře také opakování předzpívávaného textu po částech. Celá písnička však pro děti byla rychlá a jednotlivé části na sebe rychle navazovaly. Nicméně dětem to nevadilo, zpívaly si ji pomaleji nebo si vybraly jen některé části. Náramně se při tom bavily a měly radost, že umí zpívat francouzskou písničku. Písničku chtěly poslouchat znovu a znovu.

Pak jsme se s dětmi usadili na čtení pohádky. Díky jednoduchému textu, výstižným ilustracím a čtení doplněnému o hraní příběhu děti pohádce porozuměly. Po francouzštině si obrázky ještě prohlížely a příběh si vyprávěly česky. Nejvíce se dětem líbilo, když lektor z kapsy vykouzlil papírovou sardinku jako oslík v pohádce. Pohádku jsme si pak na přání dětí přečetli ještě jednou. Při druhém čtení děti už příběh znaly, a tak ho předváděly společně s Emmanuelem.

Pozorování a zhodnocení sedmnácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Sebík, Lucinka, Žanetka, Terezka, Stáník, Ondrášek F., Kubík, Agneska, Eliška, Nikolka a Ondrášek V.

Nový maňásek myšky byl pro děti příjemným překvapením. Myška „Mimi la Souris“ se ihned stala nedílnou součástí francouzštiny a všechny děti se s ní chtěly přivítat a sáhnout si na ni. Opakování šlo dětem výborně, při číslovkách si navzájem pomáhaly. U pěnových kytiček má již každý svou oblíbenou barvu.

Přešli jsme k písničce, kterou si děti zamilovaly hned po prvním poslechu. I v této skupině bylo opakování předříkávaného textu po částech pro děti snadné. Opakování předzpívávaného textu po částech šlo dětem také dobře. Písnička jako celek byla v této skupince také příliš rychlá. Ani zde to dětem nevadilo, každý si v písničce našel oblíbenou část, slova a všechny děti si zpívaly. Děti nás poprosily, zda by si k písničce mohly vzít hudební nástroje. Po dovolení se paní učitelky si děti ze šuplíků v herně vzaly každý jeden hudební nástroj. Několikrát jsme si písničku zahráli a zazpívali a hudební nástroje poté uklidili zpět do šuplíků. Možnost zahrát si při písničce na hudební nástroje děti nadchla. Příští lekci k písničce nezařadíme plánovanou choreografií, ale opět hudební doprovod.

Na závěr jsme si přečetli pohádku, která sklidila velký úspěch. Děti při čtení lektora napodobovaly a některé úryvky z textu si opakovaly. Vykouzlení sardinky děti ohromně pobavilo. Pohádku jsme si následně přečetli ještě jednou.

Lekce osmnáctá – Chanson: *Bonjour Madame!*, *Les animaux I* - Montessori centrum České Budějovice

Lekce osmnáctá – Chanson: *Bonjour Madame!*, *Les animaux I* - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 7. dubna 2011; 8. dubna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Králíček s myškou se stali nerozlučnými přáteli a oba nám pomohou vše zopakovat. Při opakování číslovek s pěnovými kytičkami bude myška dětem říkat, kolik kytiček mají napočítat, králíček bude dětem pomáhat.

Zopakujeme a zazpíváme si také písničku z minulého týdne *Bonjour Madame!*. Ve čtvrteční skupině si pak k písničce přidáme jednoduchou choreografií, v páteční skupině si místo choreografie vezmeme hudební nástroje a budeme zpívat a hrát.

Text písničky a popis choreografie: (publikum si vytvoříme z dětí v druhé polovině třídy, které se francouzštiny neúčastní).

„*Bonjour Madame*“ - pravou rukou sundáme klobouk (kšiltovku), který máme na hlavě a pozdravíme tak dámy v publiku.

„*Bonjour Monsieur*“ - levou rukou sundáme klobouk (kšiltovku), který máme na hlavě a pozdravíme tak pány v publiku.

„*Bonjour à tous*“ - otevřeme doširoka náruč a pozdravíme úplně všechny.

„*Bonjour Madame*“ - pravou rukou sundáme klobouk (kšiltovku), který máme na hlavě a pozdravíme tak dámy v publiku.

„*Bonjour Monsieur*“ - levou rukou sundáme klobouk (kšiltovku), který máme na hlavě a pozdravíme tak pány v publiku.

„*Bonjour à vous*“ - natáhneme ruce před sebe, na někoho ukážeme a tomu bude patřit náš pozdrav.

Vzhledem k tomu, že v hračkářství neměli dostatek stejných papírových klobouků, použijeme kloboučky a kšiltovky na zahradu, které mají děti v šatně.

Pohyby si vyzkoušíme nejdříve jednotlivě, poté za sebou. U každého pohybu si budeme zpívat odpovídající část textu písničky. Následně si vše vyzkoušíme několikrát dohromady.

Po písničce se posadíme na koberec a naučíme se první část zvířátek. S každým z nich už se děti setkaly. Barevná zvířátka jsou vyrobena ze stejné pěny jako kytičky a každé máme dvakrát. Lektor je má schovaná v kouzelném klobouku, postupně je bude vyndávat a napodobovat je. Když zvířátko vyndá a děti ho uvidí, řekne jeho název. Děti si budou slovíčka opakovat. Zvířátka si budeme pokládat na koberec. V první části jsou čtyři zvířátka: „le chat“ (kočička) – slovíčko děti znají a umí z medvědích karet; „le lapin“ (králíček) – slovíčko mají děti naposlouchané od maňáska králíčka, který se jmenuje Pinpin le Lapin; „la souris“ (myška) – se slovíčkem se děti seznámily s příchodem druhého maňáska myšky Mimi la Souris; „l'âne“ (oslík) – se slovíčkem se děti setkaly v pohádce o oslíkovi, který neměl rád sardinky. Lektor slovíčka několikrát zopakuje a ukáže. Postupně přestane na zvířátka ukazovat a bude dál říkat jejich názvy. Ukazování zvířátek bude již tentokrát na dětech.

Pozorování a zhodnocení osmnácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Šimi, Terežka a Lukášek.

S králíčkem a myškou jsme si vše zopakovali a pustili jsme se do písničky. Několikrát jsme si ji zazpívali, aby se ji naučily i děti, které na minulé lekci nebyly. Vyzkoušeli jsme jednotlivé pohyby do choreografie a spojili text. Stejně jako na zpěv, byla i na choreografii písnička trochu rychlá a soustředit se na obojí bylo pro děti náročné. Každé z dětí si vybralo něco z textu a něco z pohybů a společně jsme si písničku několikrát zazpívali a zahráli. Děti se při této aktivitě výborně bavily.

Po písničce byly děti rozdováděné a nebylo jednoduché je usadit na koberec. Byly však zvědavé, co Emmanuel schovává v klobouku. Když zvířátka napodoboval, hádaly je děti v češtině. Opakování výslovnosti slovíček šlo dětem dobře. Kočičku si všechny děti pamatovaly a ostatní zvířátka znaly z velké části pasivně. Lektor je několikrát zopakoval a děti pak bez problémů ukazovaly na správná zvířátka.

Pozorování a zhodnocení osmnácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Žanetka, Honzík, Ondrášek F., Kubík, Agneska, Eliška, Nikolka a Štěpánek.

Děti se již těšily na oba maňásky, opakování s nimi jim šlo výborně. Písničky se děti nemohly dočkat. Společně jsme si ji několikrát zazpívali, aby se ji mohly naučit děti, které minule chyběly. Poté si každé z dětí vybralo a vyndalo hudební nástroj. Písničku jsme hráli a zpívali mnohokrát a na dětech bylo vidět, jak moc velkou mají z této aktivity radost. Hudební nástroje jsme po písničce uklidili a usadili se na koberci.

Pěnová zvířátka se dětem velmi líbila. Děti hádaly, jaké zvířátko lektor předvádí, a společně si je pak opakovaly. Kočičku již všechny děti uměly. Některé děti si pamatovaly i ostatní zvířátka. Pasivně pak děti znaly téměř všechna zvířátka. Ukazovaly si je nejdříve s Emmanuelem a následně samy.

Lekce devatenáctá – Les animaux I - Montessori centrum České Budějovice

Lekce devatenáctá – Les animaux I - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 14. dubna 2011; 15. dubna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

S myškou a králíčkem si zopakujeme vše, co již umíme. Po pozdravení se, představení se (jméno, věk) a po slovní zásobě z medvědích karet se pustíme do čísel. Ta si nejprve zopakujeme na číselných kartách a poté s pěnovými kytičkami. Zaměříme se na vyšší čísla, která jsou pro děti náročnější.

Po číslech máme již připravená zvířátka. Lektor s dětmi zopakuje čtyři zvířátka z minulého týdne a předvede a přidá dvě nová. „Le chien“ (pejsek) a „le poussin“ (kuřátko), kuřátko budeme potřebovat do velikonoční říkanky. Pěnová zvířátka (každé máme dvakrát) rozmístíme na koberci kolem dětí. Králíček pak bude dětem říkat, které zvířátko chce přinést, a na dětech bude, aby ho našly, přinesly králíčkovi a společně

zopakovaly. Všechna zvířátka pak dáme do klobouku a děti si budou po jednom zvířátka losovat. Každý si z klobouku vyndá jedno zvířátko a společně s ostatními dětmi či za pomoci lektora si společně řekneme jeho název. Při menším počtu dětí si pak s pěnovými zvířátky zahrajeme pexeso tím, že je barevnou stranou otočíme dolů. Při větším počtu dětí máme vyrobená dvě barevná papírová pexesa⁴⁸ s šesti prvními zvířátky a děti rozdělíme na dvě skupinky. S každou otočenou kartičkou si řekneme název zvířátka. Každé z dětí domů dostane toto barevné zvířátkové pexeso (první část – 6 zvířátek). Pexesa jsou již rozstříhaná a rozdělená v uzavíratelných sáčkích.

Na závěr si zazpíváme písničku *Bonjour Madame!*. Ve čtvrté skupině si k ní zkusíme něco z choreografie, děti však mohou předvádět a tančit, co je napadne. V páté skupině je u písničky necháme volně tancovat (choreografii jsme se zde neučili).

Pozorování a zhodnocení devatenácté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Šimi, Terežka, Lukášek a Yamato.

Yamato se po delší době vrátil do školky a velmi rychle se vše doučil. Opakování proběhlo výborně. U číslovek dětem pomáhala Eliška a společně s Emmanuelem také kontrolovala správný počet kytickek. Když děti nosily králíčkovi zvířátka, pomáhal jim lektor napodobováním zvířátek. Losování z klobouku bylo pro děti napínavé, každý si lépe zapamatoval jiné zvířátko, a tak si děti navzájem pomáhaly. Pexeso s pěnovými zvířátky se dětem moc líbilo, hráli jsme ho celkem třikrát. Na závěr jsme si zazpívali a zaskotačili u písničky.

Pozorování a zhodnocení devatenácté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Ondrášek V., Lucinka, Žanetka, Honzík, Ondrášek F., Stáník, Terežka, Sebík, Nikolka, Štěpánek a Lukášek.

Opakování zvládly děti velmi dobře. Děti, které umějí všechna čísla, pomáhaly ostatním dětem především s vyššími číslovkami. Pěnová zvířátka si děti oblíbily a při jejich opakování si je s lektorem předváděly. Hledání správných zvířátek děti bavilo,

⁴⁸ Příloha č. 8: Zvířátka – pexeso (prvních šest zvířátek).

občas jim lektor pomohl předvedením daného zvířátka. Při losování z klobouku byly děti zvědavé, jaké zvířátko si vytáhnou, a společně si je procvičily. Pak jsme se rozdělili na dvě skupinky a zahráli si dvakrát zvířátkové pexeso. Nakonec jsme si několikrát zazpívali písničku a děti nám ukázaly, jak umějí tancovat.

Lekce dvacátá – Comptine de Pâques⁴⁹ - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvacátá – Comptine de Pâques - MŠ Šindlový Dvory

Datum: 21. dubna 2011; 22. dubna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Na začátku si vše s našimi maňásky zopakujeme, procvičíme číslovky. Společně si připomeneme zvířátka a zahrajeme si pexeso. Po pexesu si děti vylosují zvířátko a budou ho předvádět svým kamarádům, kteří budou hádat, jaké zvířátko se předvádí. Všechny děti se několikrát vystřídají.

Na tuto lekci jsem dětem vymyslela velikonoční říkanku, která je sestavena tak, aby se rýmovala ve francouzštině i v češtině. Lektor dětem říkanku nejdříve předvede a poté se ji zkusíme společně po částech naučit. Barevnou říkanku s velikonočními obrázky děti dostanou vytištěnou na čtvrtce a na konci lekce máme pro děti připravená barevná čokoládová vajíčka a kuřátka.

Text velikonoční říkanky a její volný překlad do češtiny, který dětem také předneseme:

Lapin coquin,

poussin câlin,

œuf en chocolat,

Pâques est là !

Králíček rošťáček,

kuřátko mazlíček,

vajíčko z čokolády,

Velikonoce jsou tady!

Při zvířátkách „lapin“ a „poussin“, která děti již znají, si můžeme do říkanky zapojit předvádění těchto zvířátek. Na králíčka si uděláme z prstů u hlavy ouška a na kuřátko si uděláme křídélka tím, že si dáme konečky prstů na ramena. Říkanku si nakonec celou několikrát s Emmanuelem zopakujeme a předvedeme. Dětem pak vysvětlíme, že děti ve Francii, tam, kde bydlí Emmanuel, nechodí o Velikonocích koledovat, ale že jim velikonoční zajíček schová nadílku na zahradě a ony ji pak hledají. A protože náš zajíček je také francouzský, tak dětem nějaké dobroty přinesl. Po dohodě s paní

⁴⁹ Příloha č. 9: Velikonoční říkanka.

učitelkou si děti čokoládová vajíčka a kuřátka buď odnesou do šatny a vezmou si je domů, nebo si je budou moci snít ve školce. Pro děti, které nesmějí jíst čokoládové figurky z důvodu alergie či speciálního stravovacího režimu, máme náhradní dáreček, dostanou plastické zvířátkové samolepky.

Pozorování a zhodnocení dvacáté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Eliášek, Adrianka, Šimi, Filípek, Lukášek a Yamato.

Jelikož bylo velmi pěkné počasí, byly děti na zahradě. Francouzština tak poprvé probíhala venku na terase a na zahradě. Pozdravit nás přišly všechny děti, nicméně většina z nich si pak odešla hrát. Po chvilkách se střídavě k francouzštině vracely a opět si odbíhaly hrát. Celou dobu s námi zůstala pouze Eliška. Opakování se však děti účastnily, i když si hrály na druhém konci zahrady, odkud na nás volaly správné odpovědi. Na pexeso a předvádění zvířátek se k Elišce připojil Jiřík, Yamato a Lukášek. Rozdávání barevné říkanky s obrázky přilákalo děti zpět a všechny tak opět na chvíli zůstaly a opakovaly a předváděly po lektorovi velikonoční říkanku. Na konci jsme jim rozdali čokoládové figurky. Jak maminky pro děti odpoledne přicházely, zůstaly s dětmi na francouzštině a některé se dokonce aktivně zapojily.

Pozorování a zhodnocení dvacáté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Ondrášek V. a Stáník. Z důvodu velikonočních prázdnin bylo dětí ve školce málo a třídy byly spojeny. Francouzštiny se tak účastnily dvě děti z nové třídy, Izabelka a Radímek. Ze začátku se dívali a pak se zapojili a všech aktivit se účastnili s ostatními dětmi.

Vše jsme si zopakovali a děti Izabelce a Radímkovi ukázaly, co všechno již umějí. Ti se zapojili od aktivit se zvířátky. Pexeso jsme si zahráli dvakrát, předvedli pár zvířátek a pustili se do říkanky. Říkanka a hlavně její předvádění se dětem moc líbily. Několikrát jsme si ji společně zopakovali a předvedli. Na konci jsme dětem rozdali čokoládová vajíčka a kuřátka a ony nám řekly, jaké velikonoční básničky se naučily ve školce. Po celou dobu se s dětmi aktivně účastnila paní učitelka Vendula.

Lekce dvacátá první – Les animaux II - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvacátá první – Les animaux II - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 28. dubna 2011; 29. dubna 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

S králíčkem a myškou se přivítáme, procvičíme pozdravy, jméno a věk. Zopakujeme si zvířátka, která již umíme a přidáme si tři nová. „La poule“ (slepička), „le coq“ (kohout) a „le cochon“ (prasátko). Všechna zvířátka si pak rozložíme na koberec a budeme společně hledat, které zvířátko lektor pomocí zvukomalebných slov předvádí. Když zvířátko najdeme, několikrát si zopakujeme jeho název. Děti si také mohou opakovat francouzská citoslovce, která se od těch českých liší, ale která jsou díky své podobnosti pro děti snadno odhalitelná. Zvířátka, pro která není žádný specifický zvuk, lektor předvede s pěnovým zvířátkem. Podle počtu dětí se děti rozdělí do dvou až čtyř skupinek (k dispozici máme čtyři sady obrázků) a každá skupina dostane svá zvířátka (od každého zvířátka po jednom obrázku). Emmanuel bude postupně říkat zvířátka, jak jdou za sebou na procházku, děti je budou ve skupinkách řadit za sebe. Pokud uvidí, že děti váhají nebo se spletly, napoví jim slovem zvukomalebným či předvedením zvířátka tak, aby všechny skupiny našly a zařadily správné zvířátko. Řady obrázků si společně zkontrolujeme a zvířátka ještě jednou zopakujeme.

Na závěr si zopakuje číslovky s pěnovými kytíčkami. Jelikož již děti číslovky ovládají, přidáme si k této aktivitě nové slovíčko „une fleur“ (kytička). Lektor tak již nebude říkat pouze číslovku, ale např. „trois fleurs“ (tři kytíčky). Každé dítě ze své sady deseti kytíček najde správný počet kytíček.

Pozorování a zhodnocení dvacáté první lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Eliášek, Šimi, Filípek, Kryštůfek a Barborka.

Na začátku se přišly podívat všechny děti, Kryštůfek si po okamžiku odešel hrát. Eliášek, Barborka a Filípek se ze začátku pouze dívali a poslouchali, připojili se na hledání a řazení zvířátek. Po celou dobu se francouzštinu účastnila Eliška, Jiřík a Šimi, kterým šlo opakování i ostatní aktivity velmi dobře. Zvukomalebná slova děti

přiřazovaly ke zvířátkům s jistotou, u názvů se jim zvířátko ještě občas splete. Číslovky (1 – 10) s kytíčkami šly výborně Elišce, ostatní děti zvládají dobře nižší čísla.

Pozorování a zhodnocení dvacáté první lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Ondrášek V., Ondrášek F., Eliška, Žanetka, Honzík, Štěpánek, Sebík, Nikolka a Stáník.

Opakování proběhlo výborně, většinu zvířátek se děti pamatovaly, a tak jsme si přidali tři nová zvířátka. Hledání zvířátek podle slov zvukomalebných nedělalo dětem žádné potíže a vše si opakovaly. Po seřazení zvířátek si děti chtěly zahrát pexeso. Rozdělili jsme se tedy na dvě skupinky a pexeso si zahráli. Děti si procvičily názvy zvířátek a zapamatovaly si i některá onomatopoeie. Větší děti zvládají všechna čísla, menší děti zvládnou nižší čísla samy a větší čísla se jim občas spletou. Lektor zde napoví a pomůže např. napočítáním daného čísla na svých kytíčkách či na prstech u rukou nebo číselnou kartou. U pěnových kytíček již má každý svou oblíbenou barvu sady, se kterou chce pracovat.

Lekce dvacátá druhá – Les animaux II - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvacátá druhá – Les animaux II - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 5. května 2011; 6. května 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Po pozdravení se a opakování s našimi maňásky si procvičíme číslovky. Tentokrát všechny pěnové kytíčky vysypeme doprostřed na koberec (nebudou tedy rozdělené na jednotlivé barevné sady, všechny barvy budou promíchané) a uděláme z nich kytíčkové království. Po zopakování číslovek, tak jak jdou za sebou, bude lektor vybírat různá čísla a děti si v kytíčkovém království najdou odpovídající počet kytíček. K číslu lektor připojí slovo kytíčka z minulé lekce (tři kytíčky, sedm kytíček...). Hledat mohou buď samostatně, ve dvojicích či ve skupinkách. Záležet bude nejen na počtu dětí, ale také na tom, zda všechny přítomné děti umějí čísla do deseti nebo zda jsou mezi nimi i menší děti, které počítají např. do pěti. Skupinky či dvojice utvoříme tak, aby v každé z nich bylo dítě, které zná všechny číslovky a může tak pomoci menším dětem. Následně přejdeme ke zvířátkům, ke kterým si přidáme dvě nová. „Le mouton“

(ovečka) a „le canard“ (kachnička).⁵⁰ K oběma novým zvířátkům přidá lektor také jejich onomatopoeie. Názvy všech zvířátek si několikrát společně procvičíme a pak si s pěnovými zvířátky zahrajeme pexeso. Pěnová zvířátka otočíme obrázkem dolů, díky vystřiženému tvaru, který přesně kopíruje tělo zvířátka, bude pro děti snadné dvojice obrázků najít. Při hře se soustředíme na správnou výslovnost a na to, aby si všechny děti zkusily vyslovit každé ze zvířátek.

Pozorování a zhodnocení dvacáté druhé lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Eliška, Jiřík, Eliášek, Yamato, Šimi, Filípek, Kryštůfek, Lukášek a Adrianka.

Jiřík, Eliška, Yamato, Kryštůfek a Šimi se účastnili opakování a číselné aktivity s kytíčkami. Obojí jim šlo velmi dobře, kytičky si chtěli hledat každý sám. Eliška a Yamato však občas ostatním dětem pomáhali především s vyššími čísly. Během číslovek si odešel hrát Jiřík, Kryštůfek a Šimi. Eliška a Yamato pokračovali se zvířátky a přidali se k nim Adrianka, Eliášek a Filípek, kteří se během opakování a čísel dívali a poslouchali, ale aktivně se nezapojili. Účastnili se opakování zvířátek a zapojení nových. Na pexeso si odešli hrát. Zahrála si ho tak pouze Eliška a Yamato, ke kterým se přidal Lukášek. Každé dítě umí již několik zvířátek, podle toho, kdy a jaké části francouzštiny se účastnilo.

Pozorování a zhodnocení dvacáté druhé lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Lucinka, Kubík, Agneska, Anetka, Tereзка, Lukášek, Ondrášek V., Ondrášek F., Eliška, Žanetka, Sebík, Nikolka a Stáník.

Opakování jde dětem výborně, číslovky také. Na hledání kytíček se děti rozdělily do čtyř skupinek a navzájem si pomáhaly a kontrolovaly se. Dětem se líbilo, že se ve velkém množství kytíček mohou pohybovat a vybírat si různé barvy. Na zvířátka se již děti těšily a hádaly, jaká nová zvířátka si přidáme. Emmanuel jim je tedy předvedl a děti je snadno uhodly. Zvířátka si děti pamatují již téměř všechna. Při procvičování si děti opět opakovaly i každé onomatopoeie. Pexeso mají děti velmi

⁵⁰ Při překladu názvu zvířat bylo použito významu, který je ve slovnících uváděn na prvním místě a označuje samečka i samičku. Zdrobnělina vychází z rodového jména zoologického názvosloví.

Protože bylo velmi hezké počasí, byly děti již na zahradě. Paní učitelka svolala všechny děti na terasu a usadila je ke dvěma spojeným stolečkům, kde si vzaly svačinu. Připravili jsme maňásky, obrázky a zvířátka a postupně, jak děti dojídaly, zapojovaly se do opakování, které zvládly výborně. Aktivitu s rozmístěnými číselnými kartami jsme vynechali, neboť už bychom děti ze zahrady zpátky všechny nesvolali. Využili jsme tedy toho, že byly u stolečků všechny děti soustředěné a pokračovali jsme se zvířátky. Paní učitelka měla ještě ke svačině připravené ovoce nakrájené na kousky, které všem dětem rozdávala za správné odpovědi a slovíčka. Procvičování zvířátek i zapojení nových šlo dětem velmi dobře. Zbylé dvě aktivity jsme však neuskutečnili, protože děti již byly neskutečně přitahovány hraním a běháním na zahradě. Francouzština tedy zde skončila. Přes dřívější konec byly všechny děti po celou dobu plně soustředěné a aktivní.

Pozorování a zhodnocení dvacáté třetí lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Kubík, Radímek, Anetka, Agneska, Tereзка, Lukášek, Ondrášek V., Žanetka, Štěpánek, Nikolka a Stáník.

Pozdravy, odpovídání na otázky, slovní zásoba z medvědích karet i čísla šly dětem velmi dobře. Jelikož je herna, kde máme francouzštinu, velmi prostorná, rozmístili jsme po koberci číselné karty a zahráli si hru s hledáním správné číslovky. Poté jsme se usadili na zem a zopakovali si zvířátka, jejichž názvy děti vykřikovaly ještě před tím, než Emmanuel stihl zvířátko vyndat z krabičky a úplně ukázat. Nejoblíbenějším zvířátkem se stal nový ježek i jeho doprovodný popěvek. Děti si pak navzájem říkaly, jaké zvířátko mají najít, lektor jim občas pomohl se správnou výslovností. Při předvádění zvířátek děti používaly česká i francouzská onomatopoeie a stejně tak při hádání, o které zvířátko se jedná, byly slyšet názvy zvířátek v češtině i ve francouzštině. Lektor tedy ještě vždy zopakoval zvířátko ve francouzštině i s jeho francouzským zvukomalebným slovem. Hru si děti náramně užily.

Lekce dvacátá čtvrtá – *Dix petites graines*⁵² - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvacátá čtvrtá – *Dix petites graines* - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 19. května 2011; 20. května 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Na začátku se s dětmi přivítáme a opět si zopakujeme vše, co již umíme. Otázky, obrázky, čísla i zvířátka, vše dohromady, aby si děti mohly procvičit, co se naučily. Ve čtvrtěnné skupině můžeme dle situace zařadit aktivity, které nám zbyly z minulého týdne. Následovat bude poslední pohádka *Dix petites graines* (Deset malých semínek). Pohádka představuje příběh vývoje a života deseti malých semínek, objevují se v ní všechna čísla, která jsme se s dětmi naučili, a také některá zvířátka. Každá věta je doplněna výstižným obrázkem a na každém z obrázků můžeme danou číslovku napočítat. Příběh si přečteme dvakrát a poté si na jeho ilustracích zopakujeme zvířátka a především počítání. Na závěr si můžeme zahrát jedno z pexes (medvědí, zvířátka – 1. část, zvířátka – 2. část) nebo je i propojit.

Pozorování a zhodnocení dvacáté čtvrté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Yamato, Šimi, Jiřík, Terežka a Eliška.

Děti byly trochu rozdováděné, a tak je paní učitelka rozdělila na dvě skupiny. Děti si mohly vybrat skupinu, která bude dělat francouzštinu, či skupinu, která se bude věnovat všem ostatním aktivitám. Část herny byla tedy vyhrazena pro francouzštinu a ve zbylé části si děti hrály. Opakování děti zvládají s lehkostí. Eliška, Jiřík a Yamato používají i lektorovy otázky jako „Comment tu t'appelles?“, „Et toi?“, „Tu as quel âge?“. Tyto tři děti ovládají také výborně všech deset číslovek. Do procvičování jsme zařadili obě aktivity, které jsme minulý týden nestihli (děti si navzájem říkaly, jaké obrázky mají ukazovat, i předvádění zvířátek). Pohádka se dětem líbila a při čtení měly radost z toho, že hodně věcí znají a rozumějí. Počítáním na obrázcích z příběhu děti ověřily, zda je to opravdu tak, jak se v příběhu píše, a zda je na každém z obrázků správný počet. Na závěr si děti vybraly zvířátkové pexeso.

⁵² *Le trésor de l'enfance*, anthologie, Gallimard Jeunesse, Paris 2002, s. 81-84.

Pozorování a zhodnocení dvacáté čtvrté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Kubík, Eliška, Sebík, Agneska, Lucinka, Lukášek, Honzík, Žanetka, Štěpánek, Nikolka a Stáník.

Skutečnost, že jsme neopakovali téma po tématu, ale vše dohromady na přeskáčku, nezměnila nic na faktu, že děti zvládají opakování výborně. Pohádka udělala dětem jako vždy velkou radost. Usadily se a nedočkavě a zvědavě na obrázky z pohádky pokukovaly. Při čtení byly velmi pozorné, značnou část příběhu si s lektorem opakovaly. Známa zvířátka dokonce předem radostně vykřikovaly a napovídaly tak Emmanuelovi při čtení. Na jednotlivých obrázcích si děti samy počítaly. Na závěr si děti vybraly zvířátkové pexeso, první i druhou část dohromady. Aby si děti hru více užily a lépe si procvičily názvy zvířátek, rozdělili jsme se na dvě skupinky. Lektor často používá slovo „encore“ (ještě, znovu), nejčastěji dětem říká, že si něco zopakujeme ještě jednou či dvakrát. Děti se mu také naučily říkat, že chtějí ještě něco pokračovat či hrát, a tak např. po pexesu volaly „Encore! Encore!“, jelikož chtěly ještě hrát.

Lekce dvacátá pátá – Grandes révisions - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvacátá pátá – Grandes révisions - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 26. května 2011; 27. května 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Předposlední, dvacátá pátá lekce bude velkým shrnutím a opakováním. Budeme si moci procvičit veškerou látku, kterou jsme se při jednotlivých lekcích naučili. Do školky si přineseme veškerý materiál, se kterým jsme během roku pracovali: klobouk, maňásky, obrázky, obrázkové a číselné karty, zvířátka, knížky a příběhy, pěnové kytičky. Než začneme, vyndáme všechny věci a rozložíme je na koberci. Necháme děti, aby si tentokrát samy vybraly, s čím a jak chtějí pracovat. Mohou si tedy vybrat, jakou slovní zásobu a jak (jakou hrou) budeme procvičovat. Jelikož jsou děti vynalézavé, je možné, že vymyslí novou hru či aktivitu, kterou jsme během lekcí francouzštiny společně nedělali, nehráli. Pokud to bude prostorově možné a nápad bude bezpečný (nebude hrozit nebezpečí úrazu či poranění ani rozbití či poškození čehokoliv ve školce), uskutečníme aktivitu podle návrhu dětí. Zopakováním a procvičením se děti připraví na poslední slavnostní hodinu následujícího týdne. Zároveň budou moci pracovat s tím, co se jim nejvíce líbilo, a způsobem, který jim nejvíce vyhovoval.

Pozorování a zhodnocení dvacáté páté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Yamato, Šimi, Jiřík, Terezka, Lukášek, Barborka a Eliška.

Myšlenka možnosti výběru, co a jak dělat, se dětem líbila. Terezka, Jiřík, Šimi a Yamato měli vybráno hned. Zahráli si pexeso s pěnovými zvířátky a s jejich názvy nepotřebovali téměř pomoci. Terezka si pak vzala sadu kartiček se všemi zvířátky a chtěla, aby jí králíček říkal, jaké zvířátko mu má dát. Terezka měla tuto hru velmi ráda, ani jednou se nespletla. K Terezce se přidala Eliška, která si také vzala svoji sadu obrázků a stejně tak po chvíli Yamato a Lukášek. Eliška si poté našla a vybrala pohádku „Bébé lion“ a tu chtěla přečíst. Lukášek, Yamato a Barborka se k Elišce připojili a všichni pozorně příběh poslouchali, napodobovali lektora a opakovali si s ním.

Pozorování a zhodnocení dvacáté páté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Kubík, Eliška, Sebík, Agneska, Lucinka, Anetka, Viktorka, Lukášek, Žanetka, Štěpánek, Nikolka, Ondrášek V. a Stáník.

Děti chtěly pracovat s veškerým materiálem a vše procvičit, nemohly se rozhodnout, co dříve. Braly si jednotlivé obrázky či pomůcky a říkaly nám, co je to za zvířátko nebo např. jaké je to číslo. Poté si děti chtěly počítat s pěnovými kytíčkami a zahrát jejich tolik oblíbené pexeso s pěnovými zvířátky. U kytíček vydržely chvíli, zato u pexesa by mohly strávit celý den. Některé děti si prohlížely knížky a příběhy, které jsme si během roku četli. Králíček s myškou se také dětí samozřejmě zeptali na jméno a věk. Některé děti hrály pexeso s medvědími kartami, jiné rovnaly číselné karty. Na závěr jsme si na přání dětí zazpívali písničku *Bonjour Madame!*.

Lekce dvacátá šestá – Clown, diplôme et médaille - Montessori centrum České Budějovice

Lekce dvacátá šestá – Clown, diplôme et médaille - MŠ Šindlovy Dvory

Datum: 2. června 2011; 3. června 2011

Čas: 14:45 – 15:15; 8:00 – 8:30

Závěrečná lekce bude ve slavnostním duchu a pro děti je připravena s překvapením v podobě klauna. Do školky přijdeme pokud možno nepozorovaně a v dostatečném předstihu. S paní učitelkou jsme se předem domluvili na místě, kde se můžeme schovat a připravit se. Dětskými barvami na malování na obličej lektora nalíčím a udělám z něj klauna. Budu se snažit o vytvoření hodného, kamarádského a dětského klauna (líčení jsme si předem několikrát vyzkoušeli, abychom našli nejvhodnější variantu). Klaun si nasadí na hlavu cylindr a vyčká schovaný, než ho děti zavolají. Za dětmi do třídy přijdu sama. Jakmile děti uvidí, že nepřichází i Emmanuel, budou se ptát, kde je. Má odpověď bude typu: „Nevím, ale zdálo se mi, že jsem nahoře/v šatně zahlédla klauna. Děti, vy máte ve školce klauna? Chtěla jsem mu říci, aby šel s námi na francouzštinu, ale vypadal, že se stydí. Co kdybychom na něj zkusili společně zavolat? Třeba přijde! Jen nevím, jak se jmenuje. Jak by se mohl klaun jmenovat?“ Jménem, které děti vymyslí, několikrát nahlas zavoláme a uvidíme, zda klaun přijde. Klaun přijde a řekne dětem, že se doslechl, že umějí spoustu věcí francouzsky, a že si je tedy vyzkouší. Stejně jako na všech předchozích lekcích se s dětmi přivítá, zeptá se jich na jméno a věk a použije materiál, který děti znají. Ve čtvrté skupině, kde máme méně prostoru, se usadíme na koberec a klaun pomocí obrázků, karet, kytiček a zvířátek hravě vyzkouší, co vše děti umějí. V páteční skupině, kde máme k dispozici celou velkou hernu, se pustíme do soutěže dvou družstev (jako ve dvanácté lekci). Utvoříme dvě družstva, která se seřadí do zástupu na jednom konci herny a postaví se vedle sebe. Klaun se posadí na zem na úrovni prvních dětí. Sedí uprostřed, po pravici má jedno družstvo, po levici druhé. Na opačné straně herny jsme na zem rozmístili všechny medvědí kartičky, pěnová zvířátka a také kytičky. Klaun bude dětem říkat, co chce přinést (medvědí kartičku, zvířátko, číslovku – určitý počet kytiček). První z každého družstva vyběhne na druhý konec třídy najít odpovídající kartičku, zvířátko či počet kytiček, aby ji přinesl klaunovi, který správnost obrázku, zvířátka či počtu kytiček zkontroluje. Vše lektor dle potřeby zopakuje či pomůže (slovem zvukomalebným, napočítáním čísla na prstech, pantomimou), děti si mohou

pomáhat i napovídat. Po přinesení obrázku se oba první soutěžící zařadí na konec svého družstva a připraveni jsou a budou vybíhat druzí. V obou skupinách klaun zjistí, že jsou děti velmi šikovné a umějí spoustu věcí. Rozhodne se je tedy odměnit. Za snahu a účast na francouzštině dostanou děti barevný diplom s klaunem⁵³, za píli a pracovitost dá klaun dětem jako každému správnému vítězi medaili⁵⁴ a pro mlsné jazýčky jsou připraveni také čokoládoví medvídci a lízátko (s Ferdou mravencem a jeho kamarády). Na závěr dostanou děti malý dárek, barevný sešítek se všemi pěti pohádkami, které jsme si během roku četli. Audio nahrávky pohádek (namluvené lektorem) budou rodičům posílány emailem.

Pozorování a zhodnocení dvacáté šesté lekce – Montessori centrum České Budějovice

Přítomny byly tyto děti: Adrianka, Šimi, Jiřík, Filípek, Lukášek, Barborka, Eliášek a Eliška.

Za začátku se účastnila Eliška, Adrianka, Jiřík a Šimi. Eliášek a Filípek zůstali chvíli v roli pozorovatele a poté si odešli hrát. Pro klauna vybraly děti jméno Šáša a tak ho také přivolaly. Klaun nejdříve nechtěl přijít, protože volaly málo nahlas a on je neslyšel, pak na něj ale zavolaly pořádně hlasitě a klaun se objevil. Děti zjistily, že klaun bude asi Emmanuel, protože měl klaun na sobě stejné krátké kalhoty jako Emmanuel předcházející týden. Pozorovaly ho a zkoumaly ze všech stran, až zjistily, že je to opravdu on. Klaun se začal děti ptát na jméno, věk, čísla, zvířátka a vše hravě naposledy zopakoval. Děti mu ukázaly, že si vše pamatují a umějí, a tak přistoupil ke slavnostnímu rozdávání diplomů, medailí a dobrot. To přilákalo i ostatní děti. Ty si klaun také trochu vyzkoušel, než jim odměny předal. Pro některé děti přišli během francouzštiny rodiče, pro diplom a ostatní věci si tak děti přišly pouze ze šatny. Dětem, které tento den ve školce nebyly, jsme vše nechali u paní učitelky.

Pozorování a zhodnocení dvacáté šesté lekce – MŠ Šindlovy Dvory

Přítomny byly tyto děti: Kubík, Eliška, Sebík, Agneska, Lucinka, Adélka, Honzík, Lukášek, Žanetka, Štěpánek, Nikolka, Terežka, Ondrášek V. a Stáník.

⁵³ Příloha č. 10: Diplom.

⁵⁴ Příloha č. 11: Medaile – přední a zadní strana.

Klaun byl pro děti velkým překvapením a až na jednu výjimku byl přijat velmi pozitivně. Děti byly nadšené. Některé děti odhalily Emmanuela hned, jiné přece jen trochu pochybovaly a ujistilo je, když pak po skončení francouzštiny viděly v šatně Emmanuela již bez klaunovského nalíčení. Pozdravení a odpovídání na otázky zvládly děti výborně. Utvořili jsme dvě družstva a pustili se do soutěže. Žanetka, Sebík a Stáník soutěžit v družstvech nechtěli, a tak se posadili na opačný konec herny, kde byl rozmístěn všechen materiál a kontrolovali, zda děti odnášejí správné věci, pomáhali jim a radili. Eliška a Lucinka, které se hry účastnily v družstvech, také ostatním dětem pomáhaly a radily jim, když se spletly. Obě družstva našla všechny obrázky, zvířátka i správné počty kytiček a všichni vyhráli. Dětem jsme rozdali vše, co jsme pro ně měli připravené. Medaile hrdě nosily na krku, z diplomu i sešítku s pohádkami měly děti radost a dobroty byly sladkou tečkou na závěr.

5.2. Konečné zhodnocení a poučení vyplývající z mé osobní zkušenosti

Mateřské školy, ve kterých byla realizována praktická část práce, zastupují dvě rozdílná pojetí předškolního vzdělávání. Zatímco MŠ Šindlovy Dvory představuje klasické pojetí předškolní výchovy a vzdělávání, soukromá mateřská škola Viva Bambini – Montessori centrum České Budějovice se, jak je již patrné z názvu, vydala alternativní cestou Montessori pedagogiky.

Lekce francouzštiny se uskutečnily v různých prostorách, odlišném čase a v rozlišných podmínkách.

Výsledky mé praktické části z obou školek je možné porovnat v následujících bodech.

5.2.1. Den a hodina výuky

Kroužek francouzštiny probíhal v obou případech ke konci týdne, jednalo se o dny čtvrtek a pátek. Mezi těmito dvěma dny nebyl zaznamenán žádný rozdíl ovlivňující průběh výuky.

Čas, ve kterém kroužek probíhal, však již výuku ovlivňoval. Časy 15:00 – 15:30 (později upraveno na 14:45 – 15:15) a 8:00 – 8:30 ovlivnily jak soustředění dětí a dobu, po kterou se děti aktivitám věnovaly, tak i organizaci. Během ranních hodin byly děti plně soustředěné a po 30 minutách vyhrazených pro kroužek francouzštiny často chtěly v aktivitách pokračovat. Lekce francouzštiny se tak prodlužovaly o 5 až 15 minut. V odpoledních hodinách bývaly děti méně soustředěné, některé již byly unavené. 30

minut byla maximální doba, po kterou se děti aktivitám věnovaly, před skončením odcházely za jinými činnostmi. V této době také již chodili pro děti rodiče a některé děti během kroužku odcházely domů.

5.2.2. Prostory výuky

Obě třídy, ve kterých se lekce francouzštiny konaly, byly shodně upořádány. Skládaly se ze dvou částí, pracovní části se stolečky a části s kobercem pro hry či práci na koberci. V MŠ Šindlovy Dvory jsou obě části třídy velmi prostorné, v Montessori centru jsou prostory menší (tato školka má také menší kapacitu, rozloha tříd odpovídá maximálnímu počtu dětí, pro který je určena). Větší rozloha třídy a tedy více prostoru pro výuku bylo nespornou výhodou. Poskytovalo možnost zařazení pohybu do různých aktivit a umožňovalo více her, čímž bylo možno rozrůznit činnosti a zpestřit výuku. V menší třídě byly tyto aktivity omezeny či je nebylo možné zařadit. V první školce je možné pracovní a herní část třídy oddělit zavřením zašupovacích dveří, ve druhé školce obdobná možnost není. Možnost rozdělit třídu do dvou samostatných částí se ukázala jako velmi praktická. Hry ostatních dětí v druhé části třídy nikterak nenarušovaly kroužek francouzštiny, zavřením zašupovacích dveří se umožnila také zvuková izolace. Koncentrace dětí nebyla narušována a rozptylována ostatním děním ve školce. Ve školce, kde tato možnost nebyla, byly děti účastníci se aktivit francouzštiny občas vyrušeny hrou ostatních dětí a jejich pozornost někdy rozptylovalo dění v druhé části třídy.

5.2.3. Koncepce předškolního vzdělávání

Také rozdílná pojetí předškolního vzdělávání ovlivnila organizaci výuky. V MŠ Šindlovy Dvory jsou děti zvyklé na kolektivní činnosti a práci ve skupině, učební pomůcky používají děti společně. V Montessori školce převažuje individuální přístup, dítě si podle svých aktuálních potřeb samo vybere aktivitu, které se chce věnovat, a pracuje samostatně nebo požádá o pomoc vychovatelku. Vybranou aktivitu si dítě samo řídí, stejně jako samo rozhoduje o čase, který jí věnuje. Během kroužku francouzštiny se tak děti přidávaly a odcházely, dle svého uvážení. V soukromé mateřské škole Viva Bambini – Montessori centrum České Budějovice probíhá také výuka anglického jazyka. Aby byly co nejvíce respektovány principy Montessori pedagogiky, je tato výuka zařazena do programu formou „anglického dne“. Lektor je ve školce přítomen po celý jeden den v týdnu a společně s vychovatelkou vytváří dětem dvojjazyčnou realitu.

Chtějí-li se děti angličtině věnovat více, mají možnost za lektorem kdykoli přijít a pracovat s ním.

Při klasickém pojetí předškolního vzdělávání je výuka ve skupině dětí ideální, v alternativním Montessori pojetí se jeví vhodnější individuální výuka, pro výuku ve skupině je důležité mít dostatek materiálu a pomůcek, aby každé dítě mohlo pracovat samostatně.

5.2.4. Spolupráce s učitelkami

Učitelky v obou školkách byly velmi ochotné a snažily se vytvořit pro kroužek francouzštiny vhodné prostředí. O aktivity se zajímaly a bylo-li to možné, francouzštiny se aktivně s dětmi účastnily. Během prvních lekcí pomáhala účast učitelek překonat dětem možné počáteční obavy a skutečnost, že lektora ani mne neznaly. V dalších lekcích byla účast učitelek možností, aby jim děti ukázaly, co se již naučily. Jejich účast byla pro děti motivující, stejně jako celý pozitivní přístup, který k francouzštině zaujaly.

5.2.5. Spolupráce s rodiči

Přibližně dva měsíce po začátku kroužku se o francouzštinu začínali postupně zajímat i rodiče, kteří se ptali na slovní zásobu, na výslovnost, na domácí procvičování aj. Těmto rodičům bylo prostřednictvím emailové pošty zasíláno vše, co jsme se dětmi učili (zvukové nahrávky slovní zásoby s překladem, krátké pohádky, písničky). Děti dostaly domů také pexesa, aby si v případě zájmu mohly procvičovat slovíčka.

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, zda je možné francouzský jazyk v předškolním věku vyučovat, a pokud ano, jakým způsobem a s jakým výsledkem. Po mé osobní zkušenosti, vyplývající z praktického zkoumání ve dvou mateřských školách, jsem dospěla k závěru, že je možné vyučovat francouzský jazyk děti předškolního věku (3 až 6 let).

První hypotézou byla přirozená potřeba dětí porozumět a najít vysvětlení toho, co prožívají, co je obklopuje. Existence této potřeby byla během lekcí francouzštiny zřejmá od začátku až do konce jazykové průpravy. Děti byly při dostatku nových a neznámých podnětů zvědavé, chtěly se např. dozvědět, co dané francouzské slovíčko či věta znamená. Právě nové a neznámé podněty byly prostředkem, který ověřil i druhou hypotézu, že každé jednání odpovídá určité potřebě. Např. nové obrázky, nová pracovní pomůcka nebo knížky odpovídaly potřebě poznávat dosud neznámé a vzbuzovaly u dětí zájem. Potřeba dítěte vstřebat a zvnitřnit vše nové a následně se na to adaptovat byla třetí hypotézou. Dětem byl vybrán vhodný obsah učiva (např. názvy zvířat), který mohly zahrnout do svého života. Po prvotním seznámení s novou látkou si ji děti hravou formou vstřebaly a při pravidelném opakování a procvičování zvnitřnily a následně používaly při lekcích francouzštiny. Toto bylo umožněno díky pozitivní motivaci a vytvoření prostředí, ve kterém se děti cítily dobře.

Limity předškolní výuky francouzského jazyka vyplývají z přirozeného vývoje dětí. Není možné požadovat po dětech něco, k čemu jejich psychický vývoj ještě nedospěl (např. vytvoření rozhovoru, rozumové úvahy).

Formou her a hravých aktivit odpovídajících věku dětí, s vhodným materiálem uzpůsobeným jejich potřebám a v prostředí, ve kterém se děti cítí dobře, je možné, aby se děti předškolního věku naučily odpovídat na jednoduché otázky, znát slovní zásobu z oblastí jim známých a z jejich každodenních činností, krátké říkanky a písničky a porozumět jednoduchým povelům.

Při zpracovávání mého tématu, stejně jako při přípravách výuky jsem se setkala s nedostatkem materiálu pro předškolní výuku francouzského jazyka. Zatímco pro výuku anglického jazyka dětí ve věku 3 až 6 let se trh výukovým materiálem jen hemží, na poli francouzského jazyka se do tohoto dobrodružství pustilo jen několik málo autorů.

Résumé

En République tchèque, l'apprentissage des langues étrangères est un thème d'actualité récurrent et leur maîtrise est aujourd'hui fortement réclamée voire considérée comme indispensable. Ainsi, inéluctablement, s'esquisse une tendance à commencer de plus en plus tôt cet apprentissage linguistique. Sous la forme d'une sensibilisation, l'anglais commence à être proposé aux bébés à partir de 3 mois et, au sein des écoles maternelles, son enseignement devient de plus en plus naturel.

Ce présent travail s'intéresse aux possibilités et aux limites de cet enseignement précoce mais sous l'angle de l'apprentissage du français. Son but est de trouver s'il est possible d'enseigner le français aux enfants âgés de trois à six ans et, si oui, de quelle manière et avec quels résultats. A cette fin, il se compose de deux parties complémentaires : une partie théorique et une partie pratique.

Tout d'abord, après s'être familiarisé avec la réflexion du pédagogue tchèque Comenius sur l'enseignement précoce, au travers de son ouvrage intitulé *Informatorium školy mateřské*, et après avoir compris que cette étape de formation préscolaire joue un rôle clef dans le développement des enfants, l'auteur s'est intéressé à l'évolution mentale de ces derniers jusqu'à sept ans. En la matière, la lecture attentive du livre du psychologue suisse Jean Piaget, *Six études de psychologie*, lui a permis de mieux comprendre l'état d'esprit de la petite enfance et ainsi de définir un cadre d'enseignement adéquat aux besoins et aspirations des enfants de cette tranche d'âge. L'étude d'un troisième ouvrage - *Diagnostika dítěte předškolního věku* - est ensuite venue compléter ces deux précédentes lectures en ce qu'elle a permis de préciser le champ des connaissances et compétences pouvant être attendues d'un enfant âgé entre trois et six ans.

Outre ce travail théorique, pour mener à bien cette recherche sur l'enseignement précoce du français, il a été décidé de compléter cette réflexion par une approche pratique de terrain. Ainsi, durant plusieurs mois de l'année scolaire 2010/2011, l'auteur a évalué de manière personnelle les possibilités et les limites de cet enseignement précoce. L'expérience s'est réalisée au sein de deux écoles maternelles de Bohême du Sud ayant un profil différent : l'école privée Viva bambini - Montessori centrum de Hrdějovice et l'école publique de Šindlovy Dvory. Dans chacun de ces deux cadres, une initiation au français a été réalisée conjointement avec un Français natif. Vingt-six

séances de trente minutes chacune ont été délivrées dans chaque école afin de pouvoir filer et approfondir l'observation et l'analyse de la réaction des enfants face à cette proposition de nouvelle activité facultative.

De la rencontre entre ces deux approches théorique et pratique naît finalement ce travail de recherche qui, assurément, à son niveau, participe à la réflexion menée sur l'enseignement précoce de la langue française.

Seznam literatury a internetových zdrojů

Literatura

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, ŠMARDOVÁ, Vlasta, *Diagnostika dítěte předškolního věku, Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*, Computer Press, a. s., Brno 2007.

BRIERLEY, John, *7 prvních let života rozhoduje*, Portál, Praha 1996.

KOMENSKÝ, Jan Ámos, *Informatorium školy mateřské*, Edice Europa, Academia, Praha 2007.

KOPŘIVA, Pavel, NOVÁČKOVÁ, Jana, NEVOLOVÁ, Dobromila, KOPŘIVOVÁ Tatjana, *Respektovat a být respektován*, Spirála, Kroměříž 2007.

MATĚJČEK, Zdeněk, *Co, kdy a jak ve výchově dětí*, Portál, Praha 2000.

PIAGET, Jean, *Six études de psychologie*, Éditions Gonthier S.A., Genève 1964.

Internetové zdroje

<http://www.gacr.cz/~borovic/matrika/projekt/pojmy/pojmy.htm#peregrinace>

<http://www.montessoricb.cz/>

http://www.zssindlovydvory.cz/MS_sindlovy_dvory.html

Literatura pro přípravu lekcí francouzštiny

BELINEAU, Nathalie, BEAUMONT, Emilie, MICHELET, Sylvie, *L'imagerie des tout – petits, Les chiffres*, Groupe Fleurus, Paris 2001.

MAUBILLE, Jean, *Clic, Crac... C'est le loup?*, Pastel l'école des loisirs, Paris 2008.

STEHR, Frédéric, *Coin – Coin*, L'école des loisirs, Paris 1985.

TELIER, A., *L'imagier du Père Castor*, Éditions Flammarion, Paris 2007.

YEE, Patrick, *Bébé Lion*, Albin Michel Jeunesse, Paris 1993.

Le trésor de l'enfance, anthologie, Gallimard Jeunesse, Paris 2002.

Internetové zdroje pro přípravu lekcí francouzštiny

Abeceda pro kartičky se jmény

http://fr.wikimini.org/wiki/Alphabet_latin

Písnička *Bonjour Madame!*, číslice pro věk

http://www.education.vic.gov.au/languagesonline/french/sect01/no_3/no_3.htm

<http://www.education.vic.gov.au/languagesonline/french/sect01/pdfs/print2.pdf>

http://www.education.vic.gov.au/languagesonline/french/sect03/no_1/no_1.htm

<http://www.education.vic.gov.au/languagesonline/french/sect03/pdfs/print1.pdf>

Medvědí karty

<http://www.decitre.fr/gi/54/9782747020954FS.gif>

http://multimedia.fnac.com/multimedia/images_produits/ZoomPE/4/8/6/9782747028684.jpg

http://multimedia.fnac.com/multimedia/images_produits/ZoomPE/0/1/9/9782747022910.jpg

<http://www.decitre.fr/gi/65/9782747025065FS.gif>

http://multimedia.fnac.com/multimedia/images_produits/ZoomPE/4/3/9/9782747022934.jpg

http://www.images-chapitre.com/ima2/original/674/1300674_1387815.jpg

http://www.leforum.com.au/contents/media/petit_ours_brun_au_manege.jpg

<http://www.chocoladdict.fr/wp-content/uploads/2011/06/petit-ours-brun-maman.jpg>

Podklad velikonoční říkanky

<http://cp.c-ij.com/fr/contents/3211/100180/index.html>

<http://cp.c-ij.com/fr/contents/3211/100182/index.html>

Diplom

http://www.hugolescargot.com/main/imprimerie_modeles_moyenne/197.gif (upraveno pro lekce francouzštiny)

Seznam příloh

Příloha č. 1: Příklady kartiček se jmény (vystřižené do tvaru obláčků)

Příloha č. 2: Kartičky s číslicí pro věk (vystřižené do tvaru koleček)

Příloha č. 3: Číselné karty

Příloha č. 4: Velké medvědí karty

Příloha č. 5: Malé medvědí karty, medvědí pexeso

Příloha č. 6: Medvědí karty – slovní zásoba

Příloha č. 7: Písnička *Bonjour Madame!*

Příloha č. 8: Zvířátka – pexeso

Příloha č. 9: Velikonoční říkanka

Příloha č. 10: Diplom

Příloha č. 11: Medaile – přední a zadní strana

Příloha č. 12: Fotografie z lekcí francouzštiny

Příloha č. 1: Příklady kartiček se jmény (vystřižené do tvaru obláčků)

Je m'appelle

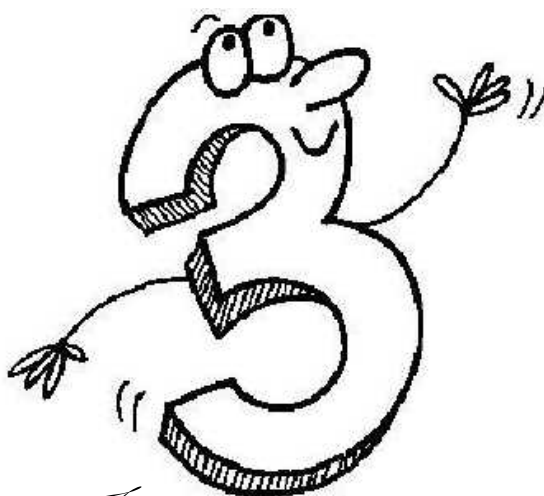
Je m'appelle

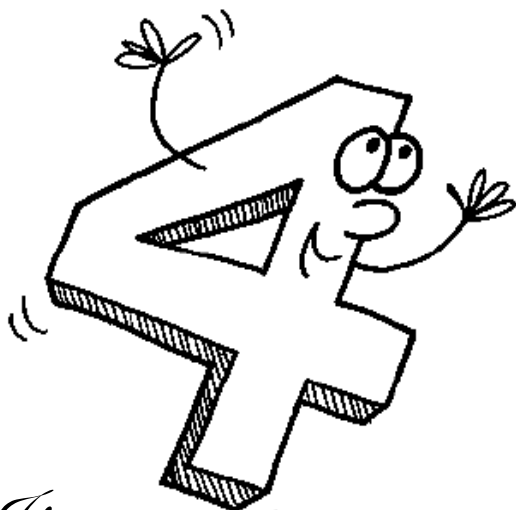
Je m'appelle

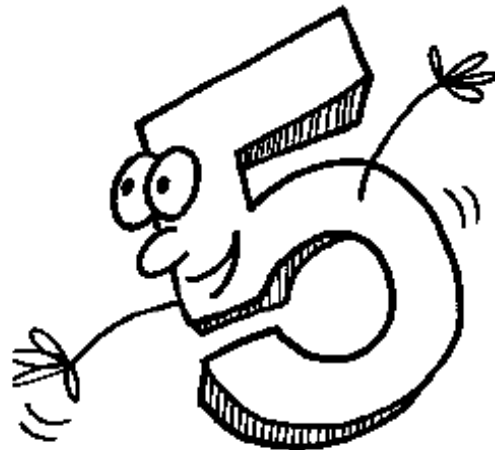
Příloha č. 2: Kartičky s číslicí pro věk (vystřížené do tvaru koleček)

J'ai **trois ans**

J'ai **quatre ans**

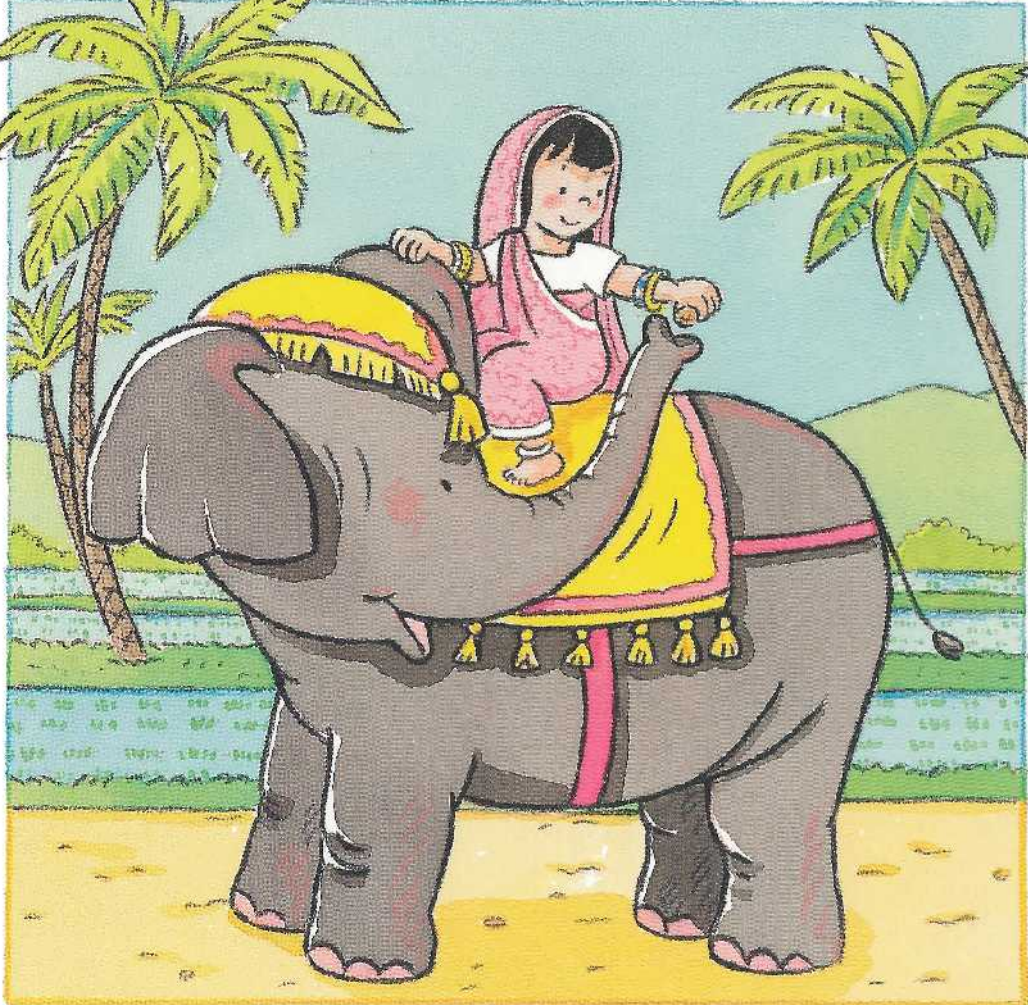

J'ai **cinq** *ans*

J'ai **six** *ans*

UN 1

La petite Indienne se promène, assise sur le dos de son ami l'éléphant. Combien a-t-il de trompe ?

The illustration shows a young girl with dark hair, wearing a pink headscarf and a pink and white outfit, sitting on the back of a grey elephant. The elephant is decorated with a yellow and pink saddle and a pink harness with yellow tassels. They are in a tropical landscape with palm trees, a blue body of water, and green hills in the background. The scene is framed by a yellow border with white dots.

DEUX

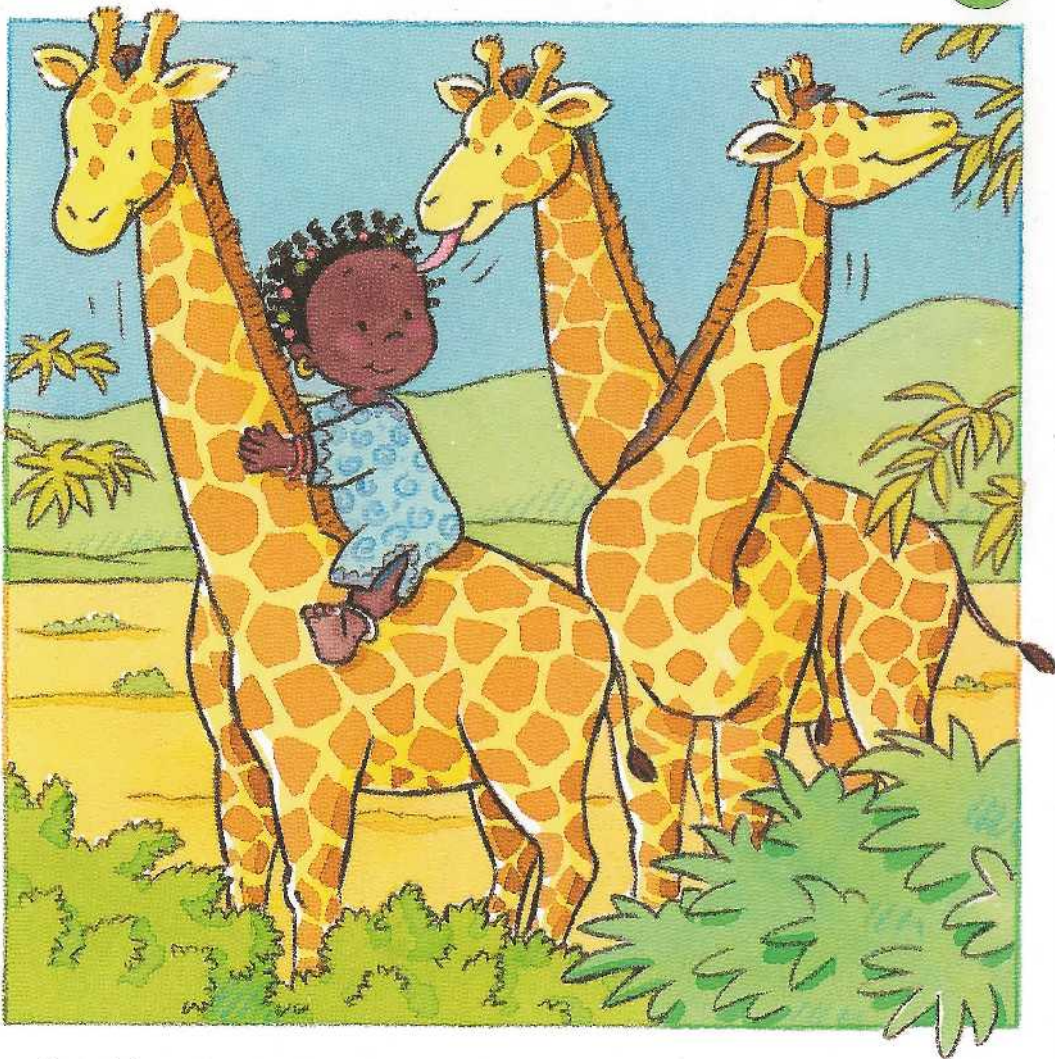
2

Combien de chameaux Karim a-t-il dans ce vaste désert ?
Ce grand animal a-t-il une ou deux bosses ?

TROIS

3

Combien de girafes s'amuse avec Louna dans la savane ?
Sur leur tête, y a-t-il deux ou trois cornes ?

QUATRE

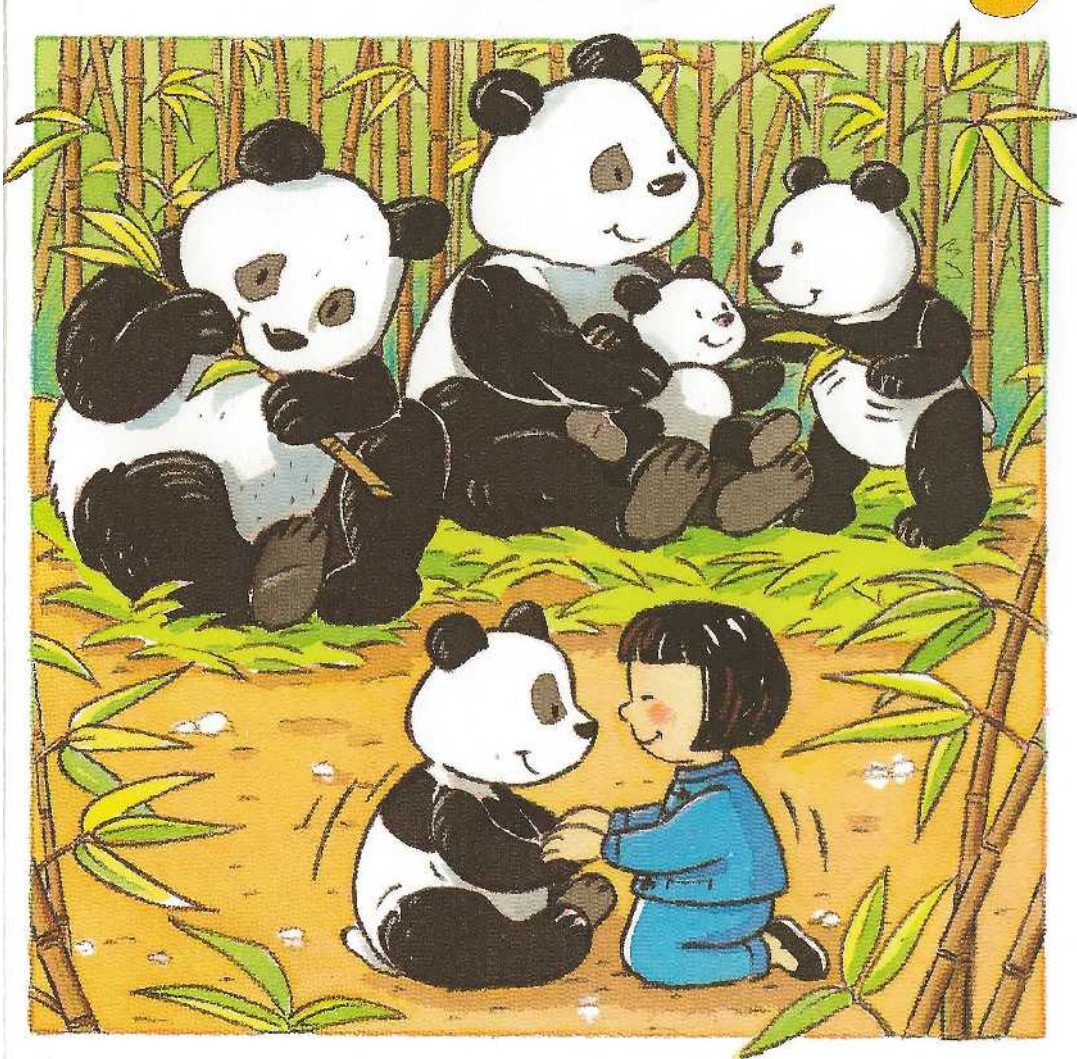
4

Dans l'enclos, combien y a-t-il de kangourous ? Avec Freddy, le petit Australien, que fait le jeune kangourou ?

CINQ

5

Combien sont-ils dans la famille panda ? Sais-tu que ces animaux mangent uniquement des pousses de bambou ?

SIX

6

Combien de singes jouent dans la forêt tropicale, avec le petit Indien qui s'accroche à une liane ?

SEPT

7

Avec leur ami, le petit Canadien, combien de castors construisent leur barrage sur la rivière ?

HUIT

8

Les chiens se reposent après la promenade en traîneau.
Combien sont-ils autour du petit Esquimau ?

NEUF

9

Laura part à la chasse au papillon. Combien en aura-t-elle si elle parvient à tous les attraper dans son filet ?

DIX

10

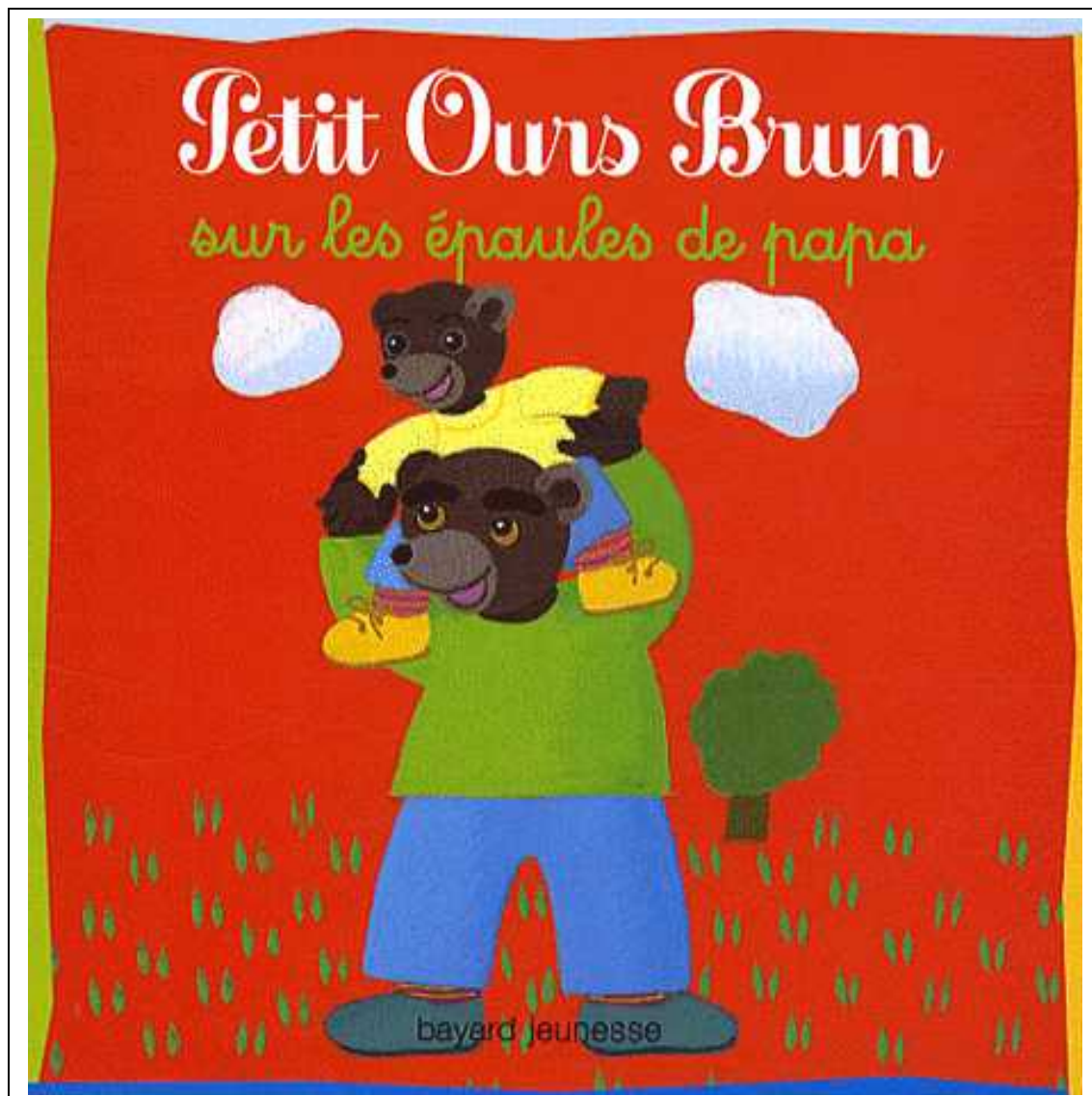
Combien de poissons multicolores entourent la petite Tahitienne qui nage dans l'eau de l'océan ?

Příloha č. 4: Velké medvědí karty

Petit Ours Brun

sur les épaules de papa

Petit Ours Brun

au restaurant

BAYARD JEUNESSE

Petit Ours Brun

attend sa maman

BAYARD JEUNESSE

Petit Ours Brun

aime l'eau

BAYARD JEUNESSE

Marie Aubinais • Danièle Bour

Petit Ours Brun

touche à tout

BAYARD JEUNESSE

Petit Ours Brun

a très faim

BAYARD JEUNESSE

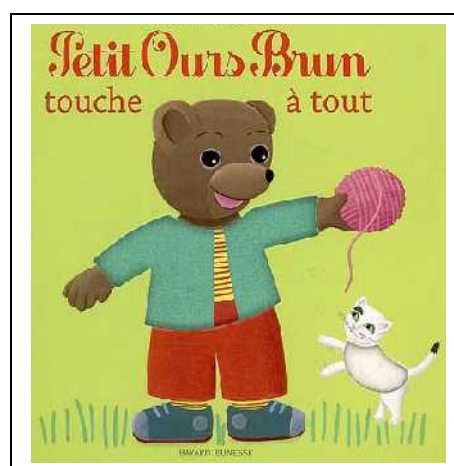
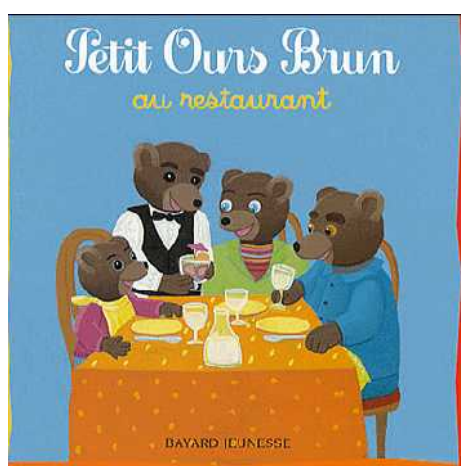
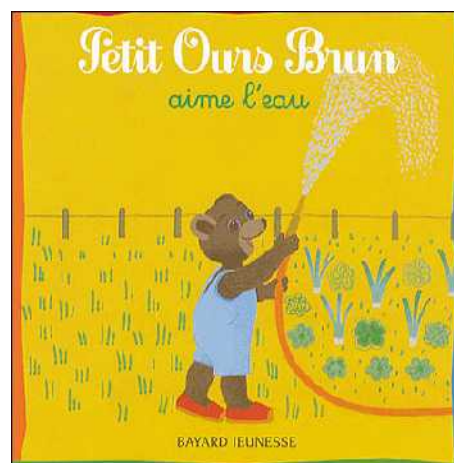
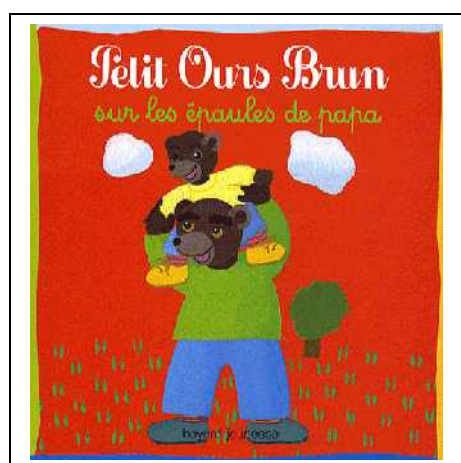
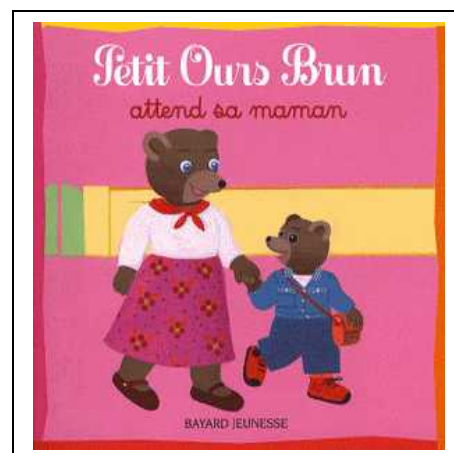
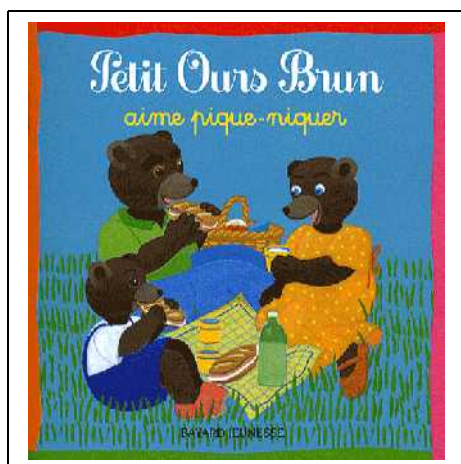
Petit Ours Brun

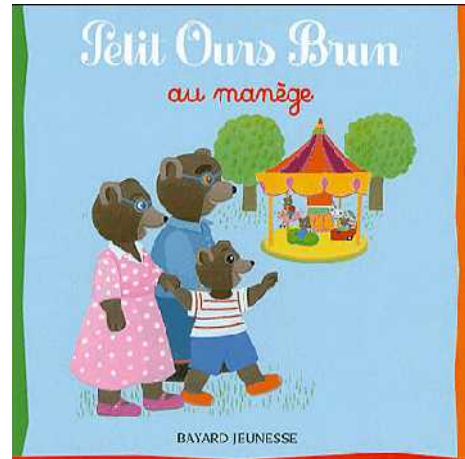
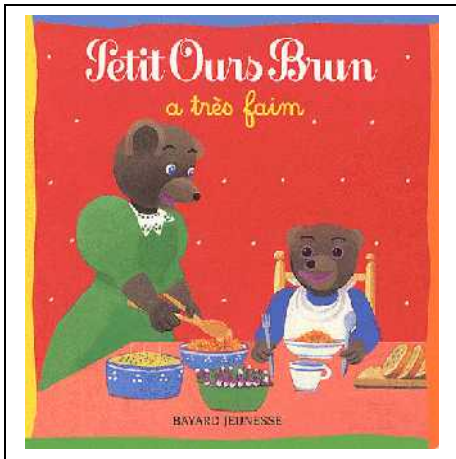
au manège

BAYARD JEUNESSE

Příloha č. 5: Malé medvědí karty, medvědí pexeso

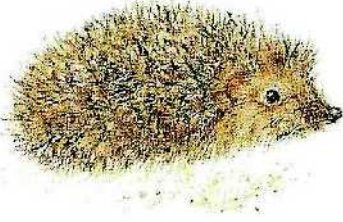
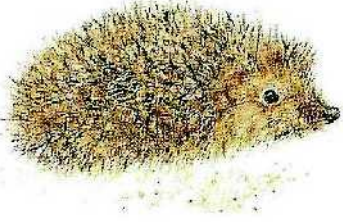
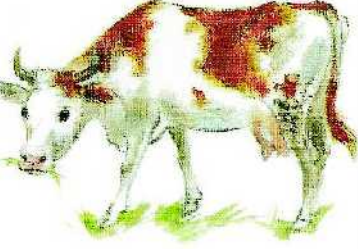

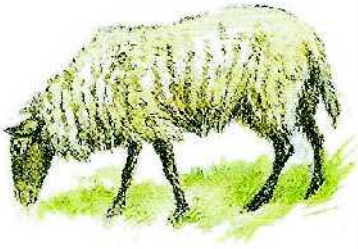
Příloha č. 6: Medvědí karty – slovní zásoba

Příloha č. 8: Zvířátka – pexeso

<p><i>le hérisson</i></p> 	<p><i>le hérisson</i></p> 	<p><i>la vache</i></p>
<p><i>le coq</i></p> 	<p><i>le coq</i></p> 	<p><i>la vache</i></p>
 <p><i>le cochon</i></p>	 <p><i>le cochon</i></p>	<p><i>le mouton</i></p>
 <p><i>le canard</i></p>	 <p><i>le canard</i></p>	<p><i>le mouton</i></p>

 <p><i>la poule</i></p>	 <p><i>la poule</i></p>
--	---

Příloha č. 9: Velikonoční říkanka

Příloha č. 11: Medaile – přední a zadní strana

Příloha č. 12: Fotografie z lekcí francouzštiny

Opakování s myškou (pozdravy, jméno, věk). (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Opakování s myškou (pozdravy, jméno, věk). (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Práce s velkými medvědími kartami. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Práce s velkými medvědími kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Práce s velkými medvědími kartami. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Práce s velkými medvědími kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Práce s velkými medvědími kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Aktivita s číselnými kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Aktivity s číselnými kartami. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Aktivity s číselnými kartami. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Aktivity s číselnými kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Aktivity s číselnými kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Aktivita s číselnými kartami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Počítání s pěnovými kytičkami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Počítání s pěnovými kytíčkami. (MŠ Šindlový Dvory)

Počítání s pěnovými kytíčkami. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Počítání s pěnovými kytíčkami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Počítání s pěnovými kytíčkami. (MŠ Šindlovy Dvory)

Procvičování zvířátek. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Procvičování zvířátek. (MŠ Šindlovy Dvory)

Hledání zvířátek podle zvukomalebných slov či podle pantomimického předvedení. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Opakování zvířátek. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Pexeso s pěnovými zvířátky. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Opakování zvířátek. (MŠ Šindlovy Dvory)

Pexeso s pěnovými zvířátky ve skupinkách. (MŠ Šindlovy Dvory)

Hledání zvířátek. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Hledání správného zvířátka pro králíčka. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Čtení pohádky. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Čtení pohádky. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Čtení pohádky. (MŠ Šindlovy Dvory)

Čtení pohádky. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Předvádění velikonoční říkanky. (MŠ Šindlovy Dvory)

Opakování při hře dvou družstev. (MŠ Šindlovy Dvory)

Opakování při hře dvou družstev. (MŠ Šindlovy Dvory)

Závěrečná lekce s klaunem. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Předání diplomů a medailí. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Předání diplomů a medailí. (Viva bambini – Montessori centrum České Budějovice)

Hra dvou družstev při závěrečné lekci. (MŠ Šindlový Dvory)

Hra dvou družstev při závěrečné lekci. (MŠ Šindlovy Dvory)

Předání diplomů, medailí a sešítku s pohádkami. (MŠ Šindlovy Dvory)